

OMGEVINGSVERGUNNING

ontwerp

Omgevingsvergunning Buitengebied Zuid Hoogeveen, Zonnepark Wilfred Stillweg Te Hollandscheveld
Gemeente Hoogeveen

Status: Ontwerp

Datum:

IMRO-Idn: NL.IMRO.0118.2020PB9000004-ON01

Buitengebied Zuid Hoogeveen, zonnepark Wilfred Stillweg te Hollandscheveld

NL.IMRO.0118.2020PB9000004-ON01, Buitengebied Zuid Hoogeveen, zonnepark Wilfred Stillweg te
Hollandscheveld

Status	datum besluit B&W / Raad	publicatiedatum	inzagetermijn
ontwerp			
vastgesteld			
onherroepelijk			

Vaststellingsbesluit

Raad van State (onherroepelijk)

Inhoudsopgave

Ruimtelijke onderbouwing	5
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Locatie	7
1.3 Nut en noodzaak	8
1.4 Planologisch-juridisch kader	8
1.5 Leeswijzer	8
Hoofdstuk 2 Beleidskader	9
2.1 Rijk	9
2.2 Provincie	14
2.3 Gemeente	18
Hoofdstuk 3 Planbeschrijving	25
3.1 Huidige situatie	25
3.2 Toekomstige situatie	25
Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten	31
4.1 m.e.r.-(beoordelings)plicht	31
4.2 Wet geluidhinder	31
4.3 Milieuzonering	31
4.4 Luchtkwaliteit	32
4.5 Externe veiligheid	32
4.6 Bodem	33
4.7 Water	34
4.8 Ecologie	36
4.9 Archeologie en cultuurhistorie	38
4.10 Reflectie en duisternis	39
4.11 Verkeer en parkeren	39
4.12 Onderhoud en beheer	39
Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid	41
5.1 Economische uitvoerbaarheid	41
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	41
Bijlagen	43
Bijlage 1 Parkontwerp	44
Bijlage 2 Technische tekening	46
Bijlage 3 Ecologische potenties	48
Bijlage 4 Watertoets	59
Bijlage 5 Ecologisch onderzoek	72
Bijlage 6 Aeriusrapport	89
Bijlage 7 Brief Rendo NV	97
Bijlage 8 Participatieplan	100

Bijlage 9	Reactienota	110
Besluitdocument		115

Ruimtelijke onderbouwing

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Emission Projects (hierna: 'initiatiefnemer') is voornemens om op gronden tussen de Wilfred Stillweg en de A37 een zonneweide van circa 2,5 hectare te realiseren. Het gaat om percelen die ten noordoosten van de kern Hollandscheveld zijn gelegen en die kadastraal bekend zijn als 'HGV00-K-5181' en 'HGV00-K-4747' (hierna: 'projectgebied'). Het projectgebied is onderdeel van de zogeheten 'zonneroute A37' en ligt in het verlengde van een tweetal zonneweides waarvoor Powerfield en GroenLeven een omgevingsvergunning aangevraagd hebben. Deze twee zonneweides liggen verder oostelijk, voorbij de Meerboomweg. Voor de totstandkoming van het landschappelijk ontwerp voor het projectgebied is dan ook bij de basisprincipes van de beoogde zonneweides van GroenLeven en Powerfield aangesloten. Dit wil zeggen dat de huidige landschappelijke kwaliteiten en de cultuurhistorische kenmerken richtinggevend zijn geweest voor het parkontwerp (zie 3.2). Daarnaast is met de directe omgeving van het projectgebied over het ontwerp gesproken. Diverse wensen van bewoners zijn erin verwerkt, waaronder het verzoek van een deel van de omwonenden om de A37 zoveel mogelijk aan het zicht te onttrekken met beplanting. De zonneweide zorgt daarmee direct voor een landschappelijke impuls. Ook op andere vlakken is naar meerwaarde gezocht. Zo beoogt het plan bij te dragen aan de verbetering van de plaatselijke biodiversiteit en het waterbergend vermogen (zie Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 4). Verder ontvangen alle direct omwonenden - bij wijze van compensatie - kosteloos zonnepanelen op het dak, waarmee zij hun eigen stroomgebruik kunnen verduurzamen (zie Hoofdstuk 5). Op deze manier komt de realisatie van de zonneweide direct ten goede aan de lokale omgeving.¹

Afbeelding 1.1 ligging projectgebied (bron: perceelloep.nl)

1.2 Locatie

Het projectgebied ligt globaal genomen tussen de A37 (noordzijde) en de Wilfred Stillweg (zuidzijde), ter hoogte van huisnummer 23. Aan de oost- en westzijde grenst het projectgebied aan agrarische percelen van derden. De twee kadastrale percelen die samen het projectgebied vormen, worden doorsneden door een hoofdwatgang van Waterschap Drents Overijsselse Delta (zie hiervoor 4.7).

1.3 Nut en noodzaak

In het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) is overeengekomen dat in 2020 van al het energieverbruik 14% afkomstig moet zijn van hernieuwbare bronnen. Voor 2023 ligt dat aandeel op 16%. Dit is noodzakelijk om de uitstoot van broeikasgassen en daarmee de gevolgen van klimaatverandering te beperken. In het VN-klimaatakkoord van Parijs (2015) is vastgelegd dat de opwarming van de aarde met maximaal 1,5-2 graden Celsius mag stijgen ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Om dat te kunnen halen moeten de Europese broeikasgasemissies in 2050 met 80-95% zijn gereduceerd ten opzichte van het peiljaar 1990. De Nederlandse regering vertaalt de doelstellingen van Parijs onder meer naar het Klimaatakkoord. In december 2018 verscheen het ontwerp-Klimaatakkoord. Hieruit blijkt dat er in 2030 84 TWh aan hernieuwbare elektriciteit moet worden opgewerkt, waarvan 35 TWh op land.² Uit recente analyses van het Planbureau voor de Leefomgeving en het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat de nationale doelstellingen niet gehaald worden als er op korte termijn geen versnelling van de energietransitie plaatsvindt. De gemeente Hogeveen wil in 2040 CO₂-neutraal zijn. In 2017 werd er circa 428.800 ton CO₂ uitgestoten in de gemeente. Uit 'De Groene Draad, Uitvoeringsplan Duurzamer Hogeveen 2017-2021' en de gemeentelijke klimaatmonitor blijkt dat de gerealiseerde CO₂ afname in verhouding tot de noodzakelijke reductie zeer beperkt is. Dit komt onder andere omdat het aandeel hernieuwbare energie binnen het totale energieverbruik achterblijft. In 2019 ging het om 5,2% (voor de Drentse gemeenten bedroeg dit gemiddeld 9,8%).³ De gemeente Hogeveen heeft dus eveneens een forse opgave om de gewenste terugdringing van CO₂-emissie te realiseren.

1.4 Planologisch-juridisch kader

Het projectgebied maakt deel uit van de beheersverordening 'Buitengebied Zuid Hogeveen 2018' (vastgesteld d.d. 27 februari 2020). Op grond van deze beheersverordening geldt de bestemming 'Agrarisch II'. Daarnaast zijn de dubbelbestemmingen 'leiding - gas 1' en 'waarde - archeologie 3' en de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - buisleidingenstraat' van toepassing (hierop wordt in 2.3.4 ingegaan). De bestemming 'Agrarisch II' betekent dat het projectgebied primair bestemd is voor "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden" en voor grondgebonden agrarische activiteiten. Voor de aanleg van een zonneweide is geen (afwijkings)regeling in de beheersverordening opgenomen. Er zal op grond van een uitgebreide voorbereidingsprocedure (ex art. 2.12 lid 1, sub a onder 3° Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) van de beheersverordening moeten worden afgeweken. In dat kader dient aangetoond te worden dat er sprake is van een 'goede ruimtelijke ordening'. Voorliggend rapport voorziet in deze wettelijke vereiste.

1.5 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk gaat in op het beleidskader van Rijk, provincie en gemeente. Hoofdstuk 3 laat op hoofdlijnen zien hoe het projectgebied na het verlenen van de omgevingsvergunning (tijdelijk) wordt ingericht. In Hoofdstuk 4 is het planvoornemen getoetst aan diverse wet- en regelgeving, onder meer op het gebied van milieu, water, archeologie en ecologie. De laatste twee hoofdstukken hebben betrekking op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van dit plan.

Hoofdstuk 2 Beleidskader

2.1 Rijk

2.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld door het (voormalige) ministerie van Infrastructuur en Milieu. De SVIR heeft betrekking op de periode tot 2040 en heeft als motto: 'Nederland concurrerend, leefbaar en veilig'. Om dit motto te kunnen bereiken zijn de volgende drie doelen gesteld:

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur;
- Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

De bovengenoemde doelen zijn uitgewerkt in dertien nationale belangen. Voor onderhavig planvoornemen is met name nationaal belang twee relevant; 'ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en de energietransitie'. Het ministerie beseft dat de verdere integratie van de Europese energiemarkt ervoor zorgt dat er een steeds groter beroep op internationale verbindingen wordt gedaan en dat hoogspanningsverbindingen mogelijk om uitbreiding vragen. Het Rijk wijst daarbij de tracés van hoogspanningsverbindingen (vanaf 220 Kilovolt) en locaties voor de opwekking van elektriciteit (vanaf 500 Megawatt) aan, en zorgt voor de inpassing hiervan. De SVIR zet daarnaast in op "een transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening en het geschikt maken van de elektriciteitsinfrastructuur op de langere termijn voor de meer decentrale opwekking van elektriciteit."

2.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

Nationaal belang dertien luidt: 'zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten'. Het Rijk is verantwoordelijk voor een goed systeem van ruimtelijke ordening, inclusief zorgvuldige, transparante ruimtelijke en infrastructurele besluiten. Dat betekent dat het systeem zo ingericht moet zijn dat integrale planvorming en besluitvorming op elk schaalniveau mogelijk is en dat bestaande en toekomstige belangen goed kunnen worden afgewogen. Bij nieuwe ontwikkelingen, aanleg en herstructurering moet in elk geval aandacht zijn voor de gevolgen voor de waterhuishouding, het milieu en het cultureel erfgoed. "Vraaggericht programmeren en realiseren van verstedelijking door provincies, gemeenten en marktpartijen is nodig om groei te faciliteren, te anticiperen op stagnatie en krimpregio's leefbaar te houden. Ook dient de ruimte zorgvuldig te worden benut en overprogrammering te worden voorkomen." Om beide te bereiken is de ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening. Inmiddels heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de aanleg van een zonneweide niet als een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling' in het kader van deze ladder kan worden aangemerkt.⁴ Dit betekent dat de 'Laddertoets' niet op onderhavig plan van toepassing is. Wel wordt er aandacht geschonken aan bovengenoemde gevolgen voor de waterhuishouding, het milieu en het cultureel erfgoed (zie hiervoor Hoofdstuk 4). Op de behoefte aan de zonneweide (de eerste stap van de Laddertoets) is reeds ingegaan in 1.3.

2.1.3 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) voorziet in de juridische borging van het nationaal ruimtelijk beleid uit de SVIR. In het Barro zijn regels opgenomen die de beleidsruimte van andere overheden inperken, daar waar nationale belangen dat noodzakelijk maken. Het gaat hier om de dertien nationale belangen die in 2.1.1 genoemd zijn. Titel 2.8 'Elektriciteitsvoorziening' is hier van indirect belang, omdat de zonneweide voor teruglevering en transport van stroom afhankelijk is van het elektriciteitsnet dat door het Rijk wordt aangelegd en beheerd. Netbeheerder N.V. Rendo heeft op 26 september 2020 per brief bevestigd dat voor de zonneweide aan de Wilfred Stillweg een 2 MVA-aansluiting beschikbaar is.⁵

Afbeelding 2.1 Wilfred Stillweg ter hoogte van het projectgebied

Titel 2.9 uit het Barro is van direct belang voor het projectgebied. Het betreft 'Buisleidingen van nationaal belang voor het vervoer van gevaarlijke stoffen'. Er liggen vier aardgastransportleidingen binnen het projectgebied (zie afbeelding 4.2). Deze buisleidingen zijn onderdeel van het landelijk hoofdnetwerk van leidingen. Tevens maken ze deel uit een 'voorkeurstracé' van 70 m, waarbinnen nieuwe leidingen of uitbreidingen gerealiseerd kunnen worden. Binnen dit voorkeurstracé mogen geen 'belemmerende activiteiten' plaatsvinden, zoals het bouwen van bouwwerken, aanleggen van een verharde weg of bebossen. In 4.5 wordt hierop ingegaan.

2.1.4 Energieakkoord

Het Energieakkoord voor duurzame groei (6 september 2013) is een convenant dat afspraken bevat over energiebesparing, duurzame energie en werkgelegenheid. Bij dit convenant zijn, naast het kabinet, onder meer werkgevers, vakbonden en milieuorganisaties betrokken. De ondertekenaars zetten zich in voor de volgende doelen:

- Een besparing van het finale energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar.
- 100 Petajoule aan energiebesparing in het finale energieverbruik van Nederland per 2020.⁶
- Een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking [in 2013 ruim 4 procent] naar 14 procent in 2020.
- Een verdere stijging van dit aandeel naar 16 procent in 2023.
- Ten minste 15.000 voltijdsbanen.

Het Energieakkoord is uitgewerkt in tien pijlers. De tweede pijler is: 'het opschalen van hernieuwbare energieopwekking'. Dit vraagt een intensieve inzet op verschillende bronnen, zoals wind op land, wind op zee, diverse vormen van lokale opwekking zoals zonne-energie, en de inzet van biomassa. "Uitgangspunt is een kosteneffectieve uitrol die zekerheid biedt voor investeerders, additionele werkgelegenheid creëert, innovaties uitlokt waardoor de kosten worden verlaagd en die bijdraagt aan versterking van de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven in deze sector." De convenantpartners willen met deze aanpak, in combinatie met energiebesparing (de eerste pijler), in 2023 16% hernieuwbare energie realiseren, en 14% in 2020.

'Decentrale opwekking' vormt de derde pijler van het energieakkoord. Burgers krijgen meer mogelijkheden om zelf hernieuwbare energie op te wekken en lokale en regionale initiatieven worden waar nodig en mogelijk door gemeenten, provincies en de rijksoverheid ondersteund. De vierde pijler zorgt ervoor dat het energietransportnetwerk gereed is voor een duurzame toekomst. Partijen spreken af zich voor te bereiden op deze veranderende toekomst, zodat aanpassingen snel tot stand kunnen komen wanneer deze nodig en gewenst zijn. Daarbij wordt ook ingezet op Europese samenwerking. De overige pijlers zijn niet direct relevant voor onderhavig plan.

2.1.5 Energieagenda

In het 'Energierapport - Transitie naar duurzaam' (ministerie van Economische zaken, januari 2016) geeft het kabinet een integrale visie op de toekomstige energievoorziening van Nederland. Om de transitie naar duurzame energie vorm te geven zijn drie uitgangspunten geformuleerd: 1) sturen op CO₂-reductie; 2) verzilveren van economische kansen die energietransitie biedt en 3) integratie van energie in het ruimtelijk beleid. Met name het derde uitgangspunt is van belang voor onderhavig plan. "Een CO₂-arme energievoorziening heeft meer ruimte nodig dan de huidige energievoorziening. Nieuwe, schone vormen van opwekking, opslag en transport van energie moeten worden ingepast, in de buurt van waar we ook wonen, werken en recreëren. Door gebruik van een combinatie van energiezuinige technieken en CO₂-arme opwekking zal het uiterlijk van woonwijken, industrieterreinen en landelijke gebieden veranderen", aldus het Energierapport. Om deze opgave goed te laten verlopen benadrukt het kabinet de noodzaak van vroegtijdig overleg in elke fase van de besluitvorming, het benutten van gebiedseigen kenmerken van regio's, innovaties en mogelijkheden van meervoudig ruimtegebruik en een heldere rolverdeling tijdens het planproces. Over deze rolverdeling zegt het Energierapport: de verantwoordelijkheid voor het ruimtelijke ordeningsproces ligt vooral bij provincies of gemeenten. Voor de participatie van belanghebbenden is de initiatiefnemer primair verantwoordelijk, die samenwerkt met het bevoegd gezag.

2.1.6 Klimaatakkoord

Op 21 december 2018 is het Ontwerp van het Klimaatakkoord aan de minister van Economische Zaken en Klimaat aangeboden. Het centrale doel van dit Klimaatakkoord is "het terugdringen van de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% ten opzichte van 1990". Het Klimaatakkoord bevat afspraken voor vijf sectoren: elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik, mobiliteit. Voor elektriciteit is afgesproken dat in 2030 70% van het totale gebruik uit hernieuwbare bronnen afkomstig moet zijn. Daarbij wordt, zoals aangegeven in Hoofdstuk 1, uitgegaan van 35 TWh hernieuwbaar opgewekte stroom op land. Bij 'stroom op land' krijgt de regio een grote rol. Er zijn dertig regio's benoemd die elk uiterlijk eind 2021 een Regionale Energie Strategie (RES) moeten opstellen.

RES 1.0 Regio Drenthe

De gemeente Hogeveen is onderdeel van de RES-regio 'Drenthe', dat samenvalt met het gebied van de provincie Drenthe. In de RES 1.0 regio Drenthe (april 2021) wordt aangegeven hoe de energietransitie gestalte krijgt. Drenthe wil in 2050 energieneutraal zijn. De ambitie is om 3,45 TWh bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWh. De ontwikkeling van grootschalige opwek van elektriciteit leidt tot verandering van het Drentse landschap. In de RES 1.0 is daarom uit van de vier ruimtelijke principes:

- zuinig omgaan met de ruimte en streven naar zo veel mogelijk meervoudig ruimtegebruik;
- combineren van grootschalige energieproductie met andere opgaven en investeringen;
- zo dicht mogelijk bij elkaar plaatsen van vraag en aanbod;
- aansluiten bij gebiedsspecifieke kenmerken.

Voor het aanwijzen van nieuwe locaties voor zon-op-landprojecten en windturbines zijn de volgende afspraken gemaakt:

1. we zoeken voor zonne-energie zoveel mogelijk ruimte binnen de bebouwde omgeving;
2. we streven bij zon-op-landprojecten naar combinaties met een meerwaarde voor andere functies en beleidsdoelstellingen en/of waarbij sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
3. we hebben aandacht voor het Drentse landschap met de realisatie van zon-op-landprojecten, windturbines en nieuwe elektriciteitsstations;
4. onze burens betrekken we bij grensoverschrijdende effecten;
5. we hebben aandacht voor de effecten op natuurwaarden, biodiversiteit en bodemkwaliteit bij de ontwikkeling van zon-op-landprojecten en windturbines en grootschalige inzet van duurzame warmtebronnen;
6. we streven naar een efficiënt gebruik van de energie-infrastructuur;
7. we zorgen ervoor dat installaties voor de opwek van elektriciteit door zonne- en windenergie worden verwijderd als deze niet meer in gebruik zijn;
8. we nemen vroegtijdig contact op met ASTRON als er ontwikkelingen zijn in de nabijheid van radiotelescopieën zoals LOFAR.

2.1.7 Conclusie

Het planvoornemen sluit aan bij de wens van het Rijk om decentrale opwekking van hernieuwbare energie te faciliteren (SVIR, nationaal belang twee). Daarbij wordt rekening gehouden met de gevolgen van de aanleg van de zonneweide voor de waterhuishouding, het milieu en het cultureel erfgoed (SVIR, nationaal belang dertien). Deze aspecten komen in Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 4 aan bod. Dat er sprake is van voldoende behoefte aan de zonneweide (eis uit SVIR) is reeds gebleken uit 1.3. Als een versnelling van de energietransitie uitblijft, worden de nationale en gemeentelijke doelstellingen met betrekking tot duurzaam opgewekte energie niet gehaald.

In het Energierapport en de Energieagenda vraagt het Rijk aandacht voor een goede ruimtelijke en maatschappelijke inpassing van energieopgaven. In Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 5 wordt ingegaan op deze aandachtspunten. Hieruit blijkt dat bij het ontwerp van de zonneweide de cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken leidend zijn geweest en dat er verschillende mogelijkheden tot participatie zijn en worden geboden.

Hoewel het Klimaatakkoord en de RES 1.0 nog niet zijn vastgesteld, is hier in onderhavig plan al wel rekening mee gehouden. Aan het principe van zuinig en meervoudig ruimtegebruik wordt tegemoet te komen door het projectgebied mede te benutten voor graasdieren. Bovendien krijgt (met name) de zuidzijde een 'landschappelijke' invulling met opgaande beplanting, bloemrijk grasland en wadi's, hetgeen de biodiversiteit ten goede komt. De zonneweide draagt zo bij aan agrarische, landschappelijke en ecologische functies. Vraag en aanbod van hernieuwbaar opgewekte elektriciteit blijven dicht bij elkaar door mogelijkheden voor participatie te bieden (zie Hoofdstuk 5). Verder is bij het landschappelijk ontwerp rekening gehouden met de gebiedskwaliteiten en wordt er qua 'natuur' meerwaarde gecreëerd (zie Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 4).

Ook aan de 8 genoemde voorwaarden uit RES 1.0 wordt voldaan. In de Energievisie van de gemeente Hogeveen (zie 2.3) is de zonneladder opgenomen. Op grond van deze zonneladder krijgen zon-op-dakprojecten voorrang op zon-op-landprojecten. Omdat de opwekking van duurzame elektriciteit niet volledig binnen de bebouwde omgeving gerealiseerd kan worden en de gemeente Hogeveen haar duurzaamheidsdoelstellingen nog niet gerealiseerd heeft (zie 1.3), is er ruimte voor onderhavig zon-op-landproject (nr. 1). Er is, zoals gezegd, sprake van meervoudig ruimtegebruik, respect voor het Drentse landschap en aandacht voor natuur en bodem (nr. 2, 3 en 5). Van een grensoverschrijdend effect of hinder voor LOFAR is geen sprake (nr. 4 en 8). De energie-infrastructuur wordt efficiënt gebruikt doordat alle teruglevercapaciteit benut wordt (nr. 6). Tenslotte worden de installaties na de exploitatietermijn van het zonnepark verwijderd (nr. 7).

2.2 Provincie

2.2.1 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Drenthe 2018 (vastgesteld dd. 3 oktober 2018) is het strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de provincie Drenthe. Met deze visie zet de provincie in op "het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe passend bij deze kernkwaliteiten." De kernkwaliteiten hebben betrekking op landschap, cultuurhistorie, aardkundige waarden, archeologie, rust en natuur. Tezamen geven deze kernkwaliteiten inhoud aan de Drentse ruimtelijke identiteit. In algemene zin streeft de provincie naar een robuuste ontwikkeling van de ruimtelijke dragers, dat zijn de sociaaleconomische structuur, het landbouwsysteem, het watersysteem en het natuursysteem.⁷

Klimaat en energietransitie

De provincie ziet invloeden op zich afkomen die de robuuste systemen blijvend dreigen te veranderen. Hierbij wordt onder meer gedacht aan de gevolgen van klimaatverandering op het water-, natuur- en landbouwsysteem of de inpassing van duurzame energiesystemen binnen landschappen. Deze ontwikkelingen rekent de provincie tot haar strategische opgaven, die vragen

om een "integrale en zorgvuldige afweging binnen en tussen de verschillende robuuste systemen". Daarbij wordt gezocht naar toegevoegde waarde en gestreefd naar het behoud, en desgewenst, de ontwikkeling van de Drentse ruimtelijke identiteit, aldus de Omgevingsvisie.

De provincie wil in 2050 volledig energieneutraal zijn. Daarmee is de CO₂-uitstoot met 80-95% gereduceerd ten opzichte van 1990. Hier wordt in stappen naar toegewerkt, waarbij het aandeel hernieuwbare energie in 2030 op 40% moet liggen. Om dit te kunnen bereiken wordt ingezet op energiebesparing en duurzame energieopwekking, waarbij behoud van leveringszekerheid en betaalbaarheid voorop staan.

Afbeelding 2.2 Doorkijk vanaf de Wilfred Stillweg naar de A37

Locaties voor duurzame opwekking

Duurzame energie wordt opgewekt uit wind, zon, biomassa en bodemenergie. In eerste instantie wordt daarbij gekozen voor 'logische locaties', waar verschillende functies gecombineerd kunnen worden of waar een meerwaarde gerealiseerd kan worden (voorbeelden: industrieterreinen, locaties langs infrastructuur en vuilstortplaatsen). Tevens wordt gestreefd naar een evenwichtige spreiding van bestaande en nieuwe energieproductie in Drenthe, waarbij naast de kernkwaliteiten, de landschappelijke inpasbaarheid en maatschappelijk acceptatie van belang zijn. Deze spreiding wordt uitgewerkt in de Regionale Energie Strategie. De provincie ziet installaties voor de productie

van hernieuwbare energie overigens als tijdelijke installaties. De locaties dienen na uitgebruikname van de installaties in de oorspronkelijke staat te worden teruggebracht. Gemeenten moeten aangeven hoe dit wordt geborgd.

Zonne-energie

Voor wat betreft zonne-energie streeft de provincie ernaar dat het beschikbare en geschikte dakoppervlak zo veel mogelijk wordt benut. Voor opstellingen van zonnepanelen op de grond geldt een 'Ja, mits'-benadering. Er moet daarbij sprake zijn van een combinatie met andere functies en/of een integrale meerwaarde op gebiedsniveau. Het behoud van biodiversiteit en bodemkwaliteit zijn aspecten die ook meegewogen moeten worden. Verder is het van belang om voldoende afstand te houden tussen individuele zonneakkers (of clusters van zonneakkers). De benodigde afstand is afhankelijk van de schaal van het landschap. Tevens moet de maat van het individuele zonneveld passen bij het landschap. Initiatiefnemers wordt tenslotte gevraagd een plan op te stellen voor de ruimtelijke, fysieke context. Aandacht voor een samenhangend ontwerp, meerwaarde voor het gebied en inrichting van de randen zijn hierbij belangrijke aspecten. Juist aan de randen vindt de provincie het belangrijk dat wordt ingespeeld op de omgeving en de kernkwaliteiten in het gebied.

Toetsing projectgebied

Op de 'visiekaart' is het projectgebied aangeduid 'landbouwgebied' (eveneens op de kaart 'robuust landbouwsysteem'). In dit gebiedstype krijgt de functie landbouw maximale speelruimte. Inrichtingsmaatregelen mogen geen negatieve invloed hebben op het landbouwkundig gebruik. De waterhuishouding is zoveel mogelijk op de agrarische functie afgestemd. Echter, voor het projectgebied geldt dat deze op de 'visiekaart' eveneens is aangeduid als 'robuuste natuur' en 'natuurfunctie van watersystemen', hetgeen wil zeggen dat het grond- en oppervlaktewaterregime tevens afgestemd moet zijn op natuurdoelen (i.c. het zoveel mogelijk vasthouden van water). Op de overige kaarten van de Omgevingsvisie - dit zijn de kaarten 'milieukwaliteit', 'robuust sociaal-economisch systeem', 'robuust natuursysteem' en 'mobiliteit' - zijn geen specifieke waarden of belemmeringen voor het projectgebied aangegeven.

Analyse kernkwaliteiten

Zoals gezegd heeft de Omgevingsvisie als missie: "het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe passend bij deze kernkwaliteiten." Hierna is aangegeven welke kernkwaliteiten voor het projectgebied van toepassing zijn en wat de daarbij behorende eisen zijn. Zie verder 2.2.3 over de vertaling van de kernkwaliteiten naar het landschappelijk ontwerp.

Op de kaart 'kernkwaliteit landschap' is het projectgebied ingedeeld bij het landschap van de veenkoloniën. Van provinciaal belang is hier "de orthogonale samenhang tussen het systematische ontginningspatroon van grootschalige openheid met kenmerkende wijkenstructuur en de bebouwingslinten met daaruit opgaande percelen." Het beleid voor dit landschapstype is het behouden en versterken van de samenhang en de openheid met de wijken en de rechtlijnige landschapsstructuur.

De kaart 'kernkwaliteit cultuurhistorie' geeft aan dat het projectgebied tot 'deelgebied 9: het Hollandscheveld en Hoogetveen - kruising van richtingen' behoort. Binnen dit deelgebied staat het behoud van het onderscheid tussen de verschillende ontginningsblokken in het veengebied voorop. Dit is vooral zichtbaar te maken op de grenzen van de blokken. De provincie wil hierbij sturen op "het gebruik maken van de randen en contrasten tussen de verschillende ontginningsblokken bij nieuwe ontwikkelingen, en in het bijzonder de achtergrenzen van de ontginningsblokken, waar verschillende kavelrichtingen bij elkaar komen." Initiatiefnemers dienen de cultuurhistorische structuren als inspiratiebron te benutten voor ontwikkelingen.

Op de kaarten 'kernkwaliteit archeologie' en 'aardkundige waarden' zijn alleen generieke beschermingsniveaus aan het projectgebied toegekend. Dit betekent dat er plaatselijk geen specifieke waarden bekend zijn en dat er ook geen (middel)hoge verwachtingswaarden gelden. Er is daarmee geen sprake van een onderzoeksplicht.

De kaarten 'kernkwaliteit natuur' en 'kernkwaliteit rust' geven tenslotte geen waarden of

belemmeringen voor het projectgebied aan. De bosgebieden ten zuiden van het projectgebied zijn onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Er is ecologisch onderzoek verricht waarbij onder meer is gekeken naar de waarden van dit NNN-gebied en het effect van de zonneweide daarop (zie verder in 4.8).

2.2.2 Omgevingsverordening

In de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (vastgesteld dd. 3 oktober 2018) is het beleid uit de Omgevingsvisie Drenthe 2018, vertaald naar concrete regels. Voor onderhavig planvoornemen zijn met name de regels met betrekking tot het onderwerp 'zonne-energie' van belang (titel 2.3). In artikel 2.24 is bepaald dat een ruimtelijk plan kan voorzien in de realisatie van zonne-akkers mits uit dat plan blijkt dat:

- a. dit gebeurt op een wijze die passend is binnen het landschap, en;
- b. er sprake is van een combinatie met andere functies, en/of er sprake is van een meerwaarde voor andere provinciale doelen en belangen.
- c. geborgd is dat op de gebruikte locatie de installatie(s) na uit gebruik name worden verwijderd.

De locatie specifieke aspecten (waaronder de mate van openheid) en het omliggend gebied vormen de ruimtelijk-fysieke context voor een zonne-akker. Deze dienen te worden betrokken bij de ruimtelijke en landschappelijke inpassing. De vorm, dichtheid en hoogte van de opstelling, de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik en aandacht voor het ontwerp van de randen vragen daarin specifieke aandacht.

In het ruimtelijk plan moet ook worden geborgd dat de gebruikte zonne-akkers worden opgeruimd als ze niet meer worden benut voor het opwekken van zonne-energie. De installaties moeten worden verwijderd, dit betekent ook de ondergeschikte onderdelen en hetgeen hiervoor in de bodem is aangebracht. Landschapselementen die landschappelijke meerwaarde opleveren, dienen te worden gehandhaafd. Het borgen kan bijvoorbeeld in de paragraaf over uitvoerbaarheid, waar is aangegeven hoe het opruimen juridisch is vastgelegd (bijvoorbeeld privaatrechtelijk).

Afbeelding 2.3 Projectgebied vanuit noordwesten (bron: Google Street View, april 2019)

Toetsing projectgebied

Op de kaarten die deel uitmaken van de Omgevingsverordening zijn de volgende aandachtspunten voor het projectgebied aangegeven:

- Gebiedsnormen wateroverlast: grasland 1:10. Er moet rekening worden gehouden met een gemiddelde overstromingskans van eens in de 10 jaar, waarbij 5% van het oppervlak een grotere overstromingskans heeft.
- Bodemenergie restrictiegebieden zone 2 (25-500 - mv): oranje. Geldt voor het meest westelijk deel van het projectgebied. Binnen deze gebieden is de toepassing van bodemenergie-systemen onder aanvullende eisen mogelijk.
- Bodemenergie diepte formatie van Breda: Top Formatie van Breda tussen -180 en -160 m (t.o.v.

NAP) en Top Formatie van Breda tussen -140 en - 120 m (t.o.v. NAP). Op grond hiervan gelden beperkingen voor plaatselijke temperatuuropslag en ondiepe geothermie.

- Bestaand Stedelijk Gebied (BSG): het projectgebied valt buiten de begrenzing van BSG.
- Kernkwaliteit Aardkundige waarden: generieke bescherming. Zie 2.2.1.
- Kernkwaliteit Cultuurhistorie: respecteren. Zie 2.2.1.
- Kernkwaliteit Landschap: veenkoloniën. Zie 2.2.1.
- Landbouwgebied: landbouwgebied (noordelijk deel) en bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf (zuidelijk deel). Laatgenoemde aanduiding heeft betrekking op specifieke regels over de omvang en inpassing van agrarische bouwvlakken.

De overige kaarten ('stiltegebieden, Infra en (grond)water', 'Nationaal Park Drentsche Aa', 'Natuurnetwerk Nederland', 'Kernkwaliteit Archeologie', 'Beschermingszone Radioastronomie', 'Windenergie' en 'Beekdal en bergingsgebied') bevatten geen specifieke waarden, belemmeringen of uitgangspunten voor het projectgebied.

2.2.3 Conclusie

Onderhavig planvoornemen sluit aan bij het provinciale beleid, in de zin dat het bijdraagt aan de doelstelling om in 2030 het aandeel hernieuwbare energie binnen het totale verbruik op 40% te brengen.⁸ Het projectgebied is te beschouwen als een 'logische locatie' voor een zonneweide, aangezien het een 'locatie langs infrastructuur' betreft. Bij het ontwerp van de zonneweide is rekening gehouden met de landschappelijke en cultuurhistorische gebiedskwaliteiten. Er is sprake van een samenhangend ontwerp, passend binnen de schaal en kenmerken van het veenkoloniale landschap en een zorgvuldige invulling van de randen. Dit wordt toegelicht in Hoofdstuk 3. Ook aan de maatschappelijke inpassing is zorg besteed door omwonenden tijdig bij het planvoornemen te betrekken en mogelijkheden tot participatie te bieden. Na de exploitatietermijn van de zonneweide zal het projectgebied in oorspronkelijk staat worden hersteld. De inrichtingsmaatregelen met het oog op de landschappelijke inpassing en ecologische meerwaarde (zie 3.2.2), worden na de exploitatietermijn in standgehouden.⁹ Een en ander wordt als voorwaarde in de omgevingsvergunning opgenomen (zie Hoofdstuk 5). Tenslotte wordt functiemenging bereikt door schapen onder de panelen te laten grazen (zie Hoofdstuk 3) en door een meerwaarde voor natuur en 'water' te creëren (Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 4).

2.3 Gemeente

2.3.1 Structuurvisie Hoogeveen 2.0

Op 13 december 2012 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hoogeveen de 'Structuurvisie Hoogeveen 2.0 - Een geactualiseerde visie voor 2015-2030 op de ruimtelijke ontwikkeling van Hoogeveen' vastgesteld. Het doel van deze structuurvisie is: "ruimte en structuur bieden aan veranderingen en nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied, de dorpen en de stad." De rode draad is het motto 'kiezen voor duurzame kwaliteit'. De gemeente streeft naar een ecologische, economische en sociale duurzaamheid. Hiervoor zijn energiebesparing, gebruik van duurzame energie, vermindering van de uitstoot van schadelijke stoffen en gebruik van duurzame materialen van belang. Als voormalig energieproducent vanwege de turfwinning, ziet de gemeente kansen voor het ontstaan van nieuwe 'energielandschappen'. Dit onder de voorwaarden van een goede landschappelijke inpassing, respect voor cultuurhistorie en het behoud van gebiedskarakteristieken. Op de kaart die bij de structuurvisie behoort, is het projectgebied aangeduid als 'semi besloten veenlandschap (oude verkaveling in smalle stroken)'.

2.3.2 Omgevingsvisie

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021 heeft de gemeente een Omgevingsvisie opgesteld. Deze 'Visie op de omgeving' (8 maart 2018) geldt als voortzetting van de 'Structuurvisie Hogeveen 2.0' en is alleen bindend voor de gemeente zelf. De Omgevingsvisie wordt te zijner tijd uitgewerkt in Omgevingsplannen, die juridisch bindend zijn voor alle betrokkenen. Onderdeel van de Omgevingsvisie is een beschouwing over 'trends en ontwikkelingen in relatie tot de omgeving'. Daarbij gaat het ook om de energietransitie en klimaatverandering. De gemeente zoekt hier naar 'slimme combinaties met andere economische en maatschappelijke opgaves om de kwaliteit van de (leef)omgeving te bevorderen. De waarden van het landschap spelen hierin een centrale rol. De gemeente ziet het landschap als de drager van ruimtelijke kwaliteit: "We zien een uitdaging in het herstel van structuren en in duurzame transformatie en transitie. Er is blijvende aandacht voor natuur- en watersystemen. Het groen buiten en binnen de stad willen we koppelen. Zo verbeteren we de biodiversiteit en versterken we de beeldkwaliteit van de stad. Hogeveen wil klimaatrobust zijn om bestand te zijn tegen de klimaatveranderingen. Alle ruimtelijke ingrepen moeten hieraan bijdragen." Zo hebben ook veel vormen van hernieuwbare energie gevolgen voor het landschap. De gemeente wil ruimte bieden aan deze nieuwe vormen mits dit zorgvuldig is ingepast in het landschap. De landschappelijk inpassing van de zonneweide en de bijdrage aan de biodiversiteit komen in 3.2 en 4.8 aan bod.

2.3.3 Energievisie

Het 'Aangepast afwegingskader zonne-energie Hogeveen' is op 14 maart 2019 vastgesteld door de gemeenteraad.¹⁰ De belangrijkste aanpassingen van dit afwegingskader hebben betrekking op: het vervangen van de Zonneladder door een driesporenbeleid (daken, binnen bebouwd gebied en buiten bebouwd gebied), nadere definiëring van 'draagvlak directe omgeving', aandacht voor de capaciteitstekorten op het elektriciteitsnet en afstemming op nieuw beleid van Rijk en provincie. Onderhavig planvoornemen is geruime tijd geleden opgestart. De aanvraag omgevingsvergunning is daardoor nog onder het 'oude' afwegingskader ingediend.¹¹ De zonneweide wordt hierna dus ook aan dit 'oude' kader getoetst. Het gaat om: 'Energievisie - Afwegingskader zonne-energie Hogeveen' (vastgesteld dd. 7 december 2017).

De gemeente Hogeveen heeft als doelstelling om in 2040 klimaatneutraal te zijn. Dat wil zeggen dat de uitstoot en opname van koolstofdioxide (CO₂) dan in evenwicht moeten zijn. Om dit te kunnen bereiken is het noodzakelijk dat er in plaats van fossiele brandstoffen vormen van duurzame energie gebruikt gaan worden. In de gemeente Hogeveen wordt per jaar in totaal 6.000 Tj aan energie verbruikt. De hieraan gerelateerde jaarlijkse CO₂-uitstoot komt overeen met 477.000 ton. Op dit moment is het aandeel hernieuwbare energie binnen het totale verbruik 3,4 % (zie Hoofdstuk 1), wat aangeeft dat er sprake is van een forse opgave om de doelstelling van klimaatneutraliteit te kunnen halen. Zonne-energie kan een aanzienlijke bijdrage leveren aan de klimaatneutraliteit, aldus het afwegingskader. Aangegeven is dat één hectare zonnepanelen jaarlijks circa 3,7 Tj duurzame energie kan opwekken.

Voor het toestaan van zonneweides worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:¹²

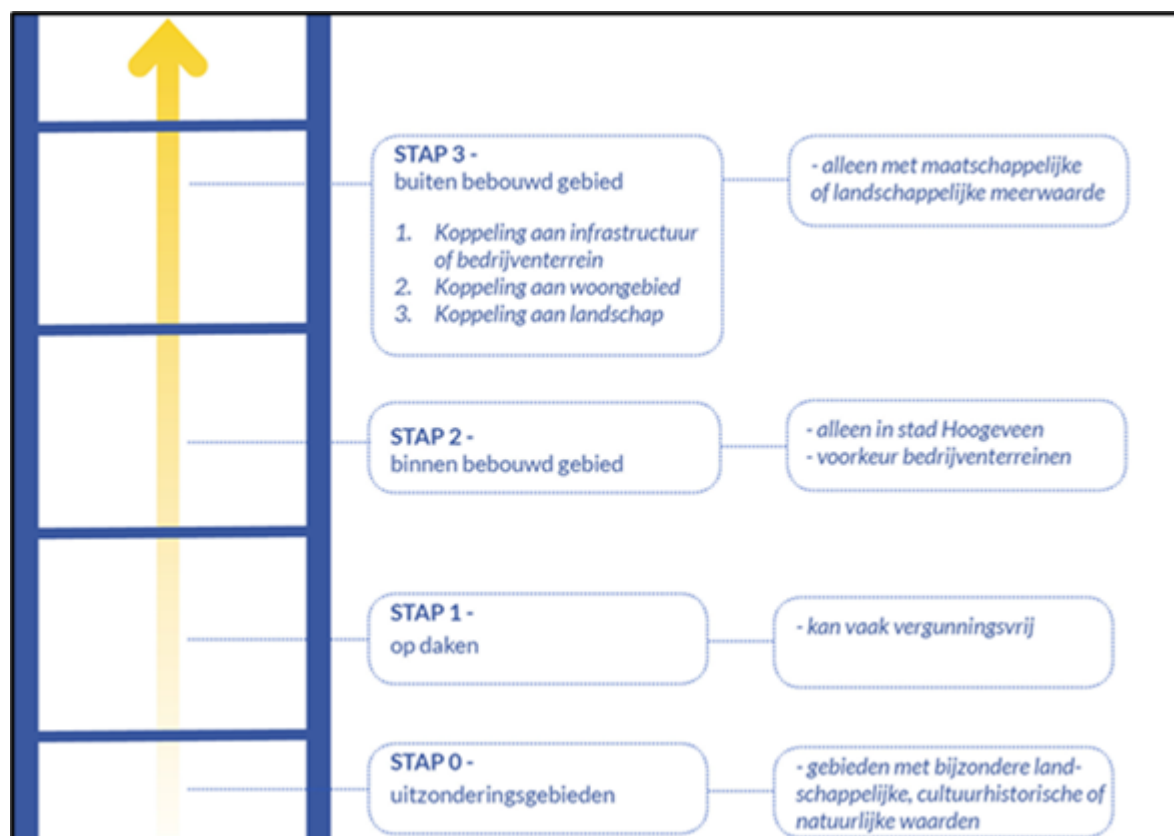
- waar mogelijk inzetten op multifunctioneel ruimtegebruik;
- zo veel mogelijk koppeling tot stand brengen tussen de plek waar de energie wordt opgewekt en verbruikt;
- omvang van een zonneweide sluit in maat en schaal aan bij de omgeving;
- een zonneweide is altijd ingepast in de omgeving;
- zonneweide initiatieven vanuit de dorpen (met maatschappelijk draagvlak en meerwaarde) hebben voorrang op initiatieven van derden;
- geen zonneweides in landschappelijk, natuurlijk of cultuurhistorisch waardevol gebied.

Deze uitgangspunten zijn vertaald naar de zogeheten 'gemeentelijke zonneladder'. De zonneladder brengt hiërarchie aan in het beoordelen van de geschiktheid van locaties voor zonneweides.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt in vier soorten locaties:

- 0. Uitzonderingsgebieden;
- 1. Op daken;
- 2. Binnen bebouwd gebied;
- 3. Buiten de bebouwde kom.

Initiatiefnemers van een zonneweide moeten de keuze voor hun locatie onderbouwen aan de hand van deze zonneladder. Voor initiatieven buiten de bebouwde kom moet dus gemotiveerd worden aangetoond waarom het plaatsen van panelen op naastgelegen daken dan wel binnen bebouwd gebied niet tot de mogelijkheden behoort.

Afbeelding 2.4 Gemeentelijke zonneladder (bron: Energievisie)

Stap 0

Het projectgebied ligt niet in een uitzonderingsgebied waarvoor bijzondere landschappelijke, cultuurhistorische of natuurlijke waarden gelden. Deze gebieden zijn aangegeven op een bijlagenkaart van het afwegingskader. Het gaat hier om de essen, de beekdalen, het NatuurNetwerk Nederland en de bebouwde kom van dorpen.

Stap 1

In het projectgebied zijn geen gebouwen dan wel bouwwerken aanwezig waarop de panelen geplaatst kunnen worden. Het aangrenzende bebouwingslint van de Wilfred Stillweg biedt plaatselijk wel mogelijkheden voor zonnepanelen op daken. De bewoners van dit bebouwingslint krijgen hiervoor ook een aanbod van de initiatiefnemer. Daarnaast zal er een asbestdak vervangen worden door een nieuw dak met panelen. In Hoofdstuk 5 wordt ingegaan op deze en andere vormen van participatie.

Stap 2

Wanneer er geen of onvoldoende geschikte ruimte aanwezig is op gebouwen, heeft het de voorkeur

een zonneweide te realiseren binnen bestaand bebouwd gebied. Er is ruimte voor grondgebonden zonnepanelen op braakliggende of niet langdurig in gebruik zijnde terreinen binnen de kern Hoogeveen en er is ruimte voor (niet grondgebonden) zonnepanelen als sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik. Het projectgebied ligt niet binnen het bebouwd gebied, maar is onderdeel van het buitengebied. Bij de inrichting van de zonneweide wordt, zoals eerder aangegeven, ingezet op multifunctioneel ruimtegebruik. Door begrazing van schapen blijft de agrarische functie bestaan. Daarnaast gaat het projectgebied een functie vervullen in het bergen van water en het versterken van de biodiversiteit (zie Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 4).

Stap 3

Het realiseren van zonneweides buiten het bebouwd gebied dient altijd te voldoen aan de voorwaarde dat het initiatief op draagvlak vanuit de directe omgeving kan rekenen en er aandacht is besteed aan de inbedding van een zonneweide in het landschap. Bovendien dient bepaald te worden of een koppeling gelegd kan worden tussen de opwekking en de afname van de stroom. Er zijn verschillende mogelijkheden:

1. gekoppeld aan een bedrijventerrein of grootschalige infrastructuur;
2. gekoppeld aan de dorpen;
3. vrij liggend in het buitengebied.

Onderhavig plan valt onder de derde categorie. Het projectgebied grenst weliswaar direct aan de A37, maar beschikt niet over de vereiste omvang van minimaal 5 ha die voor deze categorie is aangegeven. Derhalve is aangesloten bij de derde categorie.

In Hoofdstuk 5 wordt op het doorlopen participatietraject ingegaan. Daaruit blijkt dat de directe omgeving reeds in een vroeg stadium bij het initiatief betrokken is en ook invloed heeft uitgeoefend op de totstandkoming van het landschappelijk ontwerp.

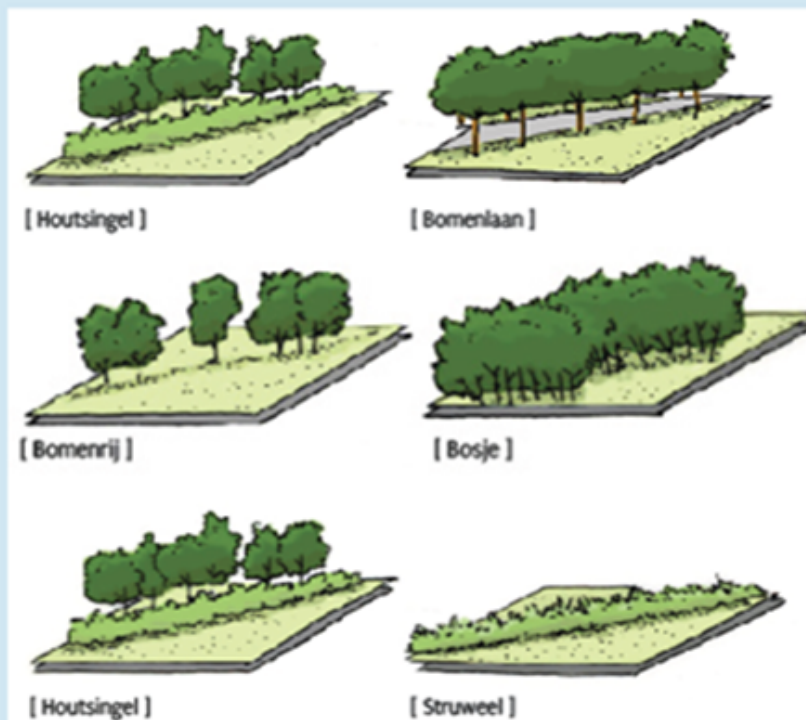
Als een zonneweide vrij liggend in het buitengebied wordt gerealiseerd, moet er een blijvende landschappelijke impuls aan het betreffende gebied worden gegeven. Daarnaast geldt als randvoorwaarde dat de zonneweide geen afbreuk mag doen aan plaatselijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden (zoals vastgelegd in de cultuurhistorische beleidskaart) en aan bestaande natuurwaarden. Voor de aanleg van een zonneweide mag in ieder geval geen grootschalige bomenkap plaatsvinden. Altijd is een goede landschappelijke inpassing van groot belang. De manier waarop dat moet gebeuren, is afhankelijk van het landschapstype. Het projectgebied maakt deel uit van de veenontginningen. Binnen dit landschapstype geldt de eis dat zonnepanelen niet hoger mogen zijn dan 1,8 m. In afbeelding 2.5 is aangegeven welke eisen nog meer voor de veengebieden gelden. In Hoofdstuk 3 wordt het parkontwerp toegelicht. Daaruit blijkt dat aan alle voorwaarden wordt voldaan.

Opzet en inrichting

- Zonnepanelen zoveel mogelijk in een rechthoekige tot vierkante opzet plaatsen;
- De zonneweide respecteert bestaande perceelsgrenzen, beplantingsstructuren, wijken en sloten;
- Houd belangrijke doorzichten vanaf de weg naar het landschap vrij.
- Ontsluiting zonneweide bij voorkeur op dichtstbijzijnde weg;
- Noodzakelijke voorzieningen zoals transformatorhuisjes e.d. bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de ontsluiting plaatsen;

Inpassing

- Behoud voor zover mogelijk de bestaande landschapsbeplanting, mits streekeigen en van voldoende kwaliteit;
- Nieuwe landschapsbeplanting onttrekt de zonneweide voor een deel aan het zicht en draagt (voor een deel) bij aan structuurversterking van het landschap;
- Geef extra aandacht aan de inpassing aan de zijden van de zonneweide die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn;
- Houd minimaal 100 m afstand van de ontginningsassen;
- Geschikte vormen van inpassing, afhankelijk van het besloten of open karakter van het veenlandschap zijn:

Vormgeving

- Geef aandacht aan een hoogwaardige vormgeving van (zichtbare) hekwerken en andere bouwwerken;
- Combineer waar mogelijk hekwerken met beplanting of een aarden wal, zodat hekwerken niet zichtbaar zijn vanaf de weg;
- Kies voor zonnepanelen met een donkere tot zwarte kleurstelling.

Afbeelding 2.5 Eisen zonneweides vrij liggend in veengebieden (bron: Energievisie)

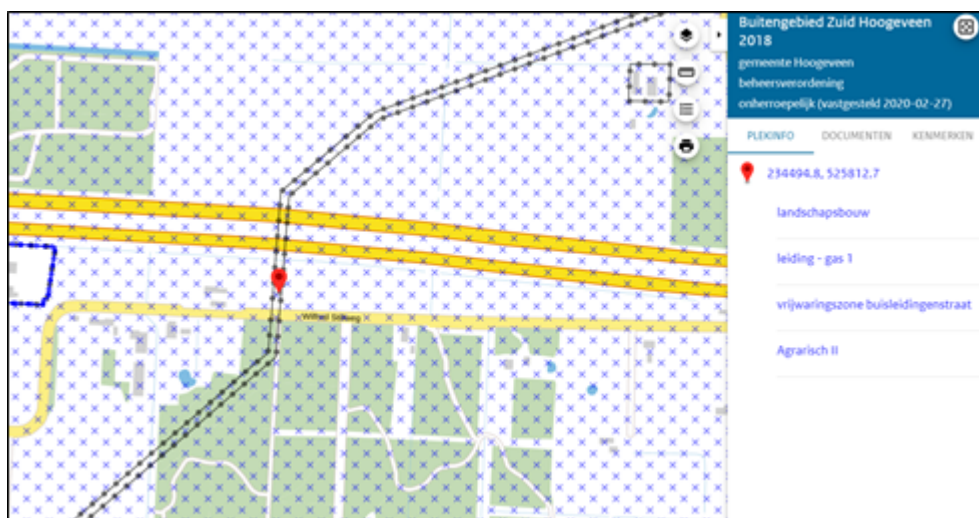
De gemeente hanteert een bovengrens voor het totaal aan zonneweides in het landelijk gebied. Binnen de veengebieden mag maximaal 20% van het oppervlak benut worden voor zonneweides. Het projectgebied beslaat circa 0,002% van dit oppervlak.

2.3.4 Beheersverordening

Het projectgebied maakt deel uit van de beheersverordening Buitengebied Zuid Hoogeveen (onherroepelijk d.d. 27 februari 2020) en heeft de bestemming 'Agrarisch II'. Daarnaast zijn de dubbelbestemmingen 'leiding - gas 1' en 'waarde - archeologie 3' en de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - buisleidingenstraat' van toepassing. In 1.4 is reeds op de bestemming 'Agrarisch II' ingegaan. Geconstateerd is dat de aanleg van de zonneweide vraagt om een buitenplanse afwijking van de beheersverordening en het doorlopen van de uitgebreide voorbereidingsprocedure.

De dubbelbestemming 'leiding - gas 1' en de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - buisleidingenstraat' hebben betrekking op de aardgastransportleidingen die door het projectgebied lopen. Het gaat om 4 leidingen die - op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen - elk een belemmeringsstrook van 5 m hebben. Binnen deze belemmeringsstrook gelden diverse beperkingen, onder meer voor het bouwen van bouwwerken en voor graafwerkzaamheden. De gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - buisleidingenstraat' slaat op het voorkeurs tracé voor de uitbreiding van gasleidingen, zoals aan bod is geweest in 2.1.3. In 4.5 wordt nader op het onderwerp 'externe veiligheid' en dit voorkeurs tracé ingegaan.

De dubbelbestemming 'waarde - archeologie 3' geldt voor de westkant van het projectgebied en bevat bepalingen ter bescherming van archeologische (verwachtings)waarden. In 4.9 wordt het projectvoornemen aan deze bepalingen getoetst.

Afbeelding 2.6 Uitsnede verbeelding beheersverordening (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

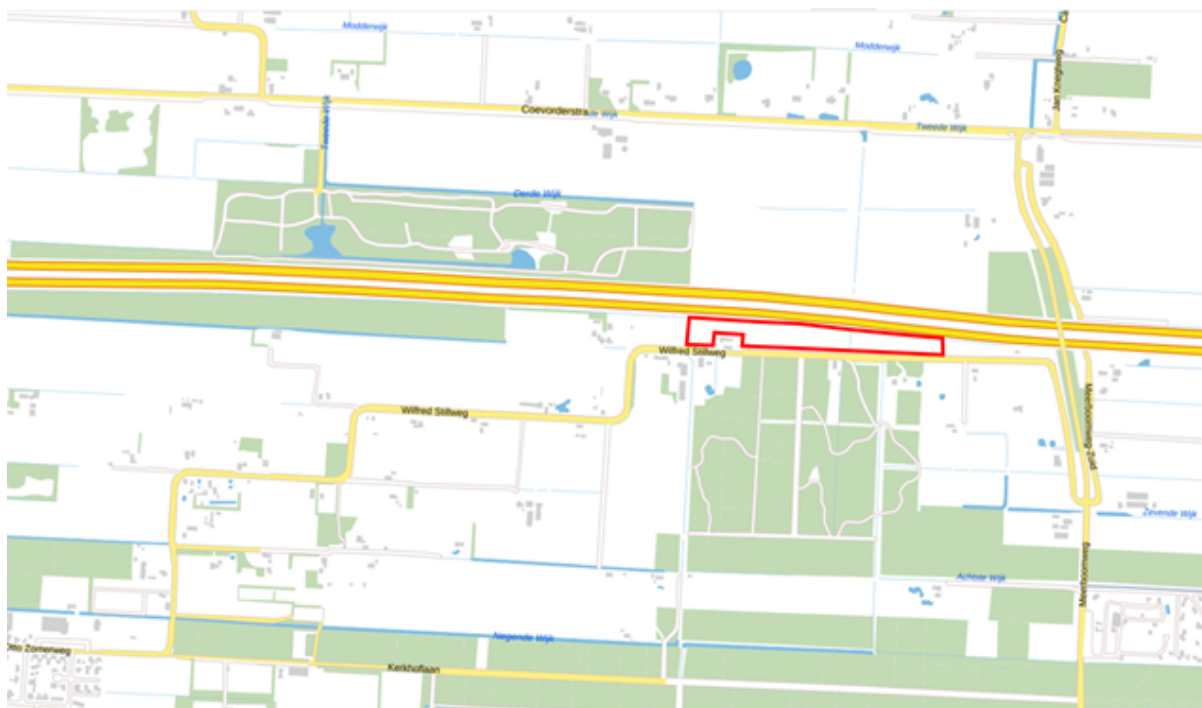
2.3.5 Conclusie

Onderhavig planvoornemen komt tegemoet aan het beleid van de gemeente om ruimte te bieden voor nieuwe 'energielandschappen'. Ook draagt het initiatief bij aan de doelstelling om meer duurzame energie op te wekken en de uitstoot van CO₂ te beperken. Daarnaast wordt bij de aanleg van de zonneweide rekening gehouden met de (landschappelijke) eisen die de gemeente stelt binnen veengebieden. Verder is zorg besteed aan het verkrijgen van draagvlak (zie Hoofdstuk 5). Tenslotte is sprake van een koppeling tussen de energieproductie binnen het projectgebied en mogelijkheden voor afzet de regio, door verschillende vormen van participatie te bieden. Voorliggend plan voldoet daarmee aan het gemeentelijk beleid.

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het projectgebied ligt ten noordoosten van Hollandscheveld, globaal tussen de Wilfred Stillweg en de A37. Op dit moment is het projectgebied in gebruik als weidegrond. In de nabijheid liggen acht woonpercelen van derden (zie Hoofdstuk 5). Zoals te zien op afbeelding 3.1 zijn er tevens enkele omvangrijke bosgebieden rondom het projectgebied gelegen (zie ook afbeelding 1.1). Deze maken deel uit van het NatuurNetwerk Nederland. De bosgebieden en agrarische percelen zorgen plaatselijk voor een afwisseling tussen open en meer besloten gebieden. Dwars door dit veenkoloniale landschap loopt de A37, die overal beeldbepalend aanwezig is.

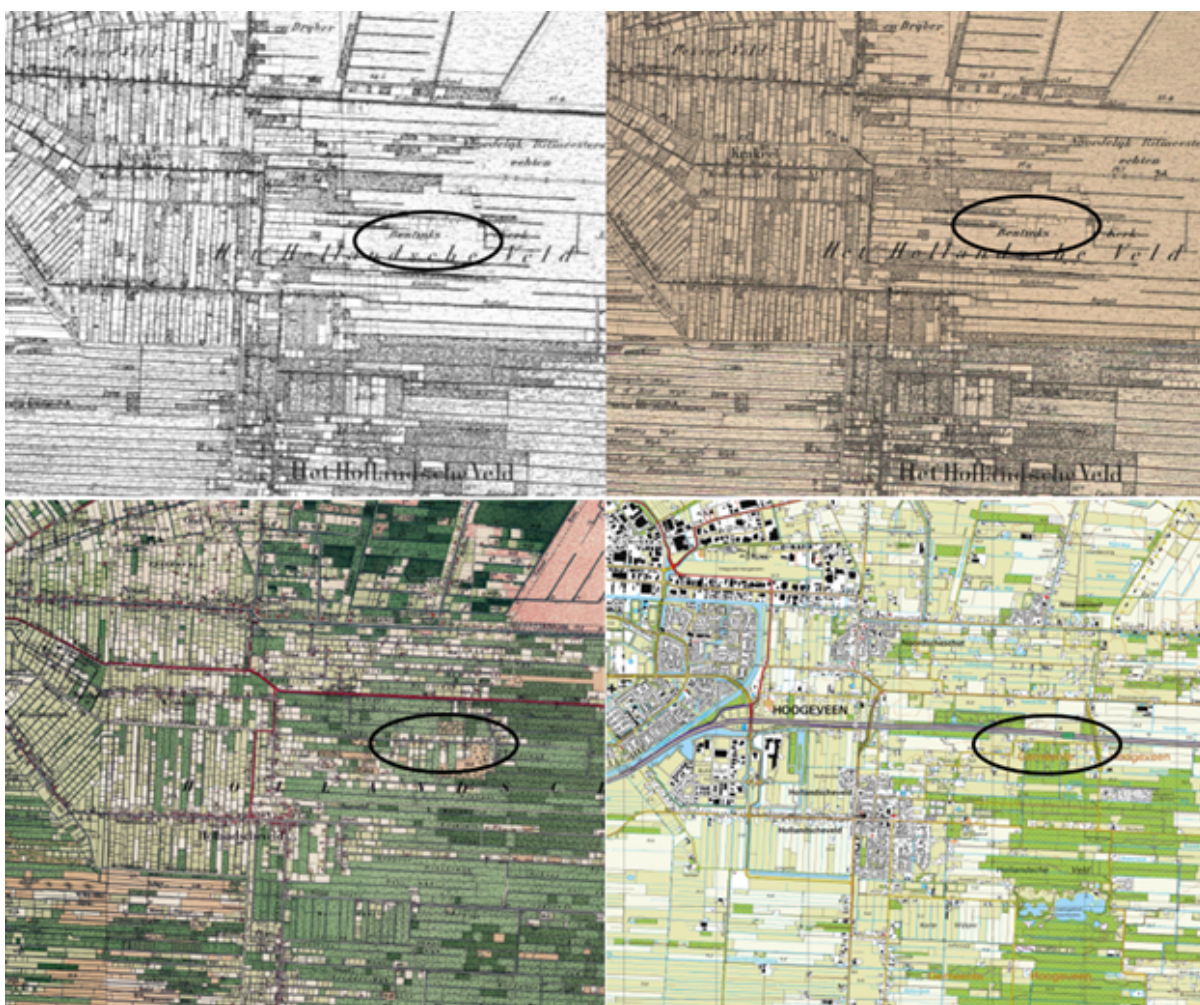
Afbeelding 3.1 Ligging projectgebied (bron ondergrond: ruimtelijkeplannen.nl)

3.2 Toekomstige situatie

Uit het ruimtelijk beleid (zie Hoofdstuk 2) volgt dat bij de aanleg van zonneweides rekening moet worden gehouden met cultuurhistorische waarden (SVIR, Omgevingsvisie, Energievisie) en dat er sprake moet zijn van een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing (Energierapport, Energieagenda, Omgevingsvisie, Omgevingsverordening, Energievisie). Ook is aandacht nodig voor multifunctioneel ruimtegebruik (SVIR, Klimaatakkoord, Omgevingsvisie, Omgevingsverordening, Energievisie) en het toevoegen van natuurwaarden (Klimaatakkoord, Energievisie). Deze uitgangspunten vormen de basis voor het parkontwerp dat hierna wordt toegelicht. Ter inleiding volgt eerst een cultuurhistorische schets van het projectgebied.

3.2.1 Cultuurhistorische schets projectgebied

Het projectgebied is onderdeel van de veenkoloniën.¹³ Halverwege de 17e eeuw worden de veengronden in de gemeente Hoogeveen in cultuur gebracht. Dit is een proces van meer dan twee eeuwen geweest. In 1632 start de Compagnie van 5000 morgen met de ontginningen van het veen. Maar al snel wordt besloten om de compagnie onder te verdelen en alle participanten een eigen ondercompagnie te laten vormen. Deze compagnieën hebben elk een deel van het veen ontgraven. In de huidige landschappelijke opzet is dat nog goed terug te zien. De grenzen tussen elk van de compagnieën zijn vaak nog duidelijk herkenbaar als dijk of als achtergrens. Aan weerszijden van deze grens is te zien hoe de verkaveling (als resultaat van de ontginning) verandert van opzet en richting. De Hoogeveense Vaart vormt de centrale drager van al deze ontginningen. In de vaart wordt een stelsel aan sluizen aangelegd, waarvan nu nog twee resteren. Vanaf de Hoogeveense Vaart worden verschillende opgaanden gegraven, zoals de Hollandscheveldse Opgaande (door de Hollandsche Compagnie), de Zuidwoldiger Opgaande (de marke van Steenberg en Ten Arlo), de Krakeelsche Opgaande (Bentinck) en Zuideropgaande. Deze opgaanden vormen de centrale as in een ontginningsblok. Haaks op de opgaanden worden wijken gegraven voor de afvoer van overtollig water en het afvoeren van gestoken turf. Met de ontginningen komen ook de kolonisten. De bewoning concentreert zich daarbij langs de hoofdontginningsassen: de opgaanden en de Hoogeveense Vaart. Zo ontstaan Hollandscheveld, Alteveer en Noordscheschut.

Afbeelding 3.2 Het projectgebied in v.l.n.r. 1850, 1925, 1950 en 2020 (bron: topotijdreis.nl)

Een algemene, vaak nog herkenbare, karakteristiek van het veenkoloniale landschap is het rationele systeem van opgaanden, kanalen, vaarten en wijken, vaak op regelmatige afstand van

elkaar en gericht op een systematische ontginning van de veengronden. Op veel plaatsen heeft dit geresulteerd in een lange en smalle strokenverkaveling. Een andere algemene karakteristiek van de veenkoloniën is het duidelijke onderscheid tussen de verschillende ontginningsblokken, doordat de achtergrenzen van de ontginningen als markante lijn de scheiding vormen tussen verschillende verkavelingsrichtingen. Beide karakteristieken zijn zichtbaar binnen en rond het projectgebied. Het gaat hier om percelen die vanuit de Zuider Opgaande in oostelijke richting zijn ontgonnen en een langgerekt en smal profiel hebben.

In afbeelding 3.2 zijn topografische kaarten uit 1850, 1925, 1950 en 2020 opgenomen. Deze kaarten laten zien dat de verkaveling in en rond het projectgebied in de loop der jaren - met name door de ruiverkaveling binnen de landbouw- grootschaliger en deels blokvormiger is geworden. Verder blijkt dat er veel bos en groensingels zijn verdwenen. Op de kaart van 1925 is te zien dat het projectgebied zelf ook deels bebost is geweest. De topografische kaarten illustreren ook dat de bebouwing in de loop der jaren fors is toegenomen en dat er veel wegen zijn bijgekomen of opgewaardeerd. De A37 is in de jaren zestig aangelegd. Ook de andere grote veranderingen in het landschap dateren uit de tweede helft van de twintigste eeuw plaats.

3.2.2 Het parkontwerp

In Bijlage 1 is het parkontwerp opgenomen (zie Bijlage 2 voor dwarsdoorsneden). Het parkontwerp respecteert de nog herkenbare ontginningsrichting door het creëren van een smalle en langgerekte opstelling langs de A37. Daarbij wordt een minimale afstand van 350 m tot de dichtstbijzijnde ontginningsas aangehouden (de Krakeelse Opgaande aan de overzijde A37). Deze ontginningsas blijft daarmee zelfstandig herkenbaar, zoals vereist is op grond van de Energievisie (zie 2.3.3). Conform deze Energievisie blijven ook de huidige kavelgrenzen en sloten in tact. Van waardevolle doorzichten is ter hoogte van het projectgebied geen sprake. De bossen aan de zuidkant zorgen voor een groene en besloten aanblik vanaf de A37.

Langs de Wilfred Stillweg is waardevolle laanbeplanting aanwezig in de vorm van berkenbomen (zie afbeelding 3.3). Deze en andere opgaande beplanting blijft behouden.

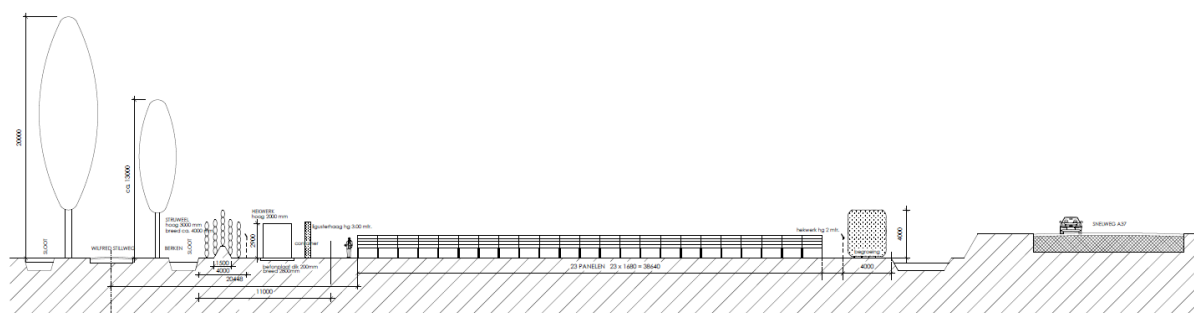

Afbeelding 3.3 Het projectgebied vanuit noordoosten (bron: Google Street View, april 2019)

Het projectgebied wordt grotendeels afgezoomd met struweel van 4 m breed.¹⁴ Voor deze groensingels wordt uitsluitend streekeigen beplanting gebruikt. Het gaat hier om een combinatie van meidoorn, sleedoorn, wilde mispel, braam en hondsroos. Dergelijke singels passen goed in het veenlandschap, waar van oudsher beplanting langs kavelsloten aanwezig is (zie 3.2.1). De groensingels blijven na de exploitatietermijn van de zonneweide 'achter' in het gebied en zijn dus direct van toegevoegde waarde voor het landschap. Ook voor de ecologie zijn ze belangrijk. De singel aan de noordzijde wordt 3-4 m hoog. Voor het deel van de singel ten westen van de primaire waterkering (zie 4.7) wordt 4 m aangehouden omdat het projectgebied hier vrij laag ligt ten opzichte van de A37. Het overige deel van de singel krijgt een hoogte van 3 m. Daarmee worden de zonneweide aan het zicht vanaf de A37 onttrokken. Het projectgebied behoudt daarmee de

groene aanblik vanaf de snelweg. De singels aan de zuid-, oost- en westkant vervullen een andere functie. Deze schermen juist de A37 voor de omliggende woonpercelen af. Dit komt voort uit een wens van de bewoners, zoals bleek tijdens het participatietraject. Vanwege deze functie zijn er in het parkontwerp specifieke eisen aan de onderbegroeiing van de groensingels gesteld. De singel aan de zuidzijde wordt 3 m hoog.¹⁵ Voor de oost- en westzijde wordt een hoogte van 2 m aangehouden.¹⁶

De toevoeging van groensingels komt de plaatselijke biodiversiteit ten goede. Het nieuwe struweel voegt streekeigen beplanting toe, trekt insecten aan, biedt nestgelegenheid voor vogels en zorgt voor schuil-/foerageermogelijkheden voor zoogdieren. Langs de zuidzijde, oostelijk van Wilfred Stillweg 23, wordt een gebied vrijgehouden van zonnepanelen en ingezaaid met bloemrijk grasland. Ook dit kan ten goede komen aan zoogdieren, vogels en insecten. Tenslotte worden op twee plekken aan de zuidkant wadi's aangelegd. Hier wordt afstromend water tijdelijk opgevangen. Amfibieën en andere diersoorten kunnen profiteren van deze 'natte' plekken. De afwisseling van droge en natte gebieden, maar ook zonnige en schaduwrijke plekken, open en meer besloten delen, etc zorgen voor goede omstandigheden waarbinnen de biodiversiteit zich kan ontwikkelen. Het niet langer bemesten en de beperkte betreding van het gebied in de toekomst, dragen hier eveneens aan bij. In Bijlage 3 is het ecologisch potentieel van de nieuwe inrichting verder toegelicht.

DWARSPROFIEL 1 - SCHAAAL 1 : 200

Afbeelding 3.4 Dwarsdoorsnede ter hoogte van toegangshek zonneweide (bron: TP Bouwkundig Tekening- & Adviesbureau)

De zonneweide wordt ontsloten op de Wilfred Stillweg, ter plaatse van de trafo en accu/container. Het toegangshek wordt deels achter de zuidelijke groensingel geplaatst, zodat deze vanaf de weg alleen vanuit westelijke richting deels zichtbaar is. Het toegangshek sluit aan op het hek rondom de panelen. Dit hek wordt 2 m hoog.¹⁷

De zonnepanelen krijgen een maximale hoogte van 1,8 m boven maaiveld. Verder kan nog worden opgemerkt dat de panelen worden uitgevoerd in een donkere kleurstelling. De omvormers worden onder de panelen en dus buiten zicht geplaatst.

Aan de zuidkant wordt, zoals gezegd, een trafo en een accu geplaatst. Afbeelding 3.5 geeft een indruk van beide bouwwerken. De trafo krijgt een oppervlak van maximaal 8 m² en een hoogte van maximaal 2,5 m. De accu wordt in een zeecontainer geplaatst. Deze heeft een maximum oppervlak van 30 m² en een maximale hoogte van 2,9 m. De twee bouwwerken komen daarmee volledig achter de zuidelijke groensingel te liggen, die 2 m hoog wordt. Voor de trafo geldt dat deze op meer dan 85 m van de dichtstbijzijnde woonbebouwing komt te liggen. Daardoor wordt eventuele geluidsoverlast voor omwonenden voorkomen (zie verder 4.3).

De zonneweide bestaat uit oostwest gerichte panelen. Met deze panelen kan circa 2,5 MWh aan elektriciteit worden opgewekt, voldoende om ongeveer 1000 huishoudens van stroom te voorzien. De zonnepanelen worden op paaltjes geplaatst en opgesteld in rijen van acht, waartussen een ruimte van 0,6 m zit voor onderhoud.

Afbeelding 3.5 Impressies trafo (links) en accu (rechts) (bron: Emission Projects)

Na de exploitatietermijn van 25 jaar worden de zonnepanelen en alle bijbehorende installaties verwijderd, waarna het projectgebied in de huidige staat wordt teruggebracht. Zoals gezegd in 2.2.3 worden de investeringen in het landschap en de biodiversiteit na de exploitatietermijn niet ongedaan gemaakt, maar in stand gehouden. Een en ander wordt als voorwaarde in de omgevingsvergunning opgenomen.

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten

4.1 m.e.r.-(beoordelings)plicht

In bijlage C en D van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) is aangegeven welke activiteiten in het kader van een ruimtelijk plan of besluit plan-m.e.r.-plichtig, project-m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Voor deze activiteiten zijn in het Besluit m.e.r. drempelwaarden opgenomen. Voor activiteiten die voorkomen op de D-lijst en die onder de drempelwaarden vallen, moet een vormvrije m.e.r.-beoordeling doorlopen worden. Daarbij gaat het om de vraag of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. De 'belangrijke nadelige gevolgen' kunnen worden ontleend aan het toetsingskader van bijlage III van de Europese Richtlijn Milieueffectbeoordeling. Daarin worden drie hoofdthema's genoemd:

- kenmerken van de activiteit;
- plaats van de activiteit;
- kenmerken van het potentiële effect.

Zonneweides komen niet voor op de 'D-lijst' van het Besluit m.e.r.. Dit betekent dat er ook geen (vormvrije) m.e.r.-beoordeling voor dit plan doorlopen hoeft te worden.

4.2 Wet geluidhinder

Binnen het projectgebied wordt geen geluidsgevoelige bebouwing in de zin van de Wet geluidhinder opgericht. De zonneweide zorgt ook niet voor een substantiële verkeersaantrekkende werking, waardoor omliggende woningen indirecte hinder zouden kunnen ondervinden. Voor het onderhouden van de zonneweide zijn hooguit enkele tientallen verkeersbewegingen per jaar nodig, wat een te verwaarlozen effect heeft op de gevelbelasting van de woningen die rondom het projectgebied gelegen zijn. Akoestisch onderzoek naar wegverkeerslawaaï is dus niet noodzakelijk.

4.3 Milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Bij deze afstemming kan gebruik worden gemaakt van de richtafstanden uit de VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering (editie 2009). Een richtafstand is de afstand waarbij onaanvaardbare milieuhinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Een zonneweide is niet in de brochure opgenomen. Van zonnepanelen is geen milieuhinder te verwachten.¹⁸ Dat geldt wel voor de bijbehorende transformatoren, die overdag (enig) geluid produceren. In dit opzicht kan een vergelijking worden gemaakt met de in de VNG-brochure vermelde elektriciteitsdistributiebedrijven van < 10 MVA. Het betreft hier een milieucategorie 2-inrichting met een richtafstand van 30 m vanwege geluid. Het dichtstbijzijnde perceel met hindergevoelige bebouwing is Wilfred Stillweg 23. De transformator zal op een afstand van ten minste 85 m van deze bebouwing komen te liggen (zie hiervoor het parkontwerp in Bijlage 1). Verder kan worden opgemerkt dat er ten behoeve van de zonneweide geen 'ongedierte verjagers' met hoog frequent geluid ingezet worden. Daarmee is er geen sprake van een milieu hygiënisch conflict.

4.4 Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De oprichting van de zonneweide leidt, zoals aangegeven in 4.2, niet tot een substantiële verkeersaantrekkende werking en is daarmee niet van invloed op de luchtkwaliteit. Op grond van de Wet milieubeheer is sprake van een project dat 'niet in betekende mate' (NIBM) bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Onderzoek naar luchtkwaliteit is niet noodzakelijk.

Afbeelding 4.1 Uitsnede Risicokaart (bron: risicokaart.nl)

4.5 Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook de risico's die luchthavens geven vallen hieronder. Inwoners van een bepaald gebied kunnen te maken krijgen met plaatsgebonden risico (PR). Dit is de kans per jaar dat één persoon overlijdt door een ongeluk met een gevaarlijke stof. In theorie zou die persoon zich onafgebroken en onbeschermd op één bepaalde plaats moeten bevinden. Deze kans mag niet groter zijn dan één op de miljoen. Het groepsrisico (GR) legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Het is een maatstaf voor de verwachte omvang van een ramp. Bij de berekening van het GR spelen twee factoren mee:

1. de aard en de hoeveelheid van de gevaarlijke stoffen;
2. het aantal potentiële slachtoffers. In een omgeving met veel inwoners is dit aantal bijvoorbeeld groter dan in een dunbevolkt gebied.

Gevaarlijke inrichtingen

Een zonneweide is geen gevaarlijke inrichting in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) of het Activiteitenbesluit.

Transportroutes

De noordzijde van het projectgebied valt binnen het invloedsgebied van de A37, waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Aangezien een zonneweide in het Bevi niet gerekend wordt tot de (beperkt) kwetsbare objecten, is een groepsrisicoverantwoording niet noodzakelijk.

Aardgastransportleiding

Het projectgebied wordt doorsneden door een viertal aardgastransportleidingen met een maximale werkdruk van 66,2-79,9 bar. Ter weerszijden van deze leidingen moet rekening worden gehouden met een 'belemmeringenstrook' van 5 m. Binnen deze strook mogen geen bouwwerken worden gebouwd, tenzij de leidingbeheerder daarvoor toestemming heeft gegeven en er voldaan

wordt aan specifieke voorwaarden. Ook enkele 'werken' en 'werkzaamheden' zijn hier niet toegestaan, zoals het uitvoeren van graafwerkzaamheden en het aanleggen van diepwortelende beplanting.

De aardgastransportleidingen maken deel uit van het landelijk hoofdnetwerk van leidingen. Op grond van het Barro geldt daarom tevens een voorkeurstracé van 70 m, waarbinnen geen 'belemmerende activiteiten' mogen plaatsvinden (zie 2.1.3). Dit tracé is gereserveerd voor nieuwe leidingen of uitbreidingen van bestaande leidingen. Het voorkeurstracé is weergegeven in afbeelding 4.2. De initiatiefnemer heeft toestemming van leidingbeheerder Gasunie ontvangen om binnen het voorkeurstracé te bouwen. Daarbij geldt als voorwaarde dat er geen zonnepanelen op de belemmeringenstrook van de aanwezige gasleidingen geplaatst mogen worden. Het plan voldoet aan deze voorwaarde, zoals onder meer blijkt uit de technische tekening in Bijlage 2.

Afbeelding 4.2 Voorkeurstracé (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Kathodische beïnvloeding

De zonneweide mag geen negatieve invloed hebben op de kathodische bescherming van de aardgastransportleidingen. Voorafgaand aan de aanleg van de zonneweide zal aan Gasunie een berekening worden voorgelegd waaruit blijkt dat a) voor wisselstroom beïnvloeding wordt voldaan aan de NEN 3654 en b) dat er geen ontoelaatbare beïnvloeding op het Kathodische Beschermingssysteem wordt veroorzaakt.

4.6 Bodem

Op de kaart van het Bodemloket (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) zijn geen verontreinigingen of verdachte activiteiten binnen het plangebied aangegeven.

De zonneweide bestaat niet uit bouwwerken waar personen verblijven. Daarnaast is geen sprake van grootschalige bodemingrepen, waardoor grond moet worden afgevoerd. Het projectgebied bestaat uit weidegrond. Het gebruik van het projectgebied als zonneweide heeft geen invloed op de bodemkwaliteit of op een hernieuwd agrarisch gebruik in de toekomst. Bodemonderzoek kan dus achterwege blijven.

Afbeelding 4.3 Kaart Bodemloket (bron: bodemloket.nl)

4.7 Water

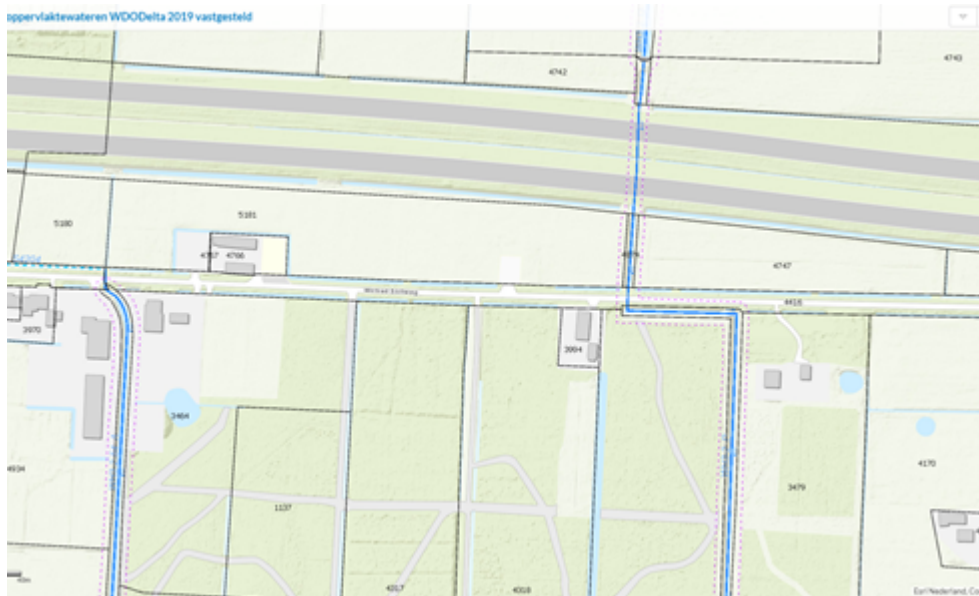
Beleid

Op grond van artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moet in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf worden opgenomen. Deze paragraaf laat zien hoe rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. Het projectgebied ligt in het beheergebied van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Het waterbeleid voor dit gebied is onder meer vastgelegd in het Waterbeheerplan 2016-2021, de beleidsnota Water Raakt!, de Strategische Nota Rioleringsbeleid 2007, de Visie Beheer en Onderhoud 2050, de nota Beleid Beheer en Onderhoud Stedelijk water 2013-2018 en het Beleidskader Recreatief Medegebruik.

Projectgebied

De inrichting van het projectgebied is toegelicht in Hoofdstuk 3. Voor de aanleg van de zonneweide worden geen sloten gedempt. Er is sprake van een beperkte toename in verharding. Het gaat hierbij om paaltjes waarop de panelen rusten. Er worden geen gesloten oppervlakten binnen de zonneweide gecreëerd. Het hemelwater kan tussen de panelen door in de bodem infiltreren. Aan de zuidkant van de zonneweide worden een trafo en zeecontainer geplaatst. Deze bouwwerken zorgen tezamen voor een verharde oppervlak van circa 38 m². Dit blijft beneden de compensatienorm van 1.500 m². Niettemin worden er twee wadi's in het zuidelijk deel van het projectgebied aangelegd. Hiermee wordt 300 m³ aan bergingscapaciteit gecreëerd.

Het projectgebied bestaat uit twee kadastrale percelen. Tussen deze percelen ligt een primaire watergang van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Deze is weergegeven op afbeelding 4.4 (blauwe lijn). Voor primaire watergangen geldt een beschermingszone van 5 m, gerekend vanuit de insteek van de watergang (paarse stippellijn). Voorliggend plan voorziet niet in bouwwerken (panelen, hekken) in deze zone.

Afbeelding 4.4 Uitsnede Legger (bron: WDOD)

De initiatiefnemer is in overleg getreden met Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD). Naar aanleiding daarvan is op 8 juli 2020 per email aangegeven dat als de zonneweide buiten de beschermingszone komt te liggen, dat er dan geen watervergunning of melding noodzakelijk is. De email van het waterschap is opgenomen als Bijlage 4.

Op 22 januari 2021 is de digitale watertoetsprocedure doorlopen. In reactie daarop heeft WDOD op 28 januari per email aangegeven dat de 'normale procedure' van toepassing is. Ook is door het waterschap een uitgangspuntennotitie verstrekt (eveneens opgenomen in Bijlage 4). In het navolgende is op deze notitie puntsgewijs ingegaan.

- **Watersysteem**
Binnen het projectgebied ligt een beschermingszone van een primaire watergang, waarvoor binnen de Keur gebods- en verbodsbepalingen zijn opgenomen. Voor werkzaamheden binnen deze beschermingszone is een watervergunning nodig. *Op 8 april 2021 is hiervoor een watervergunning aangevraagd. Deze is op 3 mei 2021 verleend door WDOD (dossier: Z/21/040138).* Voor het dempen, verleggen of graven van wateren moet een watervergunning aangevraagd te worden. Het dempen van watergangen (of greppels dieper dan 40 cm) is tevens compensatie vereist. *Van het dempen, verleggen of graven van wateren is geen sprake. Aan de zuidkant van het projectgebied komen twee tijdelijke wadi's. Deze worden aangelegd door het afplaggen van de bovenlaag. Het gaat om plaatselijke verdiepingen in het maaiveld die niet in (directe) verbinding met het watersysteem worden gebracht.*
- **Waterkwaliteit**
Als de keuze wordt gemaakt om het hemelwater af te voeren op oppervlaktewater dan mag alleen schoon hemelwater (bijvoorbeeld vanaf dakoppervlakken of woonerven) direct worden afgevoerd. *Zoals hierboven is vermeld, wordt er niet gekozen voor afvoer van hemelwater maar voor plaatselijke infiltratie in de bodem.* Verontreiniging van oppervlaktewater door uitlogbare materialen of niet-milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen dient te worden voorkomen. *Voor de zonneweide worden enkel niet-uitlogbare materialen gebruikt. Het reinigen van de zonnepanelen gebeurt met kraanwater of osmosewater.*
- **Drinkwatervoorziening**
Het projectgebied ligt deels in een grondwaterbeschermingsgebied of intrekgebied van een drinkwaterwinning (zuidwestkant). De provincie is bevoegd gezag om deze gebieden te beschermen. In deze gebieden is het beleid gericht op het verminderen van de risico's op verontreiniging van het grondwater. *De zonneweide geldt als een 'drinkwatervriendelijke functie'. Op dit punt wordt ook verwezen naar 2.2.1 waarin getoetst is aan de Omgevingsvisie.*
- **Externe werking ruimtelijk plan**
In nieuw te ontwikkelen gebied worden de waterstanden tijdens of na het bouwrijp maken niet structureel verlaagd. Het bestaande grondwaterpeil wordt gehandhaafd en de bouwwijze dient hierop te worden aangepast. Voor tijdelijke of structurele grondwateronttrekking is op grond van de Waterwet een melding of vergunning van het waterschap nodig. Tevens geldt dat

zich eens in de 10 jaar situaties van wateroverlast kunnen voordoen. *Van verlaging van de waterstanden of wateronttrekking is geen sprake. De bouw van de zonneweide verdraagt zich goed met de huidige grondwaterstanden. Tijdelijke wateroverlast vormt evenmin een probleem. De zonnepanelen staan op voldoende hoogte boven het maaiveld.*

- **Beheer en onderhoud**

De inrichting van het gebied dient zodanig te zijn, dat het beheer en onderhoud van het watersysteem op efficiënte en effectieve wijze mogelijk is. Bij onderhoud vanaf de kant van de primaire watergang geldt een obstakelvrije zone van 5 m vanaf de boveninsteek van de watergang. Nieuwe bomen langs de watergang zijn vergunningsplichtig of meldingsplichtig. *Er worden geen werkzaamheden, zoals het aanbrengen van beplanting, binnen de beschermingszone uitgevoerd. De beschermingszone blijft volledig toegankelijk voor WDOD.*

- **Energiewinning**

Gevoelige objecten worden extra hoog aangelegd of waterdicht gemaakt i.v.m. mogelijke wateroverlast. Een goede kwaliteit van het afstromende hemelwater dient ten allen tijden gegarandeerd te zijn. De hemelwaterafvoer van de panelen kan binnen het projectgebied worden geloosd op de bodem en bij oppervlakkige afstroming op het oppervlaktewater. *Zoals hierboven vermeld wordt bij de bouwhoogte en toepassing van materialen rekening gehouden met wateroverlast en de waterkwaliteit van het afstromende hemelwater.*

4.8 Ecologie

Om de uitvoerbaarheid van onderhavig planvoornemen te toetsen, is een ecologische quickscan door Buro Bakker uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn samengevat in het rapport 'Quickscan Wet natuurbescherming Zonneweide Hollandscheveld - A 37' (3 oktober 2018). De quickscan geeft antwoord op de volgende vier vragen:

1. "Welke beschermde flora en fauna zijn aanwezig of kunnen in het plangebied en omgeving voorkomen?"
2. Kunnen de geplande werkzaamheden negatieve effecten hebben op beschermde flora en fauna?"
3. Zo ja, welke effecten kunnen optreden en welke maatregelen zijn dan nodig om deze negatieve effecten te voorkomen?"
4. Indien schade niet volledig is te vermijden, welke vervolgstappen zijn dan aan de orde?"

Op basis van de quickscan zijn de volgende conclusies door Buro Bakker getrokken:

- "Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor de vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en kerkuil. Beide soorten komen in de omgeving van het plangebied voor.
- Het plangebied is geschikt als broedgebied voor algemene broedvogels, graspieper en gele kwikstaart.
- Rond het plangebied is geschikt broedbiotoop voor algemene broedvogels zoals pimpelmees, koolmees en gaai aanwezig;
- De bomenlaan ten zuiden van het plangebied is een potentiële vliegroute, en kan verblijfplaatsen bieden voor vleermuizen;
- In en rond het plangebied komen verder een aantal nationaal beschermde soorten voor, namelijk egel, haas en ree. Voor deze andere soorten geldt dat ze allemaal zijn opgenomen in bijlage 5 van de provinciale verordening, zodat voor deze soorten een vrijstelling geldt. De algemene zorgplicht is wel van kracht."

Er wordt geen nader onderzoek aanbevolen. Wel is aangegeven dat tijdens de aanlegfase rekening moet worden gehouden met de aanwezigheid van vleermuizen en broedvogels. Daarnaast wordt gewezen op de algemene zorgplicht onder de Wet natuurbescherming. Een en ander is samengevat in de volgende drie 'vervolgstappen':

- "Om negatieve effecten op de potentiële verblijfplaatsen en/of vliegroute van vleermuizen te voorkomen, dient men tijdens de aanlegfase niet in de avond te werken en bouwverlichting uit te schakelen.
- Om negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op de aanwezige broedvogels te voorkomen, dient te worden gewerkt buiten het broedseizoen (buiten de periode half maart t/m half juli). Werken in het broedseizoen is mogelijk als dit onder ecologische begeleiding gedaan wordt en maatregelen genomen worden om vestiging van broedvogels te voorkomen. Deze ecologische begeleiding kan vaststellen dat er geen broedende vogels in het

- werkgebied aanwezig zijn en/of dat van verstoring geen sprake is.
- Voor nationaal beschermde soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen. Dit kan door het rooien van de struiken in één richting uit te voeren, zodat eventuele grondgebonden zoogdieren zelfstandig het gebied kunnen verlaten. Ook wordt er aangeraden om de dassen oversteekplek te behouden en tijdens de werkzaamheden blokkade van deze passage te voorkomen."

De initiatiefnemer bevestigt deze aanbevolen vervolgstappen geheel te zullen uitvoeren. Voor nadere details van de ecologische quickscan wordt verwezen naar Bijlage 5.

In de quickscan ontbreekt een paragraaf over het onderdeel 'gebiedsbescherming' in het kader van de Wet natuurbescherming. Desgevraagd heeft Buro Bakker op 22 december 2020 per email verklaard dat er vanwege de grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Mantingerzand (ruim 3 km) geen externe effecten van de zonneweide zijn te verwachten en dat dit onderdeel daarom niet is opgenomen in het rapport. De email van Buro Bakker is toegevoegd aan de quickscan in Bijlage 5.

Aeriusberekening

Voor de aanleg van een zonneweide moet materiaal worden aangevoerd en worden mobiele werktuigen ingezet. Na 25 jaar wordt de zonneweide ontmanteld en afgevoerd. Bij de inzet van mobiele werktuigen is het verbruik van diesel bepalend voor de NO_x -emissie. Er is een Aeriusberekening uitgevoerd om te beoordelen of deze emissie leidt tot een depositie van $> 0,00$ mol/ha/jr binnen Natura 2000-gebieden. Gerekend is met een worst-case scenario. Hierbij horen de volgende specificaties:

- mobiele kraan, stageklasse IV, 75-130 kW, 36 draaiuren;
- loader: stageklasse IV, 56-75 kW, 140 draaiuren;
- tractor en dumper: stageklasse IV, 75-130 kW, 40 draaiuren;
- 44 ritten zware vrachtwagens;
- 132 ritten middelzware vrachtwagens;
- 88 ritten personenauto's/busjes (elektrisch).

Uit de berekening volgt dat er geen depositie boven $0,00$ mol/ha/jr optreedt. Dit betekent dat er geen ontheffing in het kader van de Natuurbeschermingswet aangevraagd hoeft te worden en dat 'stikstof' dus geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid van onderhavig plan. Het Aeriusrapport is als Bijlage 6 opgenomen.

Afbeelding 4.5 Dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 3' (bron: gemeente Hoozevee)

4.9 Archeologie en cultuurhistorie

Archeologie

Archeologische waarden dienen op grond van de (aangepaste) Monumentenwet 1988 te worden mee gewogen in de besluitvorming over ruimtelijke ingrepen. De gemeente Hoogeveen heeft op 24 november 2016 de 'Cultuurhistorische beleidskaarten' en onderliggende rapporten voor archeologie, historische geografie en bebouwing vastgesteld. De bijbehorende 'Verwachtingskaart archeologie' is in de beheersverordening 'Buitengebied Zuid Hoogeveen 2018' vertaald naar archeologische dubbelbestemmingen. Alleen aan de uiterste westkant van het projectgebied is een dergelijke dubbelstemming toegekend, namelijk 'Waarde - Archeologie 3' (zie afbeelding 4.5). Op grond van deze dubbelstemming is archeologisch onderzoek noodzakelijk bij een (gezamenlijk) geroerd oppervlak van 1000 m² en een diepte van 30 cm of meer. Het betreffende bestemmingsvlak binnen het projectgebied bedraagt nog geen 100 m², dus daarmee wordt de drempel voor archeologisch onderzoek niet gehaald. Voor het overige deel van het projectgebied geldt geen onderzoeksverplichting. Als er tijdens de grondwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dan wordt contact opgenomen met de gemeente.

Cultuurhistorie

Als gevolg van het beleid Modernisering Monumentenzorg is per 1 januari 2012 in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.6.1) bepaald dat overheden verplicht zijn cultuurhistorie integraal mee te wegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen. Onderhavig planvoornemen is getoetst aan de 'Cultuurhistorische beleidskaart Gemeente Hoogeveen' (zie hieronder). Op deze kaart is aan het projectgebied geen waarde toegekend. Dat wil niet zeggen dat 'cultuurhistorie' daarmee niet van belang is. In het parkontwerp is uiteraard rekening gehouden met de veenkoloniale kenmerken die nog herkenbaar zijn en/of versterkt kunnen worden (zie 3.2).

Afbeelding 4.6 Cultuurhistorische beleidskaart Gemeente Hoogeveen (bron: gemeente Hoogeveen)

4.10 Reflectie en duisternis

Zonnepanelen kunnen licht reflecteren en daardoor voor overlast in de (woon)omgeving zorgen. Voor de panelen die binnen het projectgebied worden toegepast geldt een reflectiepercentage van 3-5% bij een normale lichtinval. Of er daadwerkelijk gereflecteerd wordt hangt af van locatie specifieke omstandigheden (stand en hoogte spiegelend vlak) en de stand van de zon (de tijd en de tijd van het jaar). De hoek van de invallende lichtstraal bepaalt de hoek van de uitvallende lichtstraal. Hoe steiler de helling van de panelen, hoe groter de kans op hinder. Wanneer de panelen vrij vlak (35 graden of minder) worden opgesteld, gaat de reflectie veelal omhoog. Dan is er voor de omgeving geen hinder door reflectie. De zonnepanelen in het projectgebied worden onder een hellingshoek van 15 graden geplaatst (zie de tekening in Bijlage 2). Hinder door reflectie van zonlicht is daarom niet te verwachten.

Met betrekking tot het aspect 'duisternis' kan tenslotte worden opgemerkt dat de zonneweide geen lichtuitstraling zal hebben. Er zal geen verlichting worden aangebracht.

4.11 Verkeer en parkeren

Voor het onderhouden van de zonneweide zijn enkele tientallen verkeersbewegingen per jaar nodig. Het projectgebied is bereikbaar vanaf de Wilfred Stillweg. Aan deze zijde zit ook het toegangshek. Er kan geparkeerd worden ter plaatse van de trafo/zeecontainer aan de zuidzijde. De Wilfred Stillweg wordt primair gebruikt voor bestemmingsverkeer. De beperkte toename in verkeersbewegingen (zie 4.2) is niet van invloed op de verkeersafwikkeling, noch op de -veiligheid ter plaatse.

4.12 Onderhoud en beheer

Het projectgebied wordt grotendeels door schapen begraasd. Het gaat hier om het gebied binnen het hekwerk dat de zonnepanelen afschermt. Het gedeelte met bloemrijk grasland en wadi's valt buiten dit terrein. Voor het bloemrijk grasland geldt het volgende maaieregime: 2 x per jaar (juni/september), waarbij 10% blijft staan. Het maaisel zal hierbij worden afgevoerd. Voor het beheer van de zonneweide wordt gebruik gemaakt van onderhoudspaden tussen en rondom de paneelrijen.

Er worden diverse groensingels met streekeigen beplanting aangelegd (zie 3.2.2). Deze beplanting wordt twee keer per jaar gesnoeid en op een hoogte van 2-3 m gehouden. Eens in de 4 jaar wordt het overtollige hout uit de singels verwijderd om deze vitaal te houden. Het onderhoud van sloten gebeurt op jaarbasis.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

De kosten voor realisatie van de zonneweide komen voor rekening van de initiatiefnemer. Dat geldt ook voor eventuele planschadekosten, die daarmee dus 'anderszins verzekerd' zijn. Er is een planschadeovereenkomst tussen de gemeente en de initiatiefnemer afgesloten waarin dit is vastgelegd. In de omgevingsvergunning wordt als eis opgenomen dat - conform Provinciale Omgevingsverordening Drenthe - het projectgebied na de exploitatietermijn van 25 jaar in oorspronkelijke staat wordt hersteld, waarbij toegevoegde natuur- en landschapswaarden behouden blijven.

Om de duurzaam opgewekte stroom van de zonneweide in het projectgebied te kunnen terugleveren aan het elektriciteitsnet is overleg gevoerd met N.V. Rendo. De netbeheerder heeft de benodigde aansluit- en teruglevercapaciteit (2,5 MWh) gegarandeerd. Er is een aansluiting van 2 MVA gereserveerd. Zie de brief in Bijlage 7.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en artikel 6.18 Besluit omgevingsrecht (Bor) verplichten om bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning overleg te voeren met het Rijk, de provincie en het waterschap. Dit overleg vindt voorafgaand aan de terinzagelegging van het ontwerpbesluit plaats. Burgers en maatschappelijke instanties worden tijdens deze terinzagelegging van het ontwerpbesluit in de gelegenheid gesteld zienswijzen kenbaar te maken. Dat is uiteraard niet de eerste kennismaking met dit plan. Uit oogpunt van participatie heeft de initiatiefnemer belanghebbenden vroegtijdig bij onderhavig planvoornemen betrokken. In verschillende rondes is de omgeving bij het planvoornemen betrokken. Vanaf 2018-2020 is het volgende gebeurd:

- Oktober 2018: alle direct omwonenden zijn bezocht en geïnformeerd over het plan voor de zonneweide. Daarbij is een informatiebrochure overhandigd.
- Januari 2019: hernieuwde informatieronde over de verdere invulling van het project, waarbij een geactualiseerde informatiebrochure is verstrekt. De informatiebrochure is verwerkt in het Participatieplan, die als Bijlage 8 is opgenomen.
- Eerste kwartaal 2019: schriftelijke afspraken met omwonenden over compensatie (zie onder).
- Juni 2019: tussentijdse informatieronde per email en post over de gemaakte afspraken met Gasunie en de destijds gevoerde gesprekken met Rendo NV.
- Oktober 2020: nadere informatieronde over de verkregen aansluiting en de verdere invulling van het project.

Tijdens de gesprekken met de omwonenden is geïnventariseerd welke voorkeuren er zijn met betrekking tot de landschappelijke inpassing van de zonneweide. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen van het parkontwerp:

- Om het zicht op de trafo vanaf een plaatselijk wandelpad te verminderen, is deze 20 meter in oostelijke richting verschoven.
- Voor het onderhoud van de sloot aan de westzijde is desgevraagd een onderhoudspad in het ontwerp opgenomen. Twee rijen panelen zijn hierdoor komen te vervallen.
- Om het zicht vanaf de Wilfred Stillweg op de zonneweide verder te belemmeren, is de groensingel aan de westkant van het trafostation uitgebreid.
- De groensingel aan de westzijde van de zonneweide is gemaximeerd op 2 m, om het doorzicht vanaf een plaatselijk woonperceel richting de A37 niet te belemmeren.
- De groensingels worden met inheemse en bladhoudende heesters aangeplant om ook in de wintermaanden het zicht op de panelen en de A37 te minimaliseren (hulst en liguster). Om diezelfde reden is de grondwal aan de zuidzijde verhoogd.

Er zijn, zoals aangegeven, afspraken gemaakt met de direct omwonenden over compensatie. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Aan alle direct omwonenden is kosteloos zonnepanelen aanboden. Het gaat om een set van 10 panelen (incl. omvormers) met een vermogen van 325 Wp, die tevens geïnstalleerd worden. Eén omwonende krijgt, vanwege uitzicht verlies, 5 zonnepanelen extra. Desgewenst kunnen alle omwonenden extra panelen tegen een gereduceerd tarief afnemen.
- Voor één omwonende zal een asbestdak vervangen worden door een nieuw dak met zonnepanelen.
- Een stuk grond (paddock en weiland) wordt aan een omwonende geschonken.
- De sloot aan de westkant van het projectgebied wordt kosteloos onderhouden. Dit op verzoek van een omwonende, die hiervan eigenaar is.
- Omwonenden kunnen kosteloos kleinvee binnen het projectgebied laten grazen.
- Eén van de omwonenden heeft de initiatiefnemer verzocht een bij het projectgebied aansluitend perceel aan te kopen. Hierover worden binnenkort afspraken gemaakt.
- Aanvullend wordt 5% van het oppervlak van de zonneweide opengesteld voor deelname via de (vernieuwde) postcoderoosregeling. Voor de invulling hiervan wordt samengewerkt met de initiatiefnemer van het zonnepark aan de Langedijk in Hollandscheveld en met een lokale energiecoöperatie.

Tijdens de terinzagelegging van het ontwerpbesluit wordt een informatiebijeenkomst in Nieuwlande georganiseerd. Alle direct belanghebbenden en geïnteresseerden worden door de initiatiefnemer voor deze bijeenkomst uitgenodigd.

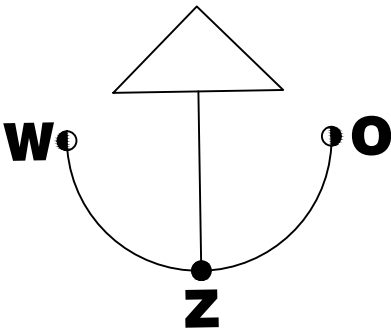
In het kader van artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening is het concept-besluit met alle bijbehorende documenten toegezonden aan de overlegpartners. De Gasunie (mondeling), provincie Drenthe en het Waterschap Drents Overijsselse Delta hebben een overlegreactie ingediend. In Bijlage 9 is de Reactienota opgenomen. Uit deze nota blijkt het plan op enkele punten is aangepast naar aanleiding van de overlegreacties.

Bijlagen

Bijlage 1 Parkontwerp

Uitgangspunt: ruimtelijke inpassing en vergroting van de biodiversiteit: variatie aan structuren, droog en nat, voedselrijk en voedselarmer, gefaseerd beheer struweelheesters, zoomvegetatie, bloemrijk grasland met dracht-en waardplanten voor insecten

- Bestaande weide
begraasd oppervlak
- Bloemrijk grasland, zode afgeplagd, inzaaien met
Cruydhoeck extensief begrazings maaibeheer
- Afplaggen uitgraven wadi met tijdelijke poelen -20 naar -60 cm onder
maaiveld, inzaaien Cruydhoeck G3 extensief
- Langs Wilfred Stillweg: Struweel - houtsingel inheems bosplantsoen op 4 meter brede wal. Onderbegroeing inzaaien met Cruydhoeck
O1 hazelaar vuilboom, veldesdoorn gelderse roos lijsterbes wilde liguster kardinaalsmuts rode kornoelje geoorde en grauwe wilg vlier
- A37: Struweel - inheems bosplantsoen Rondom begroeing inzaaien met Cruydhoeck G3hazelaar vuilboom,
veldesdoorn gelderse roos lijsterbes wilde liguster kardinaalsmuts rode kornoelje geoorde en grauwe wilg vlier meidoorn 3 tot 4 meter hoog richting het westen
- Water afvoerende
sloten
- Haag Ligustur atrovirens ca 2 meter hoog ten westen , rondom trafo container 3 meter hoog
- Paarden paddock voor bewoner
- Toegang weg naar station gerecycled menggranulaat

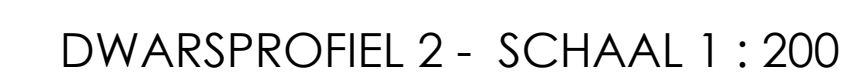
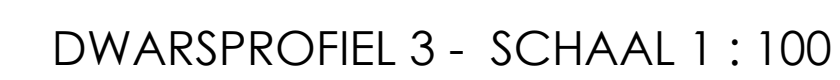
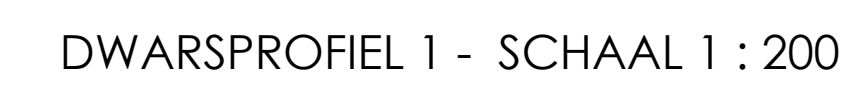

Onderhoud op basis advies Ruurd Donkelaar.

Extensieve begrazing door schapen.
Het struweel , snoeiwerk benodigd om de afmetingen te handhaven is
jaarlijks.
Houtsingel, elke 4 jaar het nodige hakhout verwijderen in het
najaar.De sloten op het terrein worden jaarlijks onderhouden.
De sloot ten noorden wordt onderhouden door Rijkswaterstaat
Liguster haag jaarlijks snoeien op hoogte en breedte

Zonnepark Hollandscheveld terreininrichting schaal 1:1500 / A4
Ecologische landschappelijke inpassing 07-06-2021

Bijlage 2 Technische tekening

DEFINITIEF

bouwplan : Zonneweide Hollandscheveld - A37					werk nr.	
opdrachtgever : Emission Projects te Nieuwlande					18/075/1182	
onderwerp : OVERZICHTSTEKENING EN DWARSPROFIELEN						
					blad nr.	
getekend		datum	gewijzigd	afmeting	schaal	
Th. Postma		28-09-20	05-06-21	A1	1 : 200/1000	
					B-01	

Deze tekening blijft eigendom van TP bouw, teken-adviesbureau en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet worden gekopieerd, noch aan derden worden verstrekt of ter inzage worden gegeven.

Bijlage 3 Ecologische potenties

Ecologische potentie zonnepark Wilfred Stillweg, Hollandscheveld

Ruud ten Donkelaar

17 januari 2019

Algemeen

Het huidige perceel is bemest agrarisch grasland, het levert voor de biodiversiteit, waterberging en duurzaamheid nauwelijks iets op. Een nieuwe inrichting met een gevarieerde grondstructuur met zonnige en beschaduwde plekken, voedselrijke en voedselarmere, droge en natte, open en beschutte delen biedt veel meer variatie voor een te ontwikkelen biodiversiteit. Er wordt niet meer bemest. Omdat er ook nauwelijks betreding is en er maar af en toe werkzaamheden worden uitgevoerd is het terrein ook een ideaal rustig gebied voor broedende vogels.

Onderzoek in de gemeente Westerveld heeft aangetoond dat een gevarieerde beplanting van struvelen en zoomvegetatie gunstig is voor roofinsecten zoals sluipwespen en broedvogels zoals mezen die de populatiegroei van de eikenprocessierups beperken. Door op verschillende plaatsen onder de panelen en aan de hekwerken nestkasten op te hangen kan dit effect nog versterkt worden.

Gras onder zonnepanelen

Onder en rond de zonnepanelen wordt gras ingezaaid en dit gras wordt begraaasd door schapen. Op schaduwrijke plekken zal de grasmat minder tot ontwikkeling komen en ook de randen langs constructies en hekwerken zullen minder begraaasd worden. Hier zal een ruigere vegetatie ontstaan met brandnetel en zuring. Dit biedt ei-afzetplekken (brandnetel is een belangrijke waardplant) en overwinteringsplekken voor insecten. Extensieve begrazing en ruige hoekjes zijn ook goed voor bodeminsecten zoals kevers en mieren. Dit lokt weer insectenetende vogels.

Bloemrijk grasland

Bloemrijke vegetaties zijn goed voor biodiversiteit, lokken insecten zoals vlinders en wilde bijen met nectar en stuifmeel. De late bloei na de zomer maaibeurt geeft zaadzetting wat nuttig is voor zaad etende vogels. Ruigere randen bieden waardplanten en overwinteringsruimte voor insecten.

Wadi-poelen, het zuidelijke deel

De wadi en poelen leveren bij nat weer 300 m³ extra waterberging en infiltratie naar het grondwater, dit beperkt de piekbelasting van de afvoersloten.

Natte bloemrijke vegetatie is goed voor de biodiversiteit. Er groeien meer laatbloeiende soorten dan in het bloemrijk grasland en wordt ook later gemaaid. Dit is weer gunstig voor een insecten door spreading van bloei en zaadzetting.

Ondiepe poelen en wadi's zijn zeer geschikt als voortplantingsbiotoop voor amfibieën, kikkers, padden en salamanders en voor waterinsecten zoals libellen en wantsen. Af en toe in de zomer droogvallen is voor amfibieën gunstig omdat daardoor de poelen visvrij blijven.

De vochtige tot natte vegetatie lokt eveneens weidevogels

Struweelbeplanting A37 en Wilfred Stillweg

Door de gevarieerde samenstelling heeft het struweel een lange bloeiperiode van het vroege voorjaar tot in de zomer, dit is gunstig voor tal van vlinders, bijen en andere insecten.

Soorten als braam, liguster en vuilboom zijn ook belangrijke waardplanten voor diverse vlindersoorten.

De struvelen en de struweel-houtsingel bieden veel broedgelegenheid voor allerlei vogelsoorten en landbiotoop voor amfibieën en kleine zoogdieren.

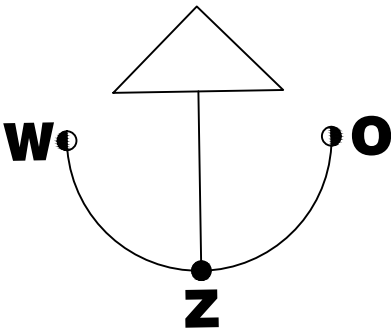
De meeste struweelheesters leveren bessen, mooi om te zien en goed voor de (winter)vogels

De houtsingel wordt als hakhout beheerd, dit levert niet alleen snippers op voor biomassa maar ook variatie voor biodiversiteit.

Onder en langs het struweel groeien inheemse zoomplanten die eveneens een belangrijke bijdrage leveren aan de biodiversiteit zoals look- zonder–look als waardplant voor het oranjetipje.

Uitgangspunt: ruimtelijke inpassing en vergroting van de biodiversiteit: variatie aan structuren, droog en nat, voedselrijk en voedselarmer, gefaseerd beheer struweelheesters, zoomvegetatie, bloemrijk grasland met dracht-en waardplanten voor insecten

- Bestaande weide
begraasd oppervlak
- Bloemrijk grasland, zode afgeplagd, inzaaien met
Cruydhoeck extensief begrazings maaibeheer
- Afplaggen uitgraven wadi met tijdelijke poelen -20 naar -60 cm onder
maaiveld, inzaaien Cruydhoeck G3 extensief
- Langs Wilfred Stillweg: Struweel - houtsingel inheems bosplantsoen op 4 meter brede wal. Onderbegroeing inzaaien met Cruydhoeck
O1 hazelaar vuilboom, veldesdoorn gelderse roos lijsterbes wilde liguster kardinaalsmuts rode kornoelje geoorde en grauwe wilg vlier
- A37: Struweel - inheems bosplantsoen Rondom begroeing inzaaien met Cruydhoeck G3hazelaar vuilboom,
veldesdoorn gelderse roos lijsterbes wilde liguster kardinaalsmuts rode kornoelje geoorde en grauwe wilg vlier meidoorn 3 tot 4 meter hoog richting het westen
- Water afvoerende
sloten
- Haag Ligustur atrovirens ca 2 meter hoog ten westen , rondom trafo container 3 meter hoog
- Paarden paddock voor bewoner
- Toegang weg naar station gerecycled menggranulaat

Onderhoud op basis advies Ruurd Donkelaar.

Extensieve begrazing door schapen.
Het struweel , snoeiwerk benodigd om de afmetingen te handhaven is
jaarlijks.
Houtsingel, elke 4 jaar het nodige hakhout verwijderen in het
najaar.De sloten op het terrein worden jaarlijks onderhouden.
De sloot ten noorden wordt onderhouden door Rijkswaterstaat
Liguster haag jaarlijks snoeien op hoogte en breedte

Zonnepark Hollandscheveld terreininrichting schaal 1:1500 / A4
Ecologische landschappelijke inpassing 07-06-2021

Ecologische landschappelijke inpassing

Zonneweide Hollandscheveld A37

In opdracht van
Emission Projects
Nieuwlande

Beplantingskenmerken

Losse lage struweel-vogelbosjes

Zonneweide Hollandseveld

Crataegus monogyna Eenstijlige Meidoorn

familie: Rosaceae monogyna = met één stamper herkomst: NW Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: wit gelobte bladeren
bloeitijd: 5-6 hoogte: 600 cm

stekelige heester het ingesneden blad, witte bloemschermen en grote rode bessen
verjongingssnoei in de winter, als haag een tot tweemaal jaarlijks snoeien
inheems, sinds de Romeinse tijd al in gebruik als doornige veekerende vlechthagen
bijenplant, voor vogels aantrekkelijke bessen, nestgelegenheid

Prunus spinosa Sleedoorn

familie: Rosaceae spinosa = stekelig herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: wit klein groen blad
bloeitijd: 4-5 hoogte: 500 cm

wilde kleine pruim met sterk stekelige takken en een dichte groeiwijze
geschikt voor dichte heesterstruwelen en wilde hagen, maakt wortelopschot
inheemse struweelheester, wordt al eeuwen graag gebruikt in landschappelijke heggen en houtwallen
nectarleverancier voor vlinders, bijen en hommels, nestgelegenheid voor vogels

Mespilus germanica Wilde mispel

familie: Rosaceae germanica = Duits herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: wit langwerpig blad
bloeitijd: 5-6 hoogte: 400 cm

wilde vorm van de Mispel met kleinere vruchten en vaak met scherpe takdoorns
begeleidingsnoei in de winter
in Limburg inheemse heester uit boszomen, sinds de middeleeuwen in cultuur als vruchtgewas
drachtplant voor bijen, vruchten voor vogels

Rubus fruticosus Gewone braam

familie: Rosaceae fruticosus = heesterachtig herkomst: Europa
Klimheester bloemkleur/sierwaarde: wit groen
bloeitijd: 6-7 hoogte: 3 m cm

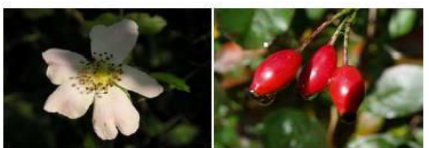
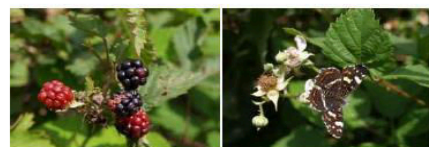
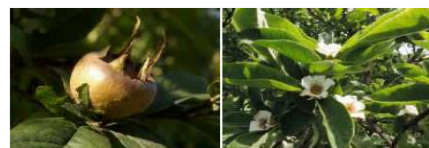
wilde klimheester die al slingerend door struikgewas en bomen groeit
na de oogst alle takken die vrucht hebben gedragen terugsnijden, mag ook in struwelen wild doorgroeien
inheemse algemeen voorkomende soort op alle mogelijke plekken
goede vlinder, bijen en hommelpiant, smakelijke vruchten

Rosa canina Hondsroos

familie: Rosaceae canina = honds herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: rose donkergroen blad
bloeitijd: 6-7 hoogte: 200 cm

wilde inheemse heesterroos met mooie bottels, zeer variabel
vrij uit laten groeien of eventueel in maart oude, zwakke en dode takken verwijderen
algemene inheemse roos, lang in cultuur en algemeen aangeplant in parken en openbaar groen
insectenlokker, bessen voor vogels

VAN DONKELAAR
groenadvies

Beplantingskenmerken

Struweelhaag snelwegzijde

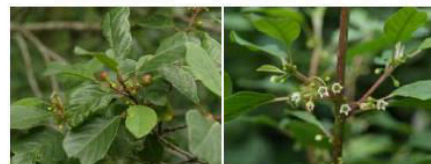
Zonneveld Hollandseveld

Frangula alnus

Vuilboom, sporekhouw

familie: Rhamnaceae frangula = broos hout herkomst: Europa N. en W. Azië
Heester bloeitijd: 6-10 bloemkleur/sierwaarde: groenwit donkergroen blad
hoogte: 400 cm

breed uitgroeiende heester, kleine bloemen bloeien het hele seizoen door, rood tot zwarte (giftige) besjes
correctiesnoei door het jaar heen, verjongingssnoei in de winter
inheemse heester van bossen en heidevelden, als gebruiksheester bekend sinds 5000 jr v Chr.
vlinders, wilde bijen, honingbij en hommels

Acer campestre

Veldesdoorn, Spaanse aak

familie: Sapindaceae campestre = veld herkomst: Europa
Heester bloeitijd: 5 bloemkleur/sierwaarde: groengeel gele herfstkleur
hoogte: 800 cm

kleine boomvormige of struikvormige esdoorn, klein handvormig blad, takken met kurklijsten, mooie herfstkleur
geschikt als vrij uitgroeiende boom of heester en als gesnoeide haag, snoeien in de zomermaanden i.v.m. bloeden
inheemse heester van bossen en heidevelden, als gebruiksheester bekend sinds 5000 jr v Chr.
vormt dichte struiken, hagen en heggen, vogelbroedplek, nectar en stuifmeel voor insecten

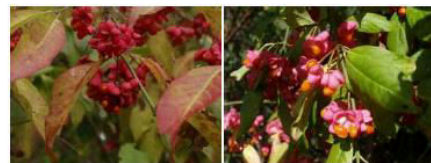

Euonymus europaeus

Wilde kardinaalsmuts

familie: Celastraceae europaeus = uit Europa herkomst: Europa
Heester bloeitijd: 5-6 bloemkleur/sierwaarde: kleine groene bloemen rode herfstkleur
hoogte: 400 cm

inheemse heester met prachtige typisch rode vruchten met oranje zaden
heester voor struiken en onderbeplanting in boomsingels, gevoelig voor spinselmot
inheemse heester uit de duinstreek, beek en rivierdalen en de hogere zandgronden, lang in cultuur
nectarplant voor bijen en zweefvliegen, waardplant van spinselmot

Ligustrum vulgare

Wilde liguster

familie: Oleaceae vulgare=algemeen herkomst: Europa
Heester bloeitijd: 8-9 bloemkleur/sierwaarde: wit smal ovaal groen blad
hoogte: 200 cm

lage struweelheester met witte geurende bloemen en zwarte bessen, geschikt voor hagen
als heg snoeien in april en augustus-september
inheemse heester van de duinstreek, lang in cultuur als haagplant
insectenlokker, vlinders en bijen, vogelbroedgelegenheid en voor vogels eetbare bessen

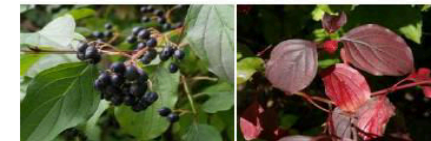

Cornus sanguinea

Rode kornoelje

familie: Cornaceae sanguinea = bloedrood herkomst: Europa
Heester bloeitijd: 5-6 bloemkleur/sierwaarde: wit, rode takken lichtgroen blad
hoogte: 400 cm

inheemse struweelheester met witte bloemen, zwarte bessen en rode takken, mooie rode herfstkleur
oude takken verwijderen in de winter, de jonge takken hebben de mooiste kleur
inheemse heester van de hogere rivierdalen, lang in cultuur in hagen en heggen
nectar en stuifmeelleverancier voor vlinders en bijen, bessen voor vogels

Viburnum opulus

Gelderse roos

familie: Adoxaceae opulus = oude naam voor sneeuwbal herkomst: Europa
Heester bloeitijd: 5-6 bloemkleur/sierwaarde: wit, rode bes groen gelobd blad
hoogte: 500 cm

inheemse vrij wilde heester, vlakke witte bloeischermen met steriele randbloempjes, rode bessen, mooie herfstkleur
verjongings of correctiesnoei in voorjaar
inheemse heester van licht vochtige tot natte bodems langs beken en rivieren, ook in landschap
nectar leverancier, waardplant voor vlinders, bessen worden pas na strenge vorst door lijsterachtigen

Beplantingskenmerken

Struweel-houtsingel op wal

Zonneweide Hollandseveld

Corylus avellana Hazelaar

familie: Betulaceae Corylus = hazelstruik in grieks herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: cremegeel dof groen blad
bloeitijd: 2-3 hoogte: 500 cm

grote heester met een brede opgaande groei en mooie hangende katjes vroeg in de winter
begeleidingssnoei in de winter, open snoeien op oude opgaande stammen
inheemse heester, geteeld als hakhout en voor de noten
stufmeel in het vroege voorjaar, eetbare noten voor kleine knaagdieren

Frangula alnus Vuilboom, sporkhout

familie: Rhamnaceae frangula = broos hout herkomst: Europa N. en W. Azie
Heester bloemkleur/sierwaarde: groenwit donkergroen blad
bloeitijd: 6-10 hoogte: 400 cm

breed uitgroeiende heester, kleine bloemen bloeien het hele seizoen door, rood tot zwarte (giftige) besjes
correctiesnoei door het jaar heen, verjongingssnoei in de winter
inheemse heester van bossen en heidevelden, als gebruiksheester bekend sinds 5000 jr v Chr.
vlinders, wilde bijen, honingbij en hommels

Acer campestre Veldesdoorn, Spaanse aak

familie: Sapindaceae campestre = veld herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: groengeel gele herfstkleur
bloeitijd: 5 hoogte: 800 cm

kleine boomvormige of struikvormige esdoorn, klein handvormig blad, takken met kurklijsten, mooie herfstkleur
geschikt als vrij uitgroeiende boom of heester en als gesnoeiide haag, snoeien in de zomermaanden i.v.m. bloeden
inheemse heester van de voedselrijke riviergronden en duinen, lang in cultuur als haagheester
vormt dichte struwelen, hagen en heggen, vogelbroedplek, nectar en stufmeel voor insecten

Viburnum opulus Gelderse roos

familie: Adoxaceae opulus = oude naam voor sneeuwbal herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: wit, rode bes groen gelobd blad
bloeitijd: 5-6 hoogte: 500 cm

inheemse vrij wilde heester, vlakke witte bloeischermen met steriele randbloempjes, rode bessen, mooie herfstkleur
verjongings of correctiesnoei in voorjaar
inheemse heester van licht vochtige tot natte bodems langs beken en rivieren, ook in landschap
nectar leverancier, waardplant voor vlinders, bessen worden pas na strenge vorst door lijsterachtigen

Sorbus aucuparia Lijsterbes

familie: Rosaceae aucuparia = vogelklokkend herkomst: Europa
Boom bloemkleur/sierwaarde: wit groen geveerd blad
bloeitijd: 5-6 hoogte: 700 cm

inheemse boom met fijn geveerd blad, witte bloemtellen en fel oranje bessen
begeleidingssnoei/opkronen in de winter, geschikt voor tussenbeplanting in bos
inheemse kleine boom van de hogere zandgronden
nectar en stufmeel leverancier, voor vogel eetbare bessen

Ligustrum vulgare Wilde liguster

familie: Oleaceae vulgare=algemeen herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: wit smal ovaal groen blad
bloeitijd: 8-9 hoogte: 200 cm

lage struweelheester met witte geurende bloemen en zwarte bessen, geschikt voor hagen
als heg snoeien in april en augustus-september
inheemse heester van de duinstreek, lang in cultuur als haagplant
insectenlokker, vlinders en bijen, vogelbroedgelegenheid en voor vogels eetbare bessen

Euonymus europaeus Wilde kardinaalsmuts

familie: Celastraceae europaeus = uit Europa herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: kleine groene bloemen rode herfstkleur
bloeitijd: 5-6 hoogte: 400 cm

inheemse heester met prachtige typisch rode vruchten met oranje zaden
heester voor struwelen en onderbeplanting in boomsingels, gevoelig voor spinselmot
inheemse heester uit de duinstreek, beek en rivierdalen en de hogere zandgronden, lang in cultuur
nectarplant voor bijen en zweefvliegen, waardplant van spinselmot

Cornus sanguinea Rode kornoelje

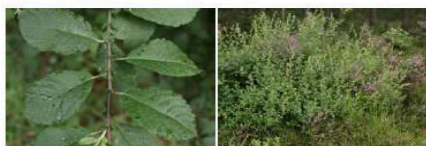
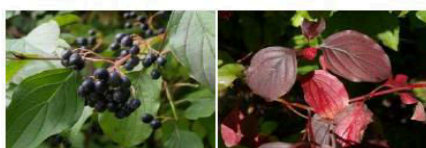
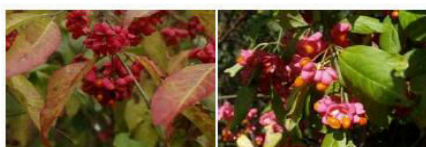
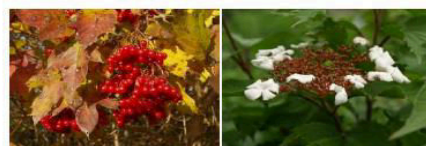
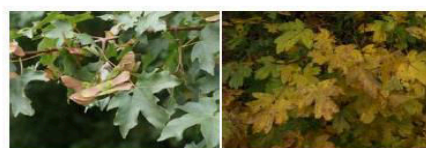
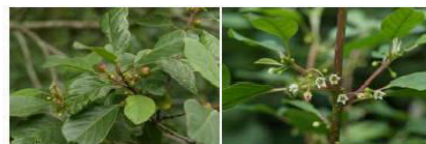
familie: Cornaceae sanguinea = bloedrood herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: wit, rode takken lichtgroen blad
bloeitijd: 5-6 hoogte: 400 cm

inheemse struweelheester met witte bloemen, zwarte bessen en rode takken, mooie rode herfstkleur
oude takken verwijderen in de winter, de jonge takken hebben de mooiste kleur
inheemse heester van de hogere rivierdalen, lang in cultuur in hagen en heggen
nectar en stufmeel leverancier voor vlinders en bijen, bessen voor vogels

Salix aurita Geoorde wilg

familie: Salicaceae aurita = geoord herkomst: Europa
Heester bloemkleur/sierwaarde: zilveren katjes donkergroen blad
bloeitijd: 3-4 hoogte: 500 cm

struikwilg met ovale wat genierde bladeren en kleine steunblaadjes
gemakkelijke struweelheester, geschikt om regelmatig als hakhout terug te knippen
inheemse soort van zand, leem en veengronden
bijenplant

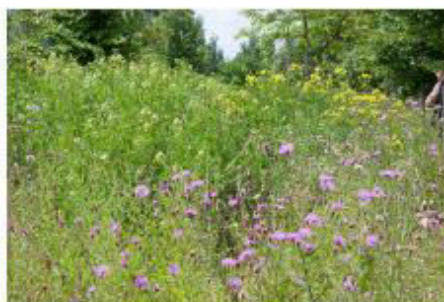
Zonneweide Hollandseveld Samenstelling bloemenmengsels

Bloemrijk grassland, extensief begraasd- gemaaid

Cruydhoeck G2 Algemeen mengsel voor voedselrijke en kleigronden

Bloemenmengsel voor bloemrijk grasland en bermen op voedselrijke en kleigronden. Dit mengsel heeft een ingetogen karakter. Door goed beheer kan er zich een duurzame natuurlijke middelhoge vegetatie ontwikkelen. Kleine ratelaar is toegevoegd aan G2 om grassen te helpen onderdrukken, waardoor de kruiden een betere kans hebben. Een bloemrijk resultaat kan vanaf het tweede of derde jaar verwacht worden. Jaarlijks 1 à 2 keer maaien, bij voorkeur gefaseerd zodat er steeds delen kunnen bloeien.

<i>Achillea millefolium</i>	- Gewoon duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	- Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	- Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	- Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	- Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	- Peen
<i>Heracleum sphondylium</i>	- Gewone berenklauw
<i>Leontodon autumnalis</i>	- Vertakte leeuwentand
<i>Leucanthemum vulgare</i>	- Gewone margriet
<i>Pastinaca sativa</i> subsp. <i>sativa</i>	- Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	- Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	- Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	- Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	- Kleine ratelaar
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>Alba</i>	- Avondkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	- Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>	- Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	- Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	- Vogelwikke
<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>nigra</i>	- Smalle wikke

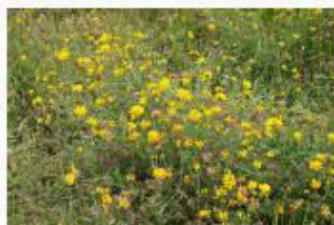
Van Donkelaar groenadvies, Ruinerweg 44, 7958 RD Koekange, info@ruurdivandonkelaar.nl

1

Wadi met tijdelijke poelen

Cruydhoeck G3- Algemeen mengsel voor natte tot vochtige, min of meer voedselrijke gronden
Bloemenmengsel voor bloemrijk grasland op natte tot vochtige percelen en oeervegetaties die jaarrond nat of vochtig zijn. Dit mengsel heeft een ingetogen karakter. Door goed beheer kan er zich een duurzame natuurlijke middelhoge vegetatie ontwikkelen. Een bloemrijk resultaat kan vanaf het tweede of derde jaar verwacht worden. Jaarlijks 1 keer maaien in de nazomer of herfst.

<i>Achillea ptarmica</i>	- Wilde bertram
<i>Angelica sylvestris</i>	- Gewone engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	- Gewoon barbarakruid
<i>Caltha palustris</i> subsp. <i>palustris</i>	- Gewone dotterbloem
<i>Cirsium palustre</i>	- Kale jonker
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>praetermissa</i>	- Rietorchis
<i>Epipactis palustris</i>	- Moeraswespenorchis
<i>Filipendula ulmaria</i>	- Moeraspirea
<i>Hypericum maculatum</i> subsp. <i>obtusiusculum</i>	- Kantig hertshooi
<i>Hypericum tetrapterum</i>	- Gevleugeld hertshooi
<i>Iris pseudacoris</i>	- Gele lis
<i>Lotus pedunculatus</i>	- Moerasrolklaver
<i>Luzula campestris</i>	- Gewone veldbies
<i>Lycopus europaeus</i>	- Wolfspoot
<i>Lysimachia vulgaris</i>	- Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	- Kattenstaart
<i>Mentha aquatica</i>	- Watermunt
<i>Prunella vulgaris</i>	- Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	- Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	- Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	- Kleine ratelaar
<i>Silene flos-cuculi</i>	- Echte koekoeksbloem
<i>Thalictrum flavum</i>	- Poelruit
<i>Valeriana officinalis</i>	- Valeriaan

Van Donkelaar groenadvies, Ruinenweg 44, 7958 RD Koekange, info@ruurovandonkelaar.nl

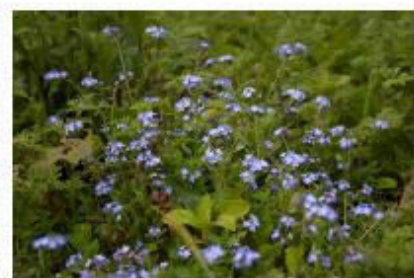
2

Onderbegroeiing onder struweel-houtsingel

Cruydtboek O1- Mengsel voor ruige onderbegroeiing en boszomen op voedselrijke grond

Een middelhoog bloemenmengsel voor onderbegroeiing en boszomen. Vooral op voedselrijke gronden kan dit mengsel vrij ruig zijn. Lichte verstoring in de bodem wordt redelijk goed verdragen. Afhankelijk van de beschikbare lichtinval kan vanaf het tweede of derde jaar een bloemrijk resultaat verwacht worden. Jaarlijks maaien in september, maar steeds ten behoeve van overwinterende insecten 30-50% laten staan.

Alliaria petiolata	- Look-zonder-look
Angelica sylvestris	- Gewone engelwortel
Anthriscus sylvestris	- Fluitenkruid
Arctium lappa	- Grote klit
Campanula trachelium	- Ruig klokje
Chaerophyllum temulum	- Dolle kervel
Chelidonium majus	- Stinkende gouwe
Digitalis purpurea	- Vingerhoedskruid
Eupatorium cannabinum	- Koninginnenkruid
Filipendula ulmaria	- Moerasspirea
Geranium robertianum	- Robertskruid
Geum urbanum	- Geel nagelkruid
Heracleum sphondylium	- Berenklauw
Lapsana communis	- Akkerkool
Myosotis sylvatica	- Bos-vergeet-mij-nietje
Prunella vulgaris	- Gewone brunel
Scrophularia nodosa	- Knopig helmkruid
Silene dioica	- Dagkoekoeksbloem
Stachys sylvatica	- Bosandoorn
Tanacetum vulgare	- Boerenwormkruid
Teucrium scorodonia	- Valse salie
Torilis japonica	- Heggendoornzaad
Valeriana officinalis	- Echte valeriaan
Vicia cracca	- Vogelwikke

Bijlage 4 Watertoets

Van: **Franck de Haan**

Date: wo 8 jul. 2020 om 11:23

Subject: leggersituatie nabij Wilfred Stillweg 23 in Hollandseveld

To:

Geachte heer Hesselink,

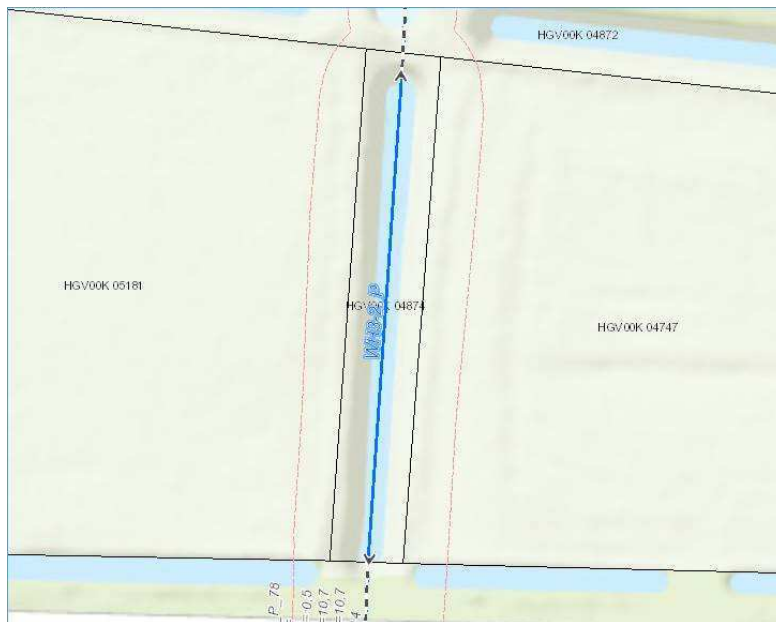
Naar aanleiding van ons telefoongesprek stuur ik u onderstaande situatietekening van de legger voor betreffende watergang.

De rode stippellijn geeft de grens van de beschermingszone weer.

Deze ligt 5 meter uit de insteek van de watergang.

Als u met de ontwikkeling van het zonnepark buiten deze zone blijft is er geen vergunning- of meldingsplicht bij het waterschap.

In andere gevallen adviseer ik u voor overleg in contact te treden met mijn collega mevrouw Yvonne Compagner,

De leggersituatie kunt u ook nakijken op onze website

via <https://wdodelta.maps.arcgis.com/apps/PublicInformation/index.html?appid=830538b1215746279632d9e60a730c0a>

Met vriendelijke groet,

Franck de Haan

Vergunningverlener

Volg ons:

datum 22-1-2021
dossiercode 20210122-59-25362

Samenvatting van de watertoets

In dit document vindt u een overzicht van de door u ingevoerde gegevens op www.dewatertoets.nl. De aanvraag is uitgevoerd op een ruimtelijke ontwikkeling in het beheergebied van het waterschap Drents Overijsselse Delta. Voor algemene informatie over het proces van de watertoets kunt u ook terecht op onze website www.wdodelta.nl. Mocht u specifieke vragen hebben naar aanleiding van uw aanvraag dan kunt u ons bereiken via telefoonnummer 088 - 2331200. U kunt ook een email sturen naar info@wdodelta.nl. Vermeld in de mail om welk plan het gaat.

Uit deze toets volgt de **normale procedure**. U heeft hierover in een afzonderlijk document informatie ontvangen. Hieronder vindt u puntsgewijs een overzicht van de door u ingevulde gegevens.

Plangegevens Ruimtelijke onderbouwing zonneweide Wilfred Stillweg, Hollandscheveld:

"Betreft de aanleg van een zonneweide. Voor deze aanleg worden geen sloten gedempt. Er is sprake van een beperkte toename in verharding. Het gaat hierbij om paaltjes waarop de panelen rusten. Er worden geen gesloten oppervlakten binnen de zonneweide gecreëerd. Het hemelwater kan tussen de panelen door in de bodem infiltreren. Aan de zuidkant van de zonneweide worden een trafo en zeecontainer geplaatst. Deze bouwwerken zorgen tezamen voor een verharde oppervlak van circa 38 m2. Dit blijft beneden de compensatienorm van 1.500 m2. Niettemin worden er twee wadi's in het zuidelijk deel van het projectgebied aangelegd. Hiermee wordt 300 m3 aan bergingscapaciteit gecreëerd. Zie het bijlagedocument voor de details. Het projectgebied bestaat uit twee kadastrale percelen. Tussen deze percelen ligt een primaire watergang van het waterschap. Voor primaire watergangen geldt een beschermingszone van 5 m, gerekend vanuit het hart van de watergang. Onderhavig plan voorziet niet in bouwwerken (panelen, hekken) in deze zone. De initiatiefnemer is in juli 2020 in overleg getreden met het waterschap (dhr. Frank de Haan). Naar aanleiding daarvan is op 8 juli 2020 door het waterschap per email aangegeven dat als de zonneweide buiten de beschermingszone komt te liggen, dat er dan geen watervergunning of melding noodzakelijk is. De email van het waterschap is opgenomen in het bijlagedocument."

Ligging plan:
Wilfred Stillweg Ong.
7913 XA
Hollandscheveld

Uw gegevens:

Gegevens gemeente:
Hoogeveen

Samenvatting resultaat

Kaartlagen:

Heeft u een beperkingsgebied geraakt?

ja

Welke gemeente omvat het grootste deel van het door u getekende plangebied?

Hoogeveen

Vragen:

Gaat het om een ruimtelijk plan dat uitsluitend een functiewijziging van bestaande bebouwing inhoudt?

nee

Is er sprake van een uitbreiding van de lozing van huishoudelijk afvalwater in het landelijk gebied groter dan 9 vervuilingseenheden (ve) of in het stedelijk gebied van 30 ve?

nee

Is er in of rondom het plangebied sprake van wateroverlast of grondwateroverlast?

nee

Neemt in het plan het verharde oppervlak van bebouwing en bestrating toe met meer dan 1500m²?

nee

Maakt het plan deel uit van een groter plan dat in ontwikkeling is?

nee

Worden er op bedrijfsmatige wijze activiteiten verricht waardoor het verharde oppervlak verontreinigd raakt?

nee

Heeft het plan een permanente waterpeilverandering tot gevolg?

nee

Aanvullende vragen ten behoeve van de normale procedure

In het plan wordt het afvalwater en het hemelwater behandeld via (de gekozen optie wordt hieronder bevestigd met ja):
een gemengd stelsel

een gescheiden stelsel: hemelwater wordt geïnfiltreerd

ja

een gescheiden stelsel: hemelwater wordt afgevoerd naar oppervlaktewater

een gescheiden stelsel: hemelwater wordt afgevoerd naar een hemelwaterriool

het afvalwater wordt aangesloten op een IBA.

het afvalwater wordt afgevoerd via drukriolering

Wat is de toename of afname van het verharde oppervlak in m²?

0 (er wordt 300 m³ aan extra bergingscapaciteit gecreëerd)

Worden er materialen gebruikt waardoor het afstromende hemelwater verontreinigd kan raken?

nee

Vindt er een lozing plaats in oppervlaktewater?

nee

Vindt er een tijdelijke of permanente onttrekking van grondwater plaats?

nee

Verklaring

Dit document is een automatisch gegenereerd bestand op basis van de door u ingevulde gegevens. U bent akkoord gegaan met de door u ingevulde gegevens en u heeft verklaard alles naar waarheid te hebben ingevuld.

www.dewatertoets.nl

datum 22-1-2021
dossiercode 20210122-59-25362

U heeft een watertoets uitgevoerd op de website www.dewatertoets.nl. Op basis van deze digitale toets concluderen wij dat belangen van het waterschap worden geraakt. U volgt daarom de **normale procedure**. Binnen 4 weken neemt waterschap Drents Overijsselse Delta contact met u op en ontvangt u een uitgangspuntennotitie. Deze notitie ontvangt u op het door u opgegeven emailadres info@gorissenadvies.nl. In de uitgangspuntennotitie vindt u meer informatie over de bestaande waterhuishouding en vindt u concrete uitgangspunten voor uw plan. Wij adviseren u deze uitgangspunten te verwerken in uw plan. Over het vervolg van het watertoetsproces vindt u in de uitgangspuntennotitie meer informatie.

Verklaring

Dit document is een automatisch gegeneerd bestand op basis van de door u ingevulde gegevens. U bent akkoord gegaan met de door u ingevulde gegevens en u heeft verklaard alles naar waarheid te hebben ingevuld.

www.dewatertoets.nl

UITGANGSPUNTENNOTITIE ZONNEPARK HOLLANDSCHEVELD

Het plan ligt aan de Wilfred Stillweg in de gemeente Hoogeveen. Het beleid van waterschap Drents Overijsselse Delta, is beschreven in het [Waterbeheerplan 2016-2021](#) en de [Beleidsnotitie stedelijk waterbeheer Water Raakt! \(2015\)](#). Een goede vertaling van het beleid naar deze uitgangspuntennotitie is tevens afhankelijk van de informatie die de initiatiefnemer van het plan heeft aangeleverd. De initiatiefnemer heeft het plan als volgt omschreven:

"Betreft de aanleg van een zonneweide. Voor deze aanleg worden geen sloten gedempt. Er is sprake van een beperkte toename in verharding. Het gaat hierbij om paaltjes waarop de panelen rusten. Er worden geen gesloten oppervlakten binnen de zonneweide gecreëerd. Het hemelwater kan tussen de panelen door in de bodem infiltreren. Aan de zuidkant van de zonneweide worden een trafo en zeecontainer geplaatst. Deze bouwwerken zorgen tezamen voor een verharde oppervlak van circa 38 m². Dit blijft beneden de compensatienorm van 1.500 m². Niettemin worden er twee wadi's in het zuidelijk deel van het projectgebied aangelegd. Hiermee wordt 300 m³ aan bergingscapaciteit gecreëerd. Zie het bijlagedocument voor de details. Het projectgebied bestaat uit twee kadastrale percelen. Tussen deze percelen ligt een primaire watergang van het waterschap. Voor primaire watergangen geldt een beschermingszone van 5 m, gerekend vanuit het hart van de watergang. Onderhavig plan voorziet niet in bouwwerken (panelen, hekken) in deze zone. De initiatiefnemer is in juli 2020 in overleg getreden met het waterschap (dhr. Frank de Haan). Naar aanleiding daarvan is op 8 juli 2020 door het waterschap per email aangegeven dat als de zonneweide buiten de beschermingszone komt te liggen, dat er dan geen watervergunning of melding noodzakelijk is. De email van het waterschap is opgenomen in het bijlagedocument."

1. Doel en inhoud van het document

Het doel van de uitgangspuntennotitie is om in de initiatieffase van een plan bruikbare informatie aan te leveren voor de waterhuishouding in en rond het plangebied. Dit kan worden opgenomen in de waterparagraaf van het inrichtingsplan, bestemmingsplan of ruimtelijke onderbouwing. De uitgangspuntennotitie bevat:

- de bestaande waterhuishouding van het plangebied (paragraaf 2);
- concrete uitgangspunten voor het plan op basis waarvan u de waterhuishouding kunt regelen (paragraaf 3) en
- informatie over het vervolg van de watertoets en de uiteindelijke beoordeling van het waterschap in het kader van de watertoets (paragraaf 4).

Beschikbare gegevens

Sommige gegevens die u kunt gebruiken voor het plan, zijn digitaal beschikbaar. Hieronder vindt u een omschrijving van verschillende gegevens.

[Legger oppervlaktewater en waterkeringen waterschap](#)

Op de website van het waterschap vindt u een geoportaal met de legger van het waterschap. De legger bestaat uit kaarten en tabellen met de volgende gegevens:

- de locatie van wateren en dijken;
- de eisen (vorm en afmetingen) waaraan wateren en dijken moeten voldoen;
- de ruimte die we rond de dijken reserveren voor toekomstige dijkversterkingen;
- wie het onderhoud moet uitvoeren. (indien onderhoudsplichtige niet is opgenomen, geldt de Keur)

[ArcGIS Online](#)

Het waterschap heeft diverse gegevens ontsloten via het webportaal van ArcGIS Online. Zoek op naar 'wdodelta' en u vindt alle beschikbare gegevens.

[Klimaatatlas waterschap Drents Overijsselse Delta](#)

Via de klimaatatlas kunt u de lokale situatie voor neerslag en hitte in het stedelijk gebied zien. Deze gegevens geven een goed inzicht in mogelijke risico's bij hoosbuien of extreme hitte. De klimaatatlas kan helpen om bestaande risico's of risico's die voortkomen uit de ruimtelijke ontwikkeling te minimaliseren.

Daarnaast zijn in samenwerking met gemeenten en de provincie klimaatatlassen ontwikkeld die een breder beeld geven van de gevolgen van klimaatverandering:

- [Fluvius \(Zuidwest-Drenthe en Noordwest-Overijssel\)](#)
- [RIVUS \(West-Overijssel\)](#)

[Algemene Hoogtekaart Nederland](#)

Om een indicatief beeld van de hoogteligging van het plan te krijgen adviseren we om gebruik te maken van de Algemene Hoogtekaart Nederland. U kunt op deze site uw locatie aanwijzen om de exacte hoogte te bepalen.

[Bodem en grondwaterstanden provincie Overijssel](#)

Informatie over de bodem en grondwaterstanden is te vinden op de website van de provincie Overijssel.

2. Bestaande waterhuishouding

Het plan ligt in het stroomgebied Hoogeveense Vaart. Rond het plangebied liggen primaire A-watgangen die in het beheer van het waterschap zijn. In het plangebied is er sprake van twee plangebieden. Aan de westzijde heeft het peilgebied een maximumpeil van NAP + 11 m. Aan de oostkant bedraagt het maximumpeil + 11,3 NAP. Dit peil is de instelhoogte van het kunstwerk. Lokaal kunnen er verschillen optreden in het peil afhankelijk van de afstand tot de instelhoogte.

Figuur 1 Kaartbeeld bestaande waterhuishouding rond het plangebied.

- De hoogte van het maaiveld ligt gemiddeld op ongeveer NAP + 12,10 m.
- De bodem (deklaag) bestaat voornamelijk uit zandgronden, deels met veenkoloniaal dek.
- De maximale grondwaterstand ligt tussen de 20 – 60 cm onder het maaiveld.
- Bij extreme neerslag wordt geen wateroverlast in of nabij het plangebied verwacht (zie [Klimaatatlas WDO Delta](#)).

3. Uitgangspunten voor het plan op inrichtingsniveau

De uitgangspunten die in deze paragraaf worden benoemd, moeten zichtbaar worden verwerkt in het plan. Dat houdt in dat de initiatiefnemer in de waterparagraaf aangeeft hoe wordt omgegaan met de uitgangspunten en op welke wijze deze worden vertaald naar het plangebied. De initiatiefnemer is vrij te bepalen op welke wijze wordt voldaan aan de uitgangspunten. Eventueel kan over maatregelen advies worden gevraagd aan het waterschap. Indien noodzakelijk worden de uitgangspunten vertaald naar de plankaart (bijvoorbeeld waterberging) en de planregels.

In deze uitgangspuntennotitie worden de volgende thema's behandeld:

- Watersysteem
- Waterkwaliteit
- Drinkwatervoorziening
- Externe werking ruimtelijk plan
- Beheer en onderhoud
- Energiewinning

Deze uitgangspunten zijn hieronder nader uitgewerkt. Het integraal overnemen van onderstaande uitgangspunten zonder verdere onderbouwing is niet voldoende! Alleen plannen waarin de uitgangspunten goed zijn vertaald kunnen in de vervolgfase van het bestemmingsplan door het waterschap worden beoordeeld.

Watersysteem

Aan- en afvoer van voldoende water, waarborg van de waterkwaliteit en ruimte voor water.

- Watergangen: Binnen het plangebied ligt een beschermingszone van een primaire A-watergang en/of secundaire B-watergang van het Waterschap Drents Overijsselse Delta. De functie van deze watergang(en) moet te allen tijde worden gegarandeerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de beschermingszone van deze watergangen zoals in de Keur beschreven. Met betrekking tot deze watergangen gelden de binnen de Keur opgenomen gebods- en verbodsbepalingen. Voor werkzaamheden binnen de beschermingszone moet een Watervergunning worden aangevraagd bij het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Hierover is afstemming geweest met Franck de Haan (vergunningverlener WDODelta).
 - *Primaire A-watergangen* (>25 L/s afvoer gedurende gemiddeld 1 tot 2 dagen per jaar): watergangen waar het waterschap verantwoordelijk is voor de inrichting en het onderhoud.
- C-watergangen: hier zijn de grondgebruikers verantwoordelijk voor de inrichting en ze doen zelf het onderhoud. Er geldt geen onderhoudsverplichting en het waterschap houdt geen toezicht of onderhoud goed wordt uitgevoerd.

Wijzigingen aan het watersysteem

- Dempen of graven wateren: Voor het dempen, verleggen of graven van wateren (ook die niet in beheer zijn bij het waterschap) dient altijd een Watervergunning te worden aangevraagd bij het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Voor het dempen van watergangen (of greppels dieper dan 40 cm) dient gecompenseerd te worden. Vooroverleg voor het aanvragen van een vergunning wordt geadviseerd. Het waterschap neemt nieuwe primaire A-watergangen in beheer en onderhoud, nadat is vastgesteld of deze nieuwe watergangen voldoen aan de daarvoor geldende criteria¹.

Waterkwaliteit

Het watersysteem wordt zo ontworpen dat het geen risico's voor de volksgezondheid creëert en voldoende schoon is voor mensen, planten en dieren.

Afvoer hemelwater

- Kwaliteit afvoer hemelwater: Als de keuze wordt gemaakt om het hemelwater af te voeren op oppervlaktewater dan mag alleen schoon hemelwater (bijvoorbeeld vanaf dakoppervlakken of woonerven) direct worden afgevoerd. Speciale aandacht wordt besteed aan duurzaam bouwen en een duurzaam gebruik van de openbare ruimte om een goede kwaliteit van het afstromende hemelwater te garanderen. Licht vervuild hemelwater (bijvoorbeeld van een woonstraat) wordt via een bodempassage geloosd op het oppervlaktewater. Bij aanleg van bedrijventerreinen, wegen met een hoge verkeersbelasting, parkeerterreinen, marktplaatsen, winkelstraten en tunnels dient de mogelijkheid voor lozing van hemelwater op open water met het waterschap te worden afgestemd.

Inrichtingseisen oppervlaktewater

- Inrichting van het oppervlaktewater: De inrichting van het oppervlaktewater is sterk afhankelijk van de functie van het oppervlaktewater. Dit is maatwerk. Neem contact op met het waterschap als extra aandacht aan de inrichting van het oppervlaktewater moeten worden besteed ten behoeve van de ecologische kwaliteit.
- Doorspoeling oppervlaktewater: Geïsoleerde vijverpartijen of watergangen worden vermeden. Het watersysteem wordt ontworpen met aandacht voor doorspoeling.

Verontreiniging

- Microverontreiniging: Er worden geen uitloegbare materialen gebruikt die tot een verontreiniging van het oppervlaktewater kunnen leiden.
- Schoonmaakmiddelen en waterkwaliteit: Alle toegelaten schoonmaakmiddelen zijn milieuvriendelijk, maar mogen niet zonder meer rechtstreeks in oppervlaktewater worden geloosd. Formeel is daar een vergunning op basis van Art. 6.2 lid 1 van de Waterwet (het brengen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam) voor nodig. Een watervergunning wordt niet verleend wanneer een riolering in de buurt aanwezig is.

¹ Hierover vindt nadere afstemming plaats met het waterschap

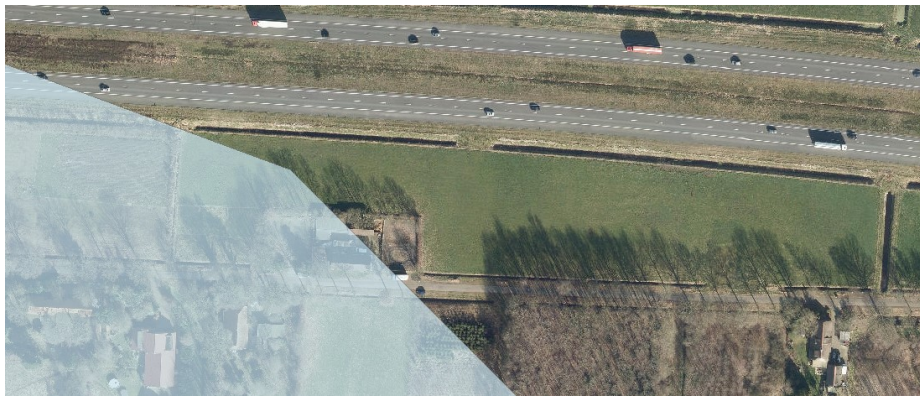
De voorkeursvolgorde voor afvalwaterstromen is als volgt:

- Indien aanwezig moet de afvalwaterstroom van reinigingswater met schoonmaakmiddel op de riolering worden geloosd;
- Het opvangen van het afvalwater en de afvoer per as naar een riolering;
- Lozing op het oppervlaktewater en/of infiltratie in de bodem via een bodempassage.

Drinkwatervoorziening

Beperken nadelige effecten van veranderingen in ruimtegebruik op het aanbod van schoon drinkwater.

- Bescherming drinkwaterwinning: Het plangebied ligt deels in een grondwaterbeschermingsgebied of intrekgebied van een drinkwaterwinning (zie onderstaande afbeelding). De provincie is bevoegd gezag om deze gebieden te beschermen. In deze gebieden is het beleid gericht op het verminderen van de risico's op verontreiniging van het grondwater. Drinkwatervriendelijke functies worden gestimuleerd en aan de overige functies worden specifieke voorwaarden gesteld. Het provinciale grondwaterbeschermingsbeleid voor de drinkwaterwinning is terug te vinden in de Omgevingsvisie van de provincie.

Externe werking ruimtelijk plan

Beschermen en handhaven grond- en oppervlaktewatersysteem om nadelige gevolgen op de omgeving te voorkomen.

- Relatie oppervlaktewater en grondwater: In nieuw te ontwikkelen gebied worden de waterstanden binnen het in te richten gebied tijdens of na het bouwrijp maken niet structureel verlaagd. Voor tijdelijke of structurele grondwateronttrekking is op grond van de Waterwet een melding of vergunning van het waterschap nodig.
- Grondwaterstanden veengebieden: In zettingsgevoelige gebieden wordt rekening gehouden met de bodemgesteldheid en de relatief hoge grondwaterstanden. Bestaand grondwaterpeil wordt gehandhaafd en de bouwwijze wordt hierop aangepast.
- Peilbeheer grasland: Het plan ligt in een agrarisch gebied met grasland. Het peilbeheer in graslanden kent hogere waterstanden dan bij akkerbouw. In extreme neerslagsituaties kan op grasland/maïslaan groter dan 1/10 jaar wateroverlast optreden en op akkerbouwgebieden groter dan 1/25 jaar wateroverlast optreden. Het peilbeheer is hierop aangepast, dus houdt rekening met deze hogere waterstanden.
- Verdroging / vernatting: Het waterschap gaat bij het plan uit van het bestaande grond- en oppervlaktewaterregime. Indien bij ontwikkelingen van grasland naar bebouwd gebied het waterpeil wordt gewijzigd is op grond van de Waterwet een vergunning van het waterschap nodig.

Beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud is erop gericht om de waterhuishouding op orde te houden. Het betreft zowel waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterbeleving. De inrichting van het gebied dient zodanig te zijn, dat het beheer en onderhoud van het watersysteem op efficiënte en effectieve wijze mogelijk is. Bij nieuw aan te leggen water vindt overleg met het waterschap plaats.

- **Wijze van onderhoud watersysteem:** Er wordt rekening gehouden met de wijze van onderhoud (varend of vanaf de kant) en de daarbij geldende voorwaarden. Voor werkzaamheden binnen de aangegeven zones van het waterschap is een vergunning op grond van de Waterwet noodzakelijk.
 - **Rijdend onderhoud vanaf de kant:** Bij onderhoud vanaf de kant geldt een obstakelvrije zone van 5 m vanaf de boveninsteek van de watergang.
- **Nieuwe bomen langs een watergang zijn** vergunningsplichtig of meldingsplichtig.
- **Toegankelijkheid van water:** alle wateren die een functie hebben in de waterhuishouding (afvoer, aanvoer of berging) liggen in openbaar gebied.

Energiewinning

Door de energietransitie doen zich verschillende ontwikkelingen voor op het gebied van duurzame energiewinning die mogelijk ook impact hebben op de waterhuishouding. Algemeen uitgangspunt is dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een verslechtering van het watersysteem (inclusief het onderhoud ervan).

Zonneparken op land

- **Zonnepark als bouwwerk:** Zonneparken op land worden getoetst als bouwwerk in verband met ligging ten opzichte van (toegang tot) watergangen, waterbergingen en onderhoudsstroken (minimaal 5 m) en (toegang tot) ten opzichte van waterkering en beschermingszones.
- **Wateroverlast:** Voor de gebouwen (onder andere trafo/converter-omkasting) geldt in landelijk gebied de norm is T=10. Dit betekent dat de kans op wateroverlast vanuit het watersysteem hoger is dan in het stedelijk gebied. Hier dient bij ontwerp rekening mee gehouden te worden; gevoelige objecten worden extra hoog aangelegd of waterdicht gemaakt.
- **Kwaliteit afstromend hemelwater:** Een goede kwaliteit van het afstromende hemelwater dient ten allen tijden gegarandeerd te zijn. De hemelwaterafvoer (HWA) van de panelen kan binnen het plangebied worden geloosd op de bodem en bij oppervlakkige afstroming op het oppervlaktewater (afhankelijk van oppervlak: reguleren om schade aan oevers te voorkomen: buisje/taludbescherming).

4. Vervolg watertoets en beoordeling

Informeel overleg over de uitgangspunten

Dit document geeft u handvatten om uitvoering te geven aan de waterhuishouding. Het is de bedoeling dat u op basis van dit document het plan uitwerkt. Mocht u nog vragen hebben over de uitgangspunten notitie of graag in gesprek gaan over de uitwerking van de waterhuishouding in het plan dan gaan wij graag met u in gesprek. Het waterschap denkt graag met u mee!

Beoordeling en officieel wateradvies

Wanneer u de uitgangspunten hebt verwerkt in uw plan, stuurt u deze ter beoordeling naar het waterschap. In de meeste gevallen geeft het waterschap haar wateradvies in het vooroverleg zoals dat bedoeld is in artikel 3.1.1. van het *Besluit ruimtelijke ordening*.

Het waterschap kan alleen een officieel wateradvies afgeven op basis van een compleet plan. Dat wil zeggen dat wij een bestemmingsplan beoordelen op basis van de toelichting, de planregels en de verbeelding. Alleen de waterparagraaf geeft ons onvoldoende informatie.

Controle op het watertoetsproces

Het waterschap controleert of het wateradvies is opgenomen in het plan. Afhankelijk van het moment waarop ons wateradvies is gegeven, gebeurt dat op basis van het voorontwerp of het ontwerp bestemmingsplan.

Geldigheid van het uitgangspuntennotitie

De uitgangspunten in deze uitgangspuntennotitie komen tot stand op basis van de beleidsregels van het waterschap. Ruimtelijke plannen hebben soms een lange doorlooptijd. Tegelijkertijd ontstaan er soms veranderende inzichten in het beleid ten aanzien van de waterketen, waterkeringen en het watersysteem. Om te garanderen dat de juiste uitgangspunten worden toegepast in de planvorming hanteert het waterschap een uiterste houdbaarheidsdatum van maximaal 1 jaar. Wanneer deze termijn verstreken is kunt u contact opnemen met het waterschap voor eventueel een verlenging met nogmaals 1 jaar.

Heeft u een watervergunning nodig op grond van de Waterwet?

Het wateradvies dat uiteindelijk wordt afgegeven in het kader van de watertoets is geen watervergunning. Gaat u bijvoorbeeld werkzaamheden verrichten in de verbodszone van de Keur, of gaat u grondwater onttrekken voor de werkzaamheden? Dan kunt u een watervergunning aanvragen op onze website: www.wdodelta.nl. De aanvraag zal getoetst worden aan het dan vastgestelde beleid. In de uitgangspunten (paragraaf 2) is aangegeven waar mogelijk een watervergunning voor moet worden aangevraagd.

Vergunningplichtige activiteiten volgens de Keur:

- Activiteiten in, onder of boven een waterstaatswerk
- Activiteiten in de beschermingszone of profiel van vrije ruimte van een waterstaatswerk (te raadplegen op de website):
 - Voor watergangen: 5 m uit de insteek
 - Voor waterkeringen: breedte variabel
- Graven van een oppervlaktewaterlichaam
- Dempen van een oppervlaktewaterlichaam
- Lozen van water in of onttrekken van water uit een oppervlaktewaterlichaam
 - *Op basis van de Algemene Regels bestaat vrijstelling (zonder meldplicht) mits aan de volgende criteria wordt voldaan:*
 - De lozing veroorzaakt benedenstrooms geen wateroverlast voor derden
 - De lozing wordt gestaakt wanneer dit voor het waterbeheer noodzakelijk is.
- Het brengen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam
- Onttrekken of infiltreren van grondwater
- Ontwateren met drainagemiddelen

© Waterschap Drents Overijsselse Delta

Dit document is opgesteld door Gijs Frederiks op 28 januari 2021. De geleverde informatie in deze uitgangspuntennotitie is houdbaar tot maximaal 1 jaar na opsteldatum en heeft alleen betrekking op het plan, zoals dat wordt genoemd in dit document. Kijk voor meer informatie over de watertoets op de [website](#) van het waterschap.

Bijlage 5 Ecologisch onderzoek

Quickscan Wet natuurbe- scherming Zonneweide Hol- landscheveld – A37

Quickscan Wet natuurbescherming Zonnepark Hollandscheveld

Opdrachtgever

Emission Projects

Contactpersoon

De heer. W.G. Hesselink

Status

Definitief

Datum

3 oktober 2018

Vrijgave

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Wettelijk kader	5
1.3 Onderzoeksmethode	6
1.4 Ligging en beschrijving plangebied	6
1.5 Planbeschrijving	6
2 Resultaten en effecten	8
2.1 Vogelrichtlijnsoorten	8
2.2 Habitatrichtlijnsoorten	9
2.3 Nationaal (Andere) beschermde dier- en plantensoorten	11
3 Conclusie	13
3.1 Conclusie beschermde soorten	13
3.2 Benodigde vervolgstappen	13
4 Literatuur en bronnen	14

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Emission Projects is van plan om een zonnepark te realiseren op een perceel naast de A37, nabij Hollandscheveld. Dit zonnepark zal in totaal 2 hectare beslaan en zal gerealiseerd worden op een terrein dat momenteel een agrarische bestemming heeft.

Effecten op beschermde soorten als gevolg van de gewenste ontwikkeling, kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Een toetsing aan het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming is dan ook noodzakelijk.

Deze quickscan geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde flora en fauna zijn aanwezig of kunnen in het plangebied en omgeving voorkomen?
- Kunnen de geplande werkzaamheden negatieve effecten hebben op beschermde flora en fauna?
- Zo ja, welke effecten kunnen optreden en welke maatregelen zijn dan nodig om deze negatieve effecten te voorkomen?
- Indien schade niet volledig is te vermijden, welke vervolgstappen zijn dan aan de orde?

1.2 Wettelijk kader

Per 1 januari 2017 zijn de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet opgegaan in één nieuwe wet: de Wet natuurbescherming (Wnb). Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming betreft het onderdeel soorten, voorheen de Flora- en faunawet. Met deze quickscan vindt de toetsing aan het onderdeel soorten van de Wet natuurbescherming plaats.

In de Wet natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

1. Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1 - 3.4)
2. Habitatrichtlijnsoorten en soorten genoemd in de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 - 3.9)
3. Andere soorten (artikel 3.10 - 3.11; bijlage onderdeel A en B)

De lijst 'jaarrond beschermde nesten' die onder de Flora- en faunawet is opgesteld, is ook onder de Wnb geldig. Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, de zorgplicht (artikel 1.11) voor alle in het wild levende dieren.

Voor dit project is de provincie Drenthe het bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en voor het verlenen van een eventuele ontheffing. De provincie Drenthe heeft voor de implementatie van de Wet natuurbescherming een verordening vastgesteld. Hierin is onder meer de lijst met vrijgestelde soorten te vinden.

1.3 Onderzoeksmethode

Voor het bepalen van de mogelijke effecten van de geplande werkzaamheden is het noodzakelijk te weten welke beschermde soorten aanwezig zijn en kunnen zijn, in en in de omgeving van het plangebied. Hiervoor is bronnenonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDDF, geraadpleegd op 2 oktober 2018) en vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten flora en fauna. Hiervoor zijn de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd (zie ook hoofdstuk 4).

Veldonderzoek

Op 2-10-2018 is een verkenning in het plangebied en de directe omgeving (onderzoeksgebied) uitgevoerd door een ecooloog van Buro Bakker. Tijdens dit veldbezoek is een beoordeling gemaakt van het plangebied als geschikt leefgebied voor beschermde flora en fauna. Tevens zijn de waargenomen beschermde soorten genoteerd. De sloot die dwars door het plangebied ligt is steekproefsgewijs bemonsterd met een RAVON-steeknet.

1.4 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een perceel gelegen in Drenthe, in de gemeente Hoogeveen (zie figuur 1). Het perceel is gelegen tussen de A37 en de Wilfred Stilweg, is ca. 2 hectare groot en heeft nu nog een agrarische bestemming. In het midden van het perceel bevindt zich een sloot aan de zuidelijke rand loopt een laan met bomen. Ten zuiden bevinden zich enkele bospercelen.

Figuur 1 De ligging van het plangebied bij Hollandscheveld, met rood omlijnd. Het gele vierkant is een woning dat niet onderdeel is van het plangebied (Bron: Google maps)

1.5 Planbeschrijving

Emission Projects is van plan een zonnepanelen park aan te leggen op een perceel van ongeveer 2 hectare naast de A37 (zie foto 1 voor een impressie van het gebied). De bomen naast het perceel zullen behouden blijven. Ook blijft het pand dat zich op het perceel bevindt behouden, en is dus niet onderdeel van het plangebied.

Foto 1 Impressies van het plangebied. Linksonder is de weide te zien dat ten zuiden ligt van de A37. De weide wordt begraasd door schapen. Rechtsboven is een sloot te zien van 1.5m breed in het midden van het plangebied. Midden links is de woning te zien dat zich ten westen van bevindt, omringt door het plangebied. Midden rechts is een paardenweide te zien dat zich ten westen van de woning bevindt. Linksonder laat molshopen zien in het plangebied. Rechtsonder is een dassendoorgang in het faunaraster langs de A37.

2 | Resultaten en effecten

Dit hoofdstuk beschrijft het (mogelijke) voorkomen van beschermde flora en fauna. Per beschermingsregime zijn de effecten beschreven en getoetst aan de Wet natuurbescherming. Vervolgens zijn de eventuele vervolgstappen aangegeven. In dit hoofdstuk is een onderscheid gemaakt in Vogelrichtlijnsoorten (paragraaf 2.1), Habitatrichtlijnsoorten (paragraaf 2.2) en nationaal beschermde soorten (paragraaf 2.3).

2.1 Vogelrichtlijnsoorten

Aanwezige soorten

Jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat zij hun nestplaatsen en/of hun vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond in gebruik hebben, of hier jaarlijks weer naar terugkeren. Deze nesten vallen jaarrond onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Uit bronnenonderzoek blijkt dat de jaarrond beschermde buizerd, kerkuil, ooievaar en wespandief in de regio voorkomen. Deze soorten zijn binnen een straal van 1km van het plangebied waargenomen door derden (NDFF, 2018). Nesten zijn binnen een straal van 1km niet bekend (NDFF, 2018).

De aanwezigheid van soorten met jaarrond beschermde nesten in het plangebied kan op basis van de quickscan worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied geen jaarrond beschermde nesten en/of broedvogels van jaarrond beschermde nesten waargenomen. Het plangebied is ongeschikt als nestplaats voor dergelijke soorten. De weide wordt hooguit gebruikt als foeragegebied voor soorten met jaarrond beschermde nesten, zoals bijvoorbeeld buizerd en kerkuil.

Overige broedvogels

De geschiktheid van het plangebied voor overige (algemene) broedvogels is vooral van toepassing op een aantal minder kritische weidevogels, zoals gele kwikstaart en graspieper. De percelen van het plangebied zijn klein en gedeeltelijk omringd door bomen. Dit maakt het gebied ongeschikt voor meer kritische weidevogels zoals de kievit. Tijdens het veldbezoek werden alleen broomkruiper en houtduif nabij het plangebied waargenomen. Het veldbezoek vond echter ruim na het broedseizoen plaats, waardoor de waarnemingen niet representatief zijn voor de lokale broedvogelpopulatie. Nabij het plangebied bevinden zich bossen die wel broedplaatsen kunnen bieden voor soorten zoals de koolmees, pimpelmees en houtduif.

Effecten en vervolg

Jaarrond beschermde nesten

Als gevolg van de realisatie van het zonnepanelenpark kan foerageergebied verdwijnen van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen die in de omgeving broeden, zoals buizerd en kerkuil. Het afnemen van foerageergebied van deze soorten is niet essentieel omdat deze in de omgeving genoeg alternatieven hebben om te foerageren, en omdat het plangebied een nauwe strook is van maar 2 hectare. Nader onderzoek is niet nodig.

Overige broedvogels

(Opzettelijke) verstoring van Vogelrichtlijnsoorten is toegestaan als er geen wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soorten. Verstoring en/of vernietiging van nesten kan voorkomen worden door te werken buiten het broedseizoen (dus globaal buiten de periode van half maart t/m half juli). Werken in het broedseizoen is mogelijk als dit onder ecologische begeleiding

gedaan wordt en onder de voorwaarde dat vestiging van broedvogels wordt voorkomen. Deze ecologische begeleiding kan vaststellen dat er geen broedende vogels in het werkgebied aanwezig zijn en/of dat van verstoring geen sprake is.

2.2 Habitatrichtlijnsoorten

2.2.1 Planten

Aanwezige soorten

Er zijn vier planten beschermd onder de Habitatrichtlijn (HR), te weten: drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm en zomerschroeforchis. Deze soorten komen alleen in zeer specifieke milieus voor en zijn afhankelijk van kalkrijke, voedselarme en vochtige tot natte omstandigheden met kwelinvloed. De beschermde planten van de Habitatrichtlijn eisen voedselarme en extensief beheerde omstandigheden. In het plangebied ontbreken deze omstandigheden waardoor het ongeschikt is voor planten van de Habitatrichtlijn.

Ook zijn geen waarnemingen van beschermde soorten bekend binnen het plangebied en omgeving. Het is dus uitgesloten dat beschermde planten van de Habitatrichtlijn voorkomen in het plangebied.

Effecten en vervolg

De geplande werkzaamheden leiden niet tot negatieve effecten op beschermde planten van de Habitatrichtlijn. Vervolgstappen zijn zodoende niet aan de orde.

2.2.2 Vleermuizen

Aanwezige beschermde soorten

Verblijfplaatsen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen kan op basis van de quickscan worden uitgesloten. Er zijn geen bomen met holtes en/of gebouwen in het plangebied aanwezig.

Essentiële vliegroutes

In het plangebied zijn geen bomenrijen aanwezig die onderdeel vormen van opgaande lijnvormige structuren. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes voor vleermuizen binnen het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Naast het plangebied bevindt zich een laan met bomen, bestaande uit voornamelijk eiken en berken. In deze bomenlaan ten zuiden van het plangebied kunnen lichtgevoelige soorten zoals de water-vleermuis en gewone grootoorvleermuis een verblijfplaats hebben en/of ze kunnen de bomenlaan als vliegroute gebruiken (zie figuur 2).

Figuur 2 Potentiele vliegroute (de bomenlaan), aan de zuidkant van het plangebied, aangegeven met blauwe pijl.

Essentieel foerageergebied

Binnen het plangebied ontbreekt belangrijk onmisbaar foerageergebied. Delen van het plangebied worden hooguit incidenteel gebruikt als foerageergebied van vleermuizen die in de omgeving verblijven.

Effecten en vervolg

De geplande werkzaamheden zoals eerder beschreven in paragraaf 1.5 kunnen een negatief effect hebben op potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes net buiten het plangebied. Wij adviseren om tijdens de aanlegfase geen bouwlampen te gebruiken om negatieve effecten op lichtgevoelige soorten te voorkomen. Tijdens de gebruiksfase van het zonnepark zijn geen negatieve effecten te verwachten, potentiële verblijfplaatsen en vliegroute blijven bestaan. Het gebied is geen essentieel foerageergebied waardoor er geen negatieve effecten optreden.

Met inachtneming van bovenstaande aangedragen maatregelen zijn effecten op potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes op voorhand uit te sluiten en is overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen niet aan de orde. Vervolg onderzoek is niet noodzakelijk.

2.2.3 Grondgebonden zoogdieren

Aanwezige beschermde soorten

Relevante grondgebonden zoogdieren die zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn zijn bever, otter en noordse woelmuis. De aanwezigheid van deze soorten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig.

Effecten en vervolg

De geplande werkzaamheden leiden niet tot negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren. Vervolgstappen zijn zodoende niet aan de orde.

2.2.4 Reptielen en amfibieën

Aanwezige beschermde soorten

De aanwezigheid van (beschermde) reptielen kan op voorhand worden uitgesloten. Deze komen niet in de regio voor (NDFF, 2018). De aanwezige sloot in het plangebied is breed en open, en hierdoor ongeschikt leefgebied voor beschermde amfibieën soorten. Bemonstering van de sloot leverde ook geen soorten op die beschermd zijn.

Effecten en vervolg

De geplande werkzaamheden leiden niet tot negatieve effecten op reptielen en amfibieën. Vervolgstappen zijn zodoende niet aan de orde.

2.2.5 Vissen, insecten en ongewervelden

Aanwezige beschermde soorten

De aanwezigheid van zwaar en matig zwaar beschermde vissen, insecten en ongewervelden is uit te sluiten. Dit omdat omstandigheden zoals aanwezigheid van geschikt water, geschikte vegetatie, vennetjes e.d. ontbreken binnen het plangebied. Ook ontbreken waarnemingen in de NDFF. Bemonstering van de sloot leverde geen vangst van vissen op.

Effecten en vervolg

De geplande werkzaamheden leiden niet tot negatieve effecten op vissen, insecten en ongewervelden. Vervolgstappen zijn zodoende niet aan de orde.

2.3 Nationaal (Andere) beschermde dier- en plantensoorten

Aanwezige beschermde soorten

In het plangebied en omgeving is in beperkte mate geschikt habitat aanwezig voor een aantal nationaal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Op basis van verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van steenmarter in het plangebied niet uit te sluiten. Van deze soort zijn waarnemingen bekend in een straal van 1km (NDFF, 2018). Enkele muizensoorten of andere kleine zoogdieren kunnen gebruik maken van het plangebied. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de ree, haas en egel. Ook zit er in het raster langs de A37 ter hoogte van het plangebied een dassenluik. Sporen van gebruik zijn niet aangetroffen.

Voor nationaal beschermde reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden en planten ontbreekt geschikt habitat.

Effecten en vervolg

Voor steenmarters geldt geen vrijstelling. Verstoring van de soort is toegestaan, vernietiging van vaste verblijfplaatsen niet. Op basis van de quickscan kunnen verblijfplaatsen van de steenmarter uitgesloten worden omdat het hele plangebied bestaat uit weide, wat ongeschikt is als verblijfplaats van de steenmarter. Wel zou het gebied gebruikt kunnen worden als foerageerplek. Het foerageergebied van de steenmarter zal mogelijk afnemen maar er zijn in de omgeving voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig.

Voor de overige aanwezige nationaal beschermde soorten geldt conform de verordening natuurbescherming provincie Drenthe een algehele vrijstelling. Eventuele schade aan soorten, waarvoor een vrijstelling geldt, hoeft niet te worden gecompenseerd. Wel is op deze soorten de zorgplicht van kracht (Wet natuurbescherming artikel 1.11). De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen.

3 | Conclusie

3.1 Conclusie beschermde soorten

Op basis van de quickscan zijn met betrekking tot de aanwezigheid van beschermde flora en fauna de volgende conclusies te trekken:

- Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor **de vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en kerkuil**. Beide soorten komen in de omgeving van het plangebied voor.
- Het plangebied is geschikt als broedgebied voor **algemene broedvogels**, graspieper en gele kwikstaart.
- Rond het plangebied is geschikt broedbiotoop voor **algemene broedvogels** zoals pimpelmees, koolmees en gaai aanwezig;
- De bomenlaan ten zuiden van het plangebied is een potentiële vliegroute, en kan verblijfsplaatsen bieden voor **vleermuizen**;
- In en rond het plangebied komen verder een aantal **nationaal beschermde soorten** voor, namelijk egel, haas en ree. Voor deze andere soorten geldt dat ze allemaal zijn opgenomen in bijlage 5 van de provinciale verordening, zodat voor deze soorten een vrijstelling geldt. De algemene zorgplicht is wel van kracht.

Indien andere werkzaamheden dan die zijn genoemd in Hoofdstuk 2 gaan plaatsvinden, dienen ook deze ingrepen getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. De conclusies kunnen dan afwijken van de bovenstaande conclusies.

3.2 Benodigde vervolgstappen

- Om negatieve effecten op de potentiële verblijfplaatsen en/of vliegroute van vleermuizen te voorkomen, dient men tijdens de aanlegfase niet in de avond te werken en bouwverlichting uit te schakelen.
- Om negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op de aanwezige broedvogels te voorkomen, dient te worden gewerkt buiten het broedseizoen (buiten de periode half maart t/m half juli). Werken in het broedseizoen is mogelijk als dit onder ecologische begeleiding gedaan wordt en maatregelen genomen worden om vestiging van broedvogels te voorkomen. Deze ecologische begeleiding kan vaststellen dat er geen broedende vogels in het werkgebied aanwezig zijn en/of dat van verstoring geen sprake is.
- Voor nationaal beschermde soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen. Dit kan door het rooien van de struiken in één richting uit te voeren, zodat eventuele grondgebonden zoogdieren zelfstandig het gebied kunnen verlaten. Ook wordt er aangeraden om de dassen oversteekplek te behouden en tijdens de werkzaamheden blokkade van deze passage te voorkomen.

4 | Literatuur en bronnen

- DR-loket, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Google Earth Pro., 2009. Tele Atlas.
- Kennisdocument Buizerd, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en fauna-wet.
- Nationale Databank Flora en Fauna. Geraadpleegd 2 oktober 2018.
- Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad 2016, nummer 34: 1-73.
- Provincie Drenthe, 2016. Beleidsregels Wet natuurbescherming provincie Drenthe, Provinciaal Blad nr. 6940.

Websites

www.zoogdiervereniging.nl

www.ravon.nl

www.vogelbescherming.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.maps.google.com

Colofon

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9
Postbus 10034 | 9400 CA Assen
T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl
www.burobakker.nl

Projectleiding

Drs. Dagmar Heidinga

Rapportage

Aaron Sibma

Veldwerk

Harold Dijkhuizen & Aaron Sibma

Kwaliteitscontrole

Harold Steendam & Alie Alwerda

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2018); Quickscan Wet natuurbescherming Zonnepark Hollandscheveld. Rapport P18251, Assen.

Foto's: Aaron Sibma

Van: Harold Steendam (ATKB) <h.steendam@at-kb.nl>
Aan: wg.hesselink@gmail.com <wg.hesselink@gmail.com>
Datum: dinsdag 22 december 2020 09:58 +0100
Onderwerp: aanvullende informatie quickscan P18251

Geachte heer Hesselink,

In oktober 2018 heeft Buro Bakker een quickscan uitgevoerd voor de realisatie van een zonnepark langs de A37 nabij Hollandscheveld. De quickscan is een verkennende toetsing aan het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming en behandelt het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten flora en fauna op de locatie en de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op deze soorten.

Gistermiddag heeft u contact gezocht met ons bureau met een vraag over een toetsing van het onderdeel gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming. Deze wordt door ons niet standaard uitgevoerd, omdat de noodzaak daartoe in de meeste gevallen ontbreekt. Ook in dit geval, waarin het projectgebied op ruim 3 kilometer ligt tot de rand van het Natura 2000 gebied Mantingerzand zijn externe effecten van de gewenste ontwikkeling op het Mantingerzand niet aan de orde.

Wij attenderen onze opdrachtgevers altijd in de aanloop naar de opdracht over de mogelijke noodzaak om naast soortenbescherming, ook op gebiedsbescherming te letten, als daar aanleiding voor is. Een zonnepark leidt niet tot verhoogde depositiewaarden op omliggende natuurgebieden.

Met vriendelijke groet,

Harold Steendam

Adviseur ecologie

(bereikbaar van maandag t/m donderdag)

Bekijk onze actuele vacatures op www.at-kb.nl/werken-bij

Stationsstraat 29c, 9401 KW Assen
Telefoon 0881153252
www.at-kb.nl K.v.K. nr: 27177140
Denkt u aan het milieu voor u deze e-mail print.

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) is vertrouwelijk. Wanneer u dit bericht ten onrechte heeft ontvangen dient u de afzender hiervan onmiddellijk per kerende e-mail op de hoogte te brengen en dit bericht te verwijderen uit uw systeem. Elk onbevoegd gebruik en/of onbevoegde verspreiding van dit bericht is niet toegestaan.

Op al onze offertes, aanbiedingen en overeenkomsten zijn van toepassing de algemene voorwaarden Rechtsverhouding opdrachtgever-architect, ingenieur en adviseur, bekend als DNR2011, die op 2013 is gedeponneerd ter griffie van de Rechtbank te Amsterdam onder nummer 56/2013. DNR2011 is te vinden op [onze website](#). Op eerste verzoek wordt de papieren versie van DNR2011 kosteloos toegezonden. De toepasselijkheid van andere algemene inkoop- of leveringsvoorwaarden wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Bijlage 6 Aeriusrapport

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Emission Projects	Wilfred Stillweg 23, 7913 XA Hollandscheveld

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	
Zonneveld Hollandscheveld	RmcrT6vtBfVb	
Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
20 december 2020, 16:36	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	18,59 kg/j
NH ₃	< 1 kg/j

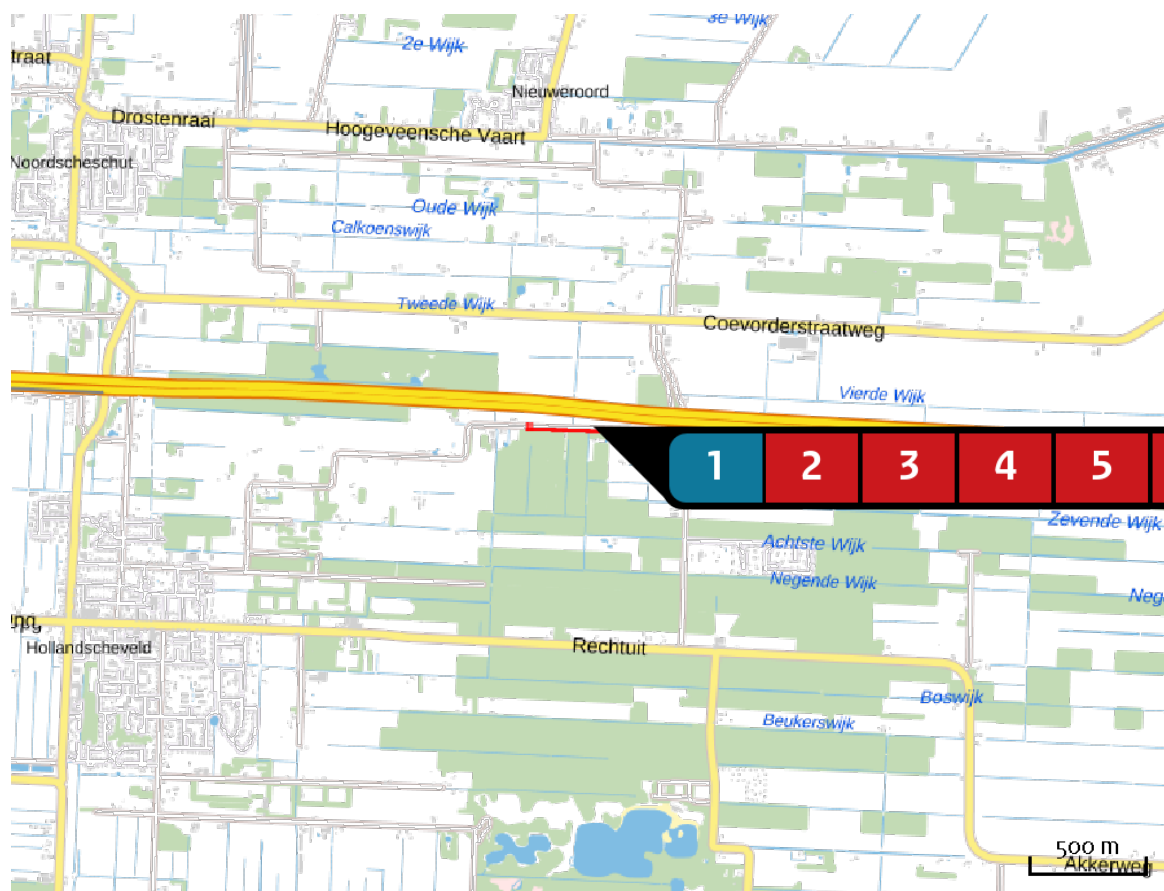
Resultaten

Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

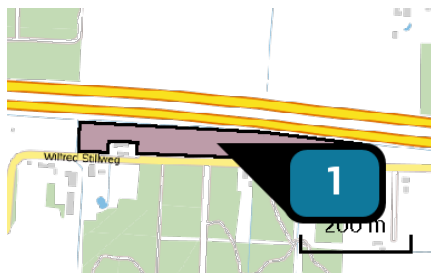
Toelichting

Het bouwen, exploiteren en ontmantelen van een zonneveld

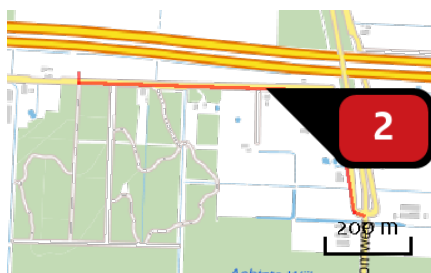
Locatie
Situatie 1Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	 Zonneweide gebruiksfase Energie Energie	-	-
2	 Gebruiksfase onderhoud Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
3	 Bouwfase transport materieel Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	1,86 kg/j
4	 Bouwfase materieel gebruik Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	< 1 kg/j	11,83 kg/j
5	 Ontmanteling Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	< 1 kg/j	2,16 kg/j
6	 Afvoer materiaal ontmanteling Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	2,65 kg/j

Emissie
(per bron)
Situatie 1

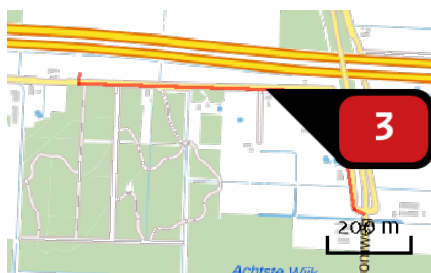

Naam Zonneweide gebruiksfase
Locatie (X,Y) 234593, 525818
Uitstoothoogte 3,0 m
Oppervlakte 2,3 ha
Spreiding 0,0 m
Warmteinhoud 0,000 MW
Temporele variatie Standaard profiel industrie

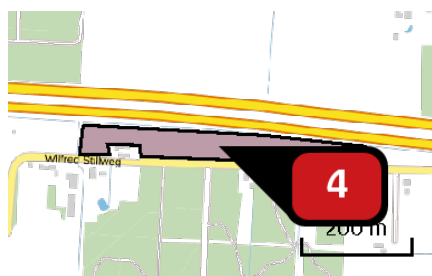
Naam Gebruiksfase onderhoud
Locatie (X,Y) 234934, 525773
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	1,0 / etmaal	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

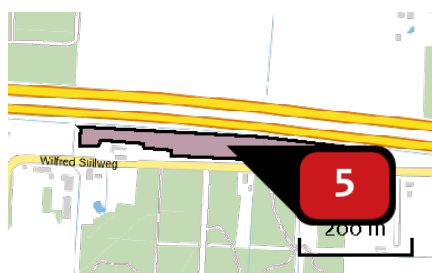
Naam Bouwfase transport materieel
Locatie (X,Y) 234929, 525771
NOx 1,86 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	1,0 / etmaal	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	2,0 / etmaal	NOx NH3	1,76 kg/j < 1 kg/j

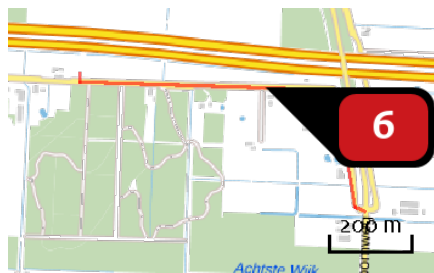
Naam **Bouwfsse materieel gebruik**
 Locatie (X,Y) **234595, 525818**
 NOx **11,83 kg/j**
 NH₃ **< 1 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Stationair bedrijf (uren/j)	Cilinder inhoud (l)	Stof	Emissie
STAGE IV, 56 <= kW < 75, bouwjaar 2015 (Diesel)	Loader	840	90	3,0	NOx NH ₃	4,90 kg/j < 1 kg/j
STAGE IV, 75 <= kW < 130, bouwjaar 2015 (Diesel)	Mobiele kraan	200	60	4,0	NOx NH ₃	2,74 kg/j < 1 kg/j
STAGE IV, 75 <= kW < 130, bouwjaar 2015 (Diesel)	Tractor en dumper	500	60	5,0	NOx NH ₃	4,19 kg/j < 1 kg/j

Naam **Ontmanteling**
 Locatie (X,Y) **234611, 525819**
 NOx **2,16 kg/j**
 NH₃ **< 1 kg/j**

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Stationair bedrijf (uren/j)	Cilinder inhoud (l)	Stof	Emissie
STAGE IV, 56 <= kW < 75, bouwjaar 2015 (Diesel)	loader	200	20	3,0	NOx NH ₃	1,13 kg/j < 1 kg/j
STAGE V, 75 <= kW < 130, bouwjaar 2020 (Diesel)	Mobiele kraan	100	20	4,0	NOx NH ₃	1,03 kg/j < 1 kg/j

Naam

Afvoer materiaal
ontmanteling

Locatie (X,Y)

234924, 525772

NOx

2,65 kg/j

NH₃

< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	3,0 / etmaal	NOx NH ₃	2,65 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2020_20201216_c759386971

Database versie 2020_20201216_c759386971

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2020>

Bijlage 7 Brief Rendo NV

Emission Projects
t.a.v. de heer Hesselink
Brugstraat 83
9718 TP NIEUWLANDE

N.V. RENDO
Postbus 18
7940 AA Meppel
Setheweg 1
7942 LA Meppel
Telefoon (0522) 856 400
Fax (0522) 856 800
E-mail netwerken@rendo.nl
Internet www.rendonetwerken.nl

datum 20 oktober 2020
onderwerp Elektriciteitsaansluiting Wilfred Stillweg 23PV
van H. Boxum
telefoon 0522 - 856 832
e-mail hboxum@rendo.nl
onze referentie AM/HB/VN/20-76224
uw referentie
bijlage(n)

Geachte heer Hesselink,

Naar aanleiding van ons gesprek dat heeft plaatsgevonden op 2 oktober jl., inzake de elektriciteitsaansluiting Wilfred Stillweg 23PV, berichten wij u het volgende.

Op 30 september 2019, heeft u ons opdracht gegeven op onze offerte met referentie A&I/HB/VN/19-63808/2 voor het realiseren van de aansluiting voor een capaciteit van 2 MVA op bovengenoemde locatie.

U bent destijds in kennis gesteld van het feit dat N.V. RENDO geen garantie kan afgeven voor het te allen tijde terugleveren van energie op het net van N.V. RENDO en dat het gebied is aangewezen als "congestiegebied".

In het netdeel van N.V. RENDO hebben een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden, hierdoor is er een minimale fysieke capaciteit beschikbaar gekomen voor het terugleveren van energie. Doordat u reeds opdracht hebt gegeven voor het realiseren van een aansluiting t.b.v. het terugleveren van elektrische energie op het net van N.V. RENDO, staat u hoog in de DOL lijst van N.V. RENDO.

Middels deze brief willen wij u meedelen dat N.V. RENDO de vrijgekomen fysieke beschikbare capaciteit van 2 MVA, voor u beschikbaar stelt.

Mocht u in de komende najaarsronde 2020 of voorjaarsronde 2021 een transportindicatie t.b.v. de SDE++ subsidie afronden, dan zal N.V. RENDO een positieve transportindicatie voor deze aansluiting afgeven. De EAN code voor dit adres kunt u terugvinden in de ook door u reeds getekende ATO die bij de aansluiting hoort.

U dient zelf de transportindicatie aan te vragen voor de desbetreffende SDE++ ronde.

U kunt een kopie van deze brief gebruiken voor uw vergunningaanvraag bij de gemeente Hoogeveen als bewijs dat u terug mag en kunt leveren op het net van N.V. RENDO. Graag horen wij van u of u gebruik wilt maken van de vrijgekomen beschikbare capaciteit.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en wachten uw reactie af.

Met vriendelijke groet,

N.V. RENDO

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "D. Dijkstra".

D. Dijkstra
Manager Assetmanagement

Bijlage 8 Participatieplan

Informatievoorziening & participatieplan zonneweide Hollandscheveld A 37

EMission Projects

Nieuwlande,

versie 25-01-2021

Informatievoorziening en participatieplan

Vanuit het klimaatakkoord wordt aangestuurd op een energietransitie van eindige, fossiele brandstoffen naar oneindig gebruik van duurzame energie.

De gemeente Hoogeveen heeft in dit kader richtlijnen opgesteld waarbinnen o.a. de realisatie van grondgebonden zonne-energie systemen mogelijk wordt gemaakt.

Passend binnen deze richtlijnen hebben we het voornemen om een zonneweide te gaan realiseren van ca. 2,5 hectare gelegen tussen de Wilfred Stilweg en de A37.

Eén van de richtlijnen is dat bewoners en belanghebbenden betrokken zijn bij de totstandkoming van de plannen en dat de gevolgen en bezwaren voor betrokkenen geminimaliseerd en zo mogelijk gecompenseerd worden.

Dit document is bedoeld voor de omwonenden en geïnteresseerden van het plan en geeft een overzicht van de maatregelen op basis van de terugkoppeling vanuit deze groep ten behoeve van het maximaliseren van het draagvlak.

Daarnaast geeft het document een inzicht in de verdere communicatie met betrokkenen.

In dit document zijn de uitkomsten van eerder overleg met betrokkenen opgenomen tot de stand van de aangegeven versie op bladzijde 1

Het Plan

Direct tussen de A37 en de Wilfred Stilweg, gelegen ten noorden van Hollandscheveld ligt de projectlocatie welke door initiatiefnemers is aangekocht voor het ontwikkelen en realiseren van een zonneweide. Het gaat om een perceel van circa 2,5 hectare waar elektriciteit wordt opgewekt door middel van PV-panelen. Uiteindelijk zal het plan jaarlijks 2.600.000 kWh stroom gaan genereren, het stroomverbruik van ca 1000 huishoudens of 15 miljoen elektrische auto kilometers en draagt hiermee bij aan de gemeentelijke klimaatdoelstellingen en de energietransitie.

Een beleidsverkenning samen met de gemeentelijke vertegenwoordigers wijst uit dat dit initiatief binnen de huidige kaders van het gemeentelijk beleid past.

Draagvlak

We realiseren ons dat een zonneweide voor een langere periode een verandering van de omgeving met zich mee zal brengen, die door vrijwel alle omwonenden als negatief ervaren wordt. “Wat hebben wij hier aan?” is een veelgehoorde opmerking waar het maatschappelijke nut wel herkend wordt.

Een van de eisen van de gemeente om tot het verstrekken van een omgevingsvergunning over te gaan is dat de initiatiefnemers samen met de aanwonenden mogelijkheden onderzoeken om bezwaren te kunnen wegnemen, minimaliseren of compenseren.

In de wetenschap dat we niet alle wensen kunnen vervullen willen we toch proberen om samen met u nadelen te minimaliseren en één of meerdere voordelen voor u te realiseren.

Als voorbeeld: door het aanbrengen van een groenwal rondom de locatie zal het directe zicht op de zonneweide, uitzicht op en achter de A37 grotendeels aan het oog onttrokken worden. Waar velen het prettig vinden dat de snelweg uit het zicht verdwijnt vindt een ander dat juist jammer.

De nadelen

- Zonnepanelen worden als ‘lelijk’ ervaren; men wil er niet tegenaan kijken
- De open ruimte wordt aangetast
- Mogelijk daalt de waarde van de naastgelegen woningen zolang de zonneweide bestaat
- ‘jullie verdienen hier geld mee, maar wat hebben wij er aan?’

Om de nadelen te minimaliseren en mogelijke voordelen uit te werken hebben we met omwonenden individueel overlegd.

Op basis van deze gesprekken is het ontwerp waar mogelijk aangepast en zijn de volgende maatregelen zijn gedefinieerd.

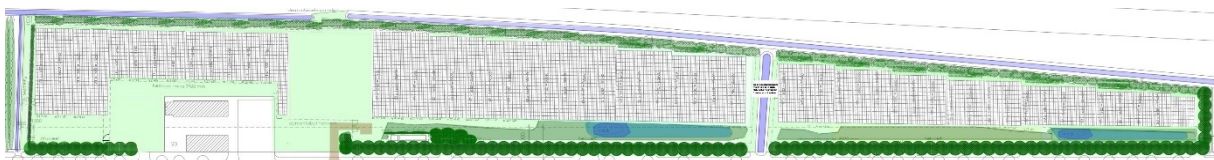
Beperking overlast

Om de overlast van en het zicht op de panelen zelf te minimaliseren wordt de zonneweide omgeven door begroeiing die het zicht op de zonnepanelen en de A37 tot een minimum beperkt.

De begroeiing wordt zodanig gekozen dat deze past in het landschap en ook in de winter voldoende dicht zal zijn om het zicht op de panelen te minimaliseren. Hiervoor is Ruurd Donkelaar Groenadvies uit Koekange ingeschakeld.

Inbreng en hulp van omwonenden is hierbij van harte welkom, hoe mooier en voller de groenstrook wordt zoveel eerder zijn de panelen uit het zicht verdwenen.

De panelen zijn voorzien van ontspiegeld glas en worden onder een kleine hoek geplaatst t.o.v. de zon, zodat ook als de zon op zijn hoogst staat hinderlijke spiegeling niet voor zal komen. De bouwhoogte is beperkt tot 1,8 m.

Voor het omzetten van de stroom van de zonnepanelen naar middenspanning zal er ook een trafo/ schakelruimte op het terrein komen.

Om de opgewekte stroom (tijdelijk) op te slaan in accu's zal er ook een opstelplaats voor een container komen die als een grote batterij zal kunnen fungeren.

Onderstaande foto is een voorbeeld van zo'n trafo ruimte en accu-container.

Deze installatie zal achter de groenwal uit het zicht en buiten gehoorsafstand geplaatst worden.

Verder hoeft u niet bang te zijn voor verstoringen op het stroomnet, het netwerkbedrijf garandeert de juiste werking hiervan.

De voordelen

Uit gesprekken blijkt dat voordelen kunnen zijn:

- meedelen in de opbrengst door bv. gratis plaatsing van zonnepanelen op eigen huis.
- tegen een gereduceerd tarief extra zonnepanelen kunnen aanschaffen voor hoger verbruik voor bijvoorbeeld (bij)verwarming of vervoer.
- Verminderen van zicht/lichtoverlast veroorzaakt door de A 37.
- inspraak te hebben in de aan te brengen begroeiing van de groenstroken en de uitvoering van grondwerk te vergemakkelijken (waterloop, onderhoud aan sloten etc.).
- Vruchtgebruik van de grond.
- Onderhoud aan aangrenzende sloten waar men nu slecht bij kan.
- Een deel van de grond ligt een groot deel van de dag in de schaduw en kan in overleg met betrokkenen door aanwonenden benut worden, later ook bv. door het oogsten van snoei/brandhout uit de groenstroken, opvang van regenwater, bijdrage aan de bio-diversiteit.

Uitwerking van de mogelijke voordelen

Meedelen in de stroomopbrengst

Aanwonenden zijn met een pijl aangegeven in onderstaande foto

Om de aanwonenden mee te laten delen in de opbrengst van de zonneweide geven we elk perceel een pakket van 10 zonnepanelen van elk 325 Watt, ook ter compensatie van de eventueel door u ervaren nadelen.

Dit zijn panelen van hoge kwaliteit, door ons volledig geïnstalleerd en aangesloten.

Dit biedt elk huishouden een voordeel van ca. € 3500 op de aanschaf van deze zonnepanelen en een uiteindelijk voordeel van ca. € 13.000 op de stroomkosten over de looptijd van het project (€ 650 per jaar over 20 jaar).

In totaal een voordeel van € 16.500

Als u dit wenst kunnen we de installatie aanpassen aan een voor u optimale grootte (uw beoogde verbruik) tegen een gereduceerde prijs. U kunt dan mee profiteren van ons inkoopvoordeel van een grote partij en het voordeel van een relatief voordelige uitbreiding van het aangeboden systeem. Of we nu een kleine of een grotere omvormer ophangen, dat doen we toch al gratis in het basispakket.

Dit biedt ook een kans om uw gas- of energieverbruik te reduceren: denkt u hierbij aan de mogelijkheid om voordelig elektrisch te gaan koken, een elektrische boiler, (bij) te verwarmen met een warmtepomp of binnenkort elektrisch te gaan rijden.

Krijgt u de stroom van de eerste 10 panelen gratis en met een uitbreiding bent u zeer voordelig uit en betaald u uiteindelijk voor de extra opgewekte stroom niet meer dan € 0,03 per kWh. (stroom uit het net kost u ca. € 0,22 per kWh)

Energietrefpunt BV uit Nieuwlande verzorgt de installatie.

Vruchtgebruik

Op een deel van de grond worden geen panelen geplaatst omdat dit het hele jaar een groot deel van de dag in de schaduw zal liggen. Deze grond zal ingezaaid worden als bloemrijk grasland om o.a. bij te dragen aan een goede bijen- en insectenstand. Verder wordt een deel van het terrein tot ca. 40 cm uitgegraven om bij hevige regenval opvang te bieden voor overtollig water (Wadi's).

Passend in het extensieve maai- en begrazingsplan wordt aan omwonenden de gelegenheid geboden om in afgesproken perioden kleinvee te laten grazen op het ongebruikte deel. Neemt u hiervoor graag contact met ons op.

Uiteindelijk wordt het terrein na 20 jaar weer opgeleverd als landbouwgrond; de groenwal zal echter blijven en daarmee de A37 aan het oog blijven onttrekken.

Planschade

Ondanks dat u door ons op zonnepanelen aangeboden krijgt of op basis van andere of aanvullende afspraken wellicht voordelen heeft vanuit het project bestaat de kans dat u van mening bent dat u schade lijdt op het moment dat de vergunning verleend wordt voor de realisatie van de zonneweide.

U kunt dan contact opnemen met de gemeente voor het indienen van een zogenaamde 'planschade'claim.

Hoe dit in zijn werk gaat staat beschreven op de internet site van de gemeente:

<https://www.hoogeveen.nl/melding-klacht-en-bezwaar/vergoeding-planschade>

Samengevat:

We streven er naar het plan zo uit te voeren dat u als omwonende zo min mogelijk nadelen ervaart en waar mogelijk voordeel hebt van de zonneweide

- een lagere energierekening met gratis en evt. extra eigen zonnepanelen.
- Panelen en A37 uit het zicht door groenwal met beplanting.
- vermindering van het geluid door geluidsschermeffect.
- Individuele voordelen door grond- en/of vruchtgebruik van delen van de locatie voor onderhoud aan sloten, begrazing, snoeihout, etc.

Nadere informatie:

Voor nadere informatie of elke vraag met betrekking tot bovenstaande kunt u contact opnemen met:

Walther Hesselink, [EMission Projects](#)

Robin Wehrens, [EMission Projects](#) [i](#)

En u kunt langskomen Op een nader aan te kondigen datum en tijd organiseren we een inloopavond in het dorpshuis in Nieuwlande.

Verder is informatie beschikbaar op onze website

www.emissionprojects.nl

Bijlage 9 Reactienota

Reactie nota vooroverleg betreffende het Zonnepark Hollandscheveld Wilfred Stillweg

In het kader van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 Wet ruimtelijke ordening is de concept-vergunningaanvraag voorgelegd aan verscheidene vooroverlegpartners. Van meerdere partijen zijn reacties ontvangen. Hieronder wordt daar verder op ingegaan.

1. Gasunie Transport Services B.V.

Opmerking

De Gasunie verzoekt de initiatiefnemer om geen zonnepanelen te plaatsen op de belemmeringstrook van de aardgastransportleidingen die in het projectgebied aanwezig is.

Reactie

De initiatiefnemer heeft de technische tekening en het landschappelijk ontwerp op dit punt aangepast en houdt zodoende de belemmeringstrook van de gasleidingen vrij van zonnepanelen.

Conclusie

De vooroverlegreactie leidt tot aanpassing van de technische tekening en het landschappelijk ontwerp.

2. Provincie Drenthe

De provincie geeft aan dat op basis van de Omgevingsvisie Drenthe 2018 de volgende aspecten van provinciaal belang zijn:

In artikel 3.25 lid 2 (ontwerp omgevingsverordening 2022) is bepaald dat een omgevingsplan (omgevingsvergunning) uitsluitend kan voorzien in de realisatie van zonne-akkers met een grotere oppervlakte dan 140 m² indien:

- a. uit het omgevingsplan blijkt dat dit gebeurt op een wijze die passend is binnen het landschap;
- b. er sprake is van een combinatie met andere functies of van een meerwaarde voor andere provinciale doelen en belangen;
- c. het omgevingsplan, voor zover dit voorziet in zonne-akkers op agrarische landbouwgronden, aantoont dat niet in de behoefte kan worden voorzien binnen Bestaand Stedelijk Gebied;
- d. met het oog op zorgvuldig ruimtegebruik rekening wordt gehouden met de beschikbare netcapaciteit en de afstand van de zonne-akker tot beschikbare aansluitingspunten;
- e. rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van de Regionale Energiestrategie Drenthe;
- f. het omgevingsplan vergezeld gaat van een participatieverslag waaruit blijkt dat concrete inspanningen zijn verricht om draagvlak voor het initiatief te genereren, en;
- g. het omgevingsplan een maximale termijn van ten hoogste 25 jaar bevat, waarna de installaties dienen te worden verwijderd en de oorspronkelijke situatie hersteld.

Het plan is op het hierboven beschreven beleid beoordeeld.

Opmerking 2.1

De reeds aangelegde zonne-akkers in de gemeente Hoogeveen bevinden zich nauwgezet binnen de landschappelijke lijnen. Het zonnepark aan de Wilfred Stillweg wijkt daar van af. Initiatiefnemer heeft gekozen om voor een deel van de panelen de richting van de boog van de A37 aan te houden. Wij stellen voor om net zoals bij de andere zonne-akkers in de gemeente Hoogeveen de cultuurhistorische structuur van het landschap aan te houden. Indien de panelen loodrecht op het

landschap gesitueerd worden, zijn de panelen beter landschappelijk ingepast en ontstaat er vanaf de A37 een minder verstoord beeld. De voorgestelde beplantingsstrook van 4 meter is onvoldoende om dit effect uit het zicht te nemen.

Reactie 2.1

De initiatiefnemer heeft de technische tekening en het landschappelijk ontwerp op dit punt aangepast. Alle zonnepanelen komen loodrecht op de Wilfred Stillweg te liggen, waarmee het zonnepark beter is ingepast in het landschap.

Opmerking 2.2

Het aan te leggen zonnepark creëert een meerwaarde / combinatie voor natuur en biodiversiteit. De toe te voegen groensingels, het niet langer bemesten van het projectgebied en de gebieden waar bloemrijk grasland wordt ingezaaid komen de plaatselijke biodiversiteit ten goede. Ook worden op twee plekken aan de zuidkant wadi's aangelegd, waar afstromend water tijdelijk wordt opgevangen. Amfibieën en andere diersoorten kunnen profiteren van deze 'natte' plekken. Verder geeft u aan dat deze investeringen in het landschap en de biodiversiteit na de exploitatietermijn in stand worden gehouden. Graag zien we in het (ontwerp) besluit behorende bij deze omgevingsvergunning in de voorschriften deze uitgangspunten opgenomen worden.

Reactie 2.2

In het (ontwerp)besluit zijn voorwaarden opgenomen voor de instandhouding van de landschapselementen die worden toegevoegd met het oog op de inpassing van het zonnepark en de verbetering van de biodiversiteit.

Opmerking 2.3

In de ruimtelijke onderbouwing heeft u gemotiveerd aan de hand van de gemeentelijke energieladder waarom gekozen is om dit zonnepark te realiseren op agrarische landbouwgrond buiten bestaand stedelijk gebied. In de ruimtelijke onderbouwing wordt voldoende gemotiveerd waarom gekozen is om dit zonnepark aan te leggen op agrarische gronden.

Reactie 2.3

Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.

Opmerking 2.4

Via een schrijven van N.V. Rendo heeft u aangetoond dat voor dit zonnepark netcapaciteit beschikbaar is. Hiermee voldoet u aan het provinciaal beleid.

Reactie 2.4

Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.

Opmerking 2.5

Het zonnepark Wilfred Stillweg is opgenomen in uw RES ambitie. Op welke wijze rekening is gehouden met de geformuleerde uitgangspunten van de RES is nog niet in de voorliggende ruimtelijke onderbouwing beschreven. Graag zien wij in de ontwerp omgevingsvergunning hoe u met deze uitgangspunten rekening gaat houden.

Reactie 2.5

De ruimtelijke onderbouwing is op dit punt aangevuld.

Opmerking 2.6

Maart 2021 hebben we de provinciale handreiking en beleidsregel zon vastgesteld. Het door u aangeleverde participatieplan hebben wij getoetst aan deze handreiking. In het bijgevoegde participatieplan wordt toegelicht hoe de omgeving door de initiatiefnemer is meegenomen in de planvorming en welke vormen van financiële participatie zijn aangeboden. We hebben geconstateerd dat er concrete inspanningen zijn verricht om draagvlak voor het initiatief te genereren.

Reactie 2.6:

Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.

Opmerking 2.7

In de ruimtelijke onderbouwing is aangegeven dat na de exploitatietermijn van 25 jaar de zonnepanelen en alle bijbehorende installaties verwijderd, waarna het projectgebied in de huidige staat wordt teruggebracht. Uitgezonderd zijn hierbij de investeringen in het landschap en de biodiversiteit (zie vorige paragraaf). Dit is conform het provinciaal beleid.

Reactie 2.7

Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.

Conclusie

De technische tekening en het landschappelijk ontwerp zijn zodanig aangepast dat alle zonnepanelen loodrecht op de Wilfred Stillweg te liggen, waarmee het zonnepark beter is ingepast in het landschap. Verder zijn in het (ontwerp)besluit voorwaarden opgenomen die gericht zijn op de instandhouding van nieuwe landschapselementen na afloop van de exploitatietermijn van het zonnepark. Tenslotte is in de ruimtelijke onderbouwing aangegeven op welke wijze voldaan wordt aan de uitgangspunten van de RES. Daarmee wordt aan alle opmerkingen van de provincie tegemoet gekomen.

3. Waterschap Drents Overijsselse Delta

Opmerking 3.1

Op basis van de aanvraag voor een omgevingsvergunning heeft het Waterschap Drents Overijsselse Delta geen bezwaar tegen de voorgenomen werkzaamheden c.q. activiteiten op nabij Wilfred Stillweg 23 mits aan onderstaande voorwaarden kan worden voldaan. De afstanden tussen de zonnepanelen en het hekwerk tot aan de insteek van de watergang zijn op de inrichtingstekening kleiner dan door ons zal worden voorgeschreven in de vergunning.

- Er mogen geen zonnepanelen geplaatst worden binnen 5 meter uit de insteek van de primaire watergang;
- Het hekwerk moet op een afstand van minimaal 3,0 meter uit de insteek van de primaire watergang worden geplaatst;
- Beplanting moet tevens op een afstand van minimaal 3,0 meter uit de insteek van de primaire watergang worden geplaatst (dit geldt ook voor het uiteinde van de watergang aan de zijde van A37).

Reactie 3.1

De technische tekening en het landschappelijk ontwerp zijn zodanig aangepast dat aan genoemde voorwaarden wordt voldaan.

Opmerking 3.2

Omdat de werkzaamheden binnen een waterstaatswerk en/of beschermingszone vallen, is er een vergunningplicht bij het waterschap. Zonder een watervergunning van het dagelijks bestuur van Waterschap Drents Overijsselse Delta mogen er geen werkzaamheden c.q. activiteiten plaatsvinden binnen het waterstaatswerk en/of beschermingszone.

Reactie 3.2

Deze watervergunning is op 8 april 2021 aangevraagd en op 3 mei 2021 verleend (dossier: Z/21/040138).

Conclusie

De technische tekening en het landschappelijk ontwerp zijn aangepast om aan de voorwaarden van het waterschap voor primaire waterkeringen te kunnen voldoen. Daarnaast heeft het waterschap inmiddels een watervergunning verleend. Hiermee wordt aan alle opmerkingen van het waterschap tegemoet gekomen.

Besluitdocument

Eindnoten

1. De initiatiefnemer is zelf woonachtig in de omgeving en werkt voor de ontwikkeling en aanleg van de zonneweide zoveel mogelijk samen met lokale bedrijven.
2. Een TWh komt overeen met het totale jaarlijkse elektriciteitsgebruik in een stad als Den Bosch. 84 TWh is ongeveer gelijk aan 70 procent van het huidige jaarlijkse elektriciteitsverbruik in Nederland.
3. Meest recente cijfers, ontleend aan klimaatmonitor.nl.
4. AbRvS, 23 januari 2019, ECLI:NL:2019:178.
5. De brief is opgenomen als bijlage.
6. 1 Petajoule energiebesparing in het finale energieverbruik komt overeen met het jaarlijkse gemiddelde elektriciteitsverbruik van circa 15.000 huishoudens.
7. Een systeem is robuust als het weinig gevoelig is voor verstoringen als gevolg van nieuwe ontwikkelingen. Waar geen dominant systeem aanwijsbaar is, spreekt de provincie over 'multifunctionele gebieden'.
8. Klimaatmonitor.nl geeft aan dat dit aandeel in 2018 9,2% bedroeg. Recentere cijfers zijn nog niet beschikbaar.
9. Uit hoofdstuk 3 blijkt dat er twee wadi's worden aangelegd. Dit komt tegemoet aan de Omgevingsvisie, die binnen het projectgebied inzet op het zoveel mogelijk vasthouden van water in het kader van natuurdoelstellingen.
10. Het besluit is op 20 maart 2019 bekendgemaakt in de Staatscourant en een dag later in werking getreden.
11. De aanvraag omgevingsvergunning is op 12 oktober 2018 ingediend (OLO-nummer: 3966553).
12. Zie voor de toetsing van het projectgebied aan deze uitgangspunten paragraaf 2.2.3 en de hierna volgende stapsgewijze beoordeling op grond van de 'gemeentelijke zonneladder'.
13. Als bron voor deze paragraaf is gebruikgemaakt van het rapport 'Historische geografie', dat onderdeel is van de 'Cultuurhistorische beleidskaarten' (gemeente Hoogeveen, 29 november 2016).
14. Er is vanwege de noodzaak van een goede bezonning niet gekozen voor de aanplant van bomen.
15. Mede door ophogingen in de ondergrond zal de zuidelijke groensingels hierdoor plaatselijk 3-5 m hoog zijn.
16. Op verzoek van een omwonende wordt de groensingel aan de westzijde niet hoger dan 2 m. Deze singel is ook smaller dan de overige groensingels omdat er verder westelijk reeds een singel in het landschap aanwezig is.
17. Dergelijke hekwerken zijn een eis van de verzekeraar. In de beschermingszone van de primaire water-gang (zie paragraaf 4.7) komt geen hekwerk te staan.
18. Een zonneweide is een type A-inrichting in de zin van de Wet milieubeheer. De inrichting valt daarmee onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit. Er is geen melding of omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu nodig.

